Trivandrum Sanskrit Series No. 179.

UṢAPARIṆAYAPRABANDHA

Edited by

SURANAD KUNJAN PILLAI, M. A.,
Honorary Director,
UNIVERSITY MANUSCRIPTS LIBRARY,
TRIVANDRUM.

Printed at the S. V. G. Press, Fort, Trivandrum.
1956/1132

अनन्तशयनविश्वविद्यालयः

अनन्तशयनसंस्कृतग्रन्थावलिः

ग्रन्थाङ्कः १७९

उषापरिणयप्रबन्धः

सम्पादकः

शूरनाड् कुञ्जन् पिल्ल, एम्. ए.,
पौरस्त्यग्रन्थप्रकाशनकार्यालयाध्यक्षः

अनन्तशयने एम्. वी. जी. मुद्रणालये मुद्रितः

१९५६ / ११३२

मूल्यम् आणकाष्टकम्

PREFACE

Uṣāpariṇaya is a short campu work dealing with the romantic love episode of Uṣā and Aniruddha. No evidence is available about its authorship or the time of its composition. But the late Mahākavi Uḷḷūr Parameśwara Aiyar has stated in his 'History of Kerala Literature' that this is the work of Iḷayiḍattu Nārāyaṇan Nampūtiri, who belonged to Ampallur, near Tṛppūnittura, not far away from Erṇākuḷam (Vol. III. p. 488.). The period of the poet is stated to be between 1770 and 1840 A. D. (945 and 1015. M. E)

A story is also current about the composition of this work. Both the author of this work and Eḍavaṭṭikkāḍu Nampūtiri, the author of the Rukmiṇīpariṇayam campu, were courtiers of Vīrakeraḷa Varma who was the ruler of Cochin between 18.9 and 1829 A. D. Nārāyaṇan Nampūtiri, according to the story, composed this work after hearing the recital of the Rukmiṇīpariṇaya by Eḍavaṭṭikkāḍ. There is no evidence in support of this story.

Certain passages in this campu bear striking resemblance to portions in the Subhadrāharaṇam campu of Melputtūr Nārāyaṇa Bhaṭṭatiri. In the Subhadrāharaṇam, Melputtūr likens Subhadra to a *mālati* creeper whithering away on account of sprinkling of hot water in summer, when she heard of the intention of Balabhadra to give her in marriage to Duryodhana. "…. पुनरकाण्डे हलधरस्य सुयोधनप्रदानाभिलाषप्रसङ्गमाकर्ण्य तप्तजलसिक्ता निदाघकालबालमालतीव दुरन्तसन्तापदन्दह्यमाना …"

The description of the condition of Uṣā after the

imprisonment of Aniruddha in the Uṣapariṇaya is strikingly similar. "........शिशिरतरशिशिरकरमृदुपवनादीन् विषतोमरादीन् विचिन्तयन्ती शोकविनाशविरचितवापीतटाकपवनादिगमनशतगुणितविषादा शिशिरोपचारसखीजनवचनानामप्यनाधारभूता भोजनादेरप्यभाजनीभूता भूताभिभूतेव उद्भ्रान्तस्वान्तेव विगतचैतन्येव समदुःखसखीजनसमुद्वीक्षिता तप्तजलपरिषेकपरिलुप्तनिदाघनवमालिकेव प्रम्लाना महीपृष्ठे विवेष्टमाना ...."

The following passages may also be compared:—

"...कमपि कालं समययापनाग्रहाद्वा सखीजनादराद्वा विजयनयनपुण्यपूराद्वा विजहार ।" (Subhadraharaṇam - Subhadra in the garden)

"......कमपि कालं वल्लभविग्रहलाभाग्रहाद्वा अनिरुद्धपुण्यनिवहाद्वा निजपितृकरबलभयाद्वा गिरिशकरुणावशाद्वा अनासादितजीवितेशा दयितासादनाशापाशविपाशितजीविता साशङ्कमवात्सीत् ।" (Uṣāpariṇayam)

The author of this work displays admirable poetic skill. His mastery in depicting emotions and sentiments may be seen from verses like the following.—

गाढोत्कण्ठितजीवनाथतनुसंश्लेषे त्रपासङ्कुला
गाढालिङ्गनचुम्बनादिविमुखी जाता तदास्तां पुनः ।
तत्कान्ताननवीक्षणेऽपि च ततो लोलेक्षणाकर्षणे
संस्थानेऽपि च तत्र तत्परिसराद् गन्तुं च शक्ता न सा ॥ stanza 36.

चित्रं विचित्रतरचित्रपटोदितेऽस्या
हृत्कैरवौषधिपतौ यदुपुङ्गवेऽस्मिन् ।
तस्या मुखादयममयं कमितेति वाणी-
रूपामृतं समजनि स्मितकौमुदी च ॥ stanza 27.

The present edition is based on four manuscripts

14041, L. 655, C. O. 1609 and C. 1946 belonging respectively to Iḍappalli Maṭham, Iḷayiḍattu Mana, Aghoramana and Jayantan Bhāskaran Mūttatu, Kumāranallūr. All the manuscripts are in Malayalam script and are well preserved.

I have been assisted in the preparation of this edition by Śrī. K. S Mahādeva Śāstri, the Curator, and Śrī. V. Nārāyaṇan Nampūtiri, M. A., B. T., Pandit in this Library.

University Manuscripts Library, Trivandrum.
3 - 12 - 1956

Suranad Kunjan Pillai
HONORARY DIRECTOR.

॥ श्रीः ॥

॥ उषापरिणयप्रबन्धः ॥

यद्रूपबोधसमये त्रिजगच्चरित्रं
स्वप्नोपभोगसदृशं प्रतिभाति कृत्स्नम् ।
स्पृष्टं न यन्मुनिमनोवचनैः प्रवृत्ते-
रिष्टं ददातु शिवनिर्गुणरूपि तन्नः ॥ १ ॥

यामाहुर्गिरिजा मुकुन्दसहजा पद्मा शताक्ष्यम्बिका
दुर्गा का[1]मरवाहना भवसुता भीमेति वाचंयमाः ।
भक्तध्यानसमाकृतिं त्रिजगतः सर्गादिहेतुं परां
वाणीमाश्रितकामकल्पलतिकां तां योगनिद्रां भजे ॥ २ ॥

उमेशं वेदर्भीरमणमपि दाक्षीसुतमुनिं
गुरून् वेदव्यासं शुकमपि च मन्नम्य सरसम् ।
उषायास्साश्रयां परिणयकथां श्रोतृसुखदां
ब्रुवे गद्यैः पद्यैः सहृदयमनोमोदनकृते ॥ ३ ॥

भूभारसंहरणकर्म स केलिभेदैः
स्वाभाविकं प्रकटयन् दनुजौघकालः ।
शोभातिरस्कृतफणीशफणौघसौध-
सौभाग्यवत् स्वपुरमध्यवसन्मुकुन्दः ॥ ४ ॥

पूर्वावतारनिकरेषु गतेषु तेषु
नैवं परां मुदमवाप स कालतातः ।
जायासहायगुरुसेवकबन्धुपुत्र-
पौत्रैर्यथा यदुपुरे निवसन् मुरारिः ॥ ५ ॥

---

१. केसरिवाहना. ख.

तत्कालेऽतिप्रशस्तस्थिरतरहरसेवाप्तघोरप्रतापः
पुत्रो वैरोचनेः स त्रुटितरिपुबलः पूर्वदेवाधिनाथः ।
मध्याह्नातिप्रदीप्तप्रतिभयदिनकृन्मण्डलक्रान्तिदायी
सोष्मा बाणाभिधानो दनुजकुलपुरे शोणिताख्ये रराज ॥ ६ ॥

स च सकलदनुजकुलकलशजलधिशिशिरकरः परतरवरत्रितरणचतुरपुरमथनचरणकमलपरिचरणतत्परः सुरनरमुखनिखिलजननिषेव्यमाणप्रशस्ततरप्रदोषताण्डवकुण्डलिगणमण्डितखण्डपरशुपरिसरपरिलसितवरमृदङ्गसन्ताडनजनितघननिनदसन्ताननिशमनतोतुष्यमाणसुरासुरसिद्धविद्याधरगन्धर्वभूतमातृमुखनिखिलपुररिपुपार्षदपरिषदाननगलितवचनलाञ्छितयतननिकरः वरप्रतिग्रहप्रचोदनकरपुररिपुकारितनिजपुरगोपुरपरिपालनानभ्याशीकृताखिलरिपुनिकरः सन्ततगण्डतलवान्तमदजलासिक्तधरान्तरालदिगन्तदन्तावळकुन्तपरीक्षितबलनिरतिशयशयप्रकरः हरवरप्राप्तिप्रवृद्धदुर्वारगर्वः विमानचारिणो विमानयन् पुरन्दरस्यापि पुरं दारयन् यममपि नियमयन् प्रचेतसमपि विचेतसं कुर्वन् समीरणस्यापि दुरीरणतामारचयन् मनुष्यधर्माणमनुज्झितस्वनामार्थं समर्थयन् पुरमथनमपि पुरपालमाकलयन् सहस्रकरमपि स्वकरसहस्रैर्निरस्तोस्रनिकरं विरचयन् अतिप्रवृद्धप्रबलतरभुजमण्डलकण्डूयनासहतया गिरिवरानपि करनिहतिभिः सञ्चूर्णयन् कदाचन कुमतिततिशेखरः कुटिलशशिकलाशेखरं निटिलनयनदहननिर्दग्धपुरत्रितयं त्रिलोचनमासाद्य मणिप्रकरप्रदीप्तमकुटतटसंस्पृष्टतदीयचरणतरुणाम्बुजः प्रकृष्टभक्तिभूमा निस्तुलहस्तबलधिकृतचक्रधरादिलोकचक्रः स्वभुजबलमदभञ्जनचतुराम् अतिजृम्भितडम्भसंभृतां सकलसज्जननिन्दनीयां वाचमभाषिष्ट —

चन्द्रार्धशेखर! सरोजभवाम्बुजाक्ष-
संक्रन्दनादिसुरवन्दितपुण्यकीर्ते! ।
पुंसामभीष्टफलदे चरणाम्बुजे ते
वन्दे गिरीन्द्रतनयाकरलाळनीये ॥ ७ ॥

१. तोतुष्यमाणनिखिलसुरासुर . ख.

दोर्दण्डैर्भवतार्पितैः पुररिपो ! योद्धुं मया त्वां विना
नो पश्यामि कमप्यमर्त्यदनुजप्रष्ठे प्रथिष्ठे जने ।
अद्यास्मद्भुजकाळनागविसरच्छौण्डीर्यहालाहले-
शानस्त्वच्छ्रणातिथिः किमु जगच्चक्रे पुमान् वर्तते ॥ ८ ॥

इति ॥

श्रुत्वातिडम्भमलिनं दनुजेश्वरस्य
भक्तस्य चापि वचनं कुपितः पिनाकी ।
ध्यात्वावलेपशमकालममुष्य भूयो
वाणीं ददौ स मददानमहाकृपाणीम् ॥ ९ ॥

दैत्येन्द्राज्ञ ! भवन्मदध्वजभुजस्तम्भाः प्रकाशोन्नता
वर्तन्ते सममेव ते च नमनं नीता भवेयुर्ध्रुवम् ।
तस्मै कोऽपि सुमानुषोऽतिबलवानस्मत्समदक्षो रणा-
यागन्तातिजळाननं च नमितं तच्चापवत् ते भवेत् ॥ १० ॥

इत्यपेतकपटं शिवोदितं नित्यमेव कलयन् सुनिर्वृतः ।
दैत्यलोकतिलको जगत्त्रयीं भीत्यपेतविबुधामशासयत् ॥ ११ ॥

तदनु गिरिशकारुण्यामृतासारसिन्धो-
रपरसरसिजाक्षप्राणनाथासमाना ।
सुममृदुतरगात्री पश्यदानन्ददात्री
समजनि दनुजेन्द्रात् सा ह्युषा नाम कन्या ॥ १२ ॥

यस्या गतीक्षणविलोलमना विचार्य
स्रष्टा स्वयानमकरोत् किल राजहंसम् ।
कृष्णाऽपि यत्कचसमानतनुं कलापं
धत्ते सदैव शिरसा कुतुकाकुलात्मा ॥ १३ ॥

भक्तानुकम्पिमनसा शशिशेखरेण
दत्तां च या शशिकलामळिकच्छलेन ।

धत्ते तदन्तिकनिवासविलोलमेत-
दक्ष्णोर्युगं मृगशिशोर्नयनीचकार ॥ १४ ॥

इत्यादिसुन्दरतराङ्गविभूषिता सा
नित्यं प्रमोदजननी सुकृतीक्षणानाम् ।
अत्यादृता मकरकेतनतारकाभिः
प्रत्यङ्गमाश्रितवती नवयौवनेन ॥ १५ ॥

सा च बलिसुतबहुलतरसुकृतपरिणतिर्वा समुदञ्चितपञ्चशरवञ्चनाप्रपञ्चिका वा गिरितनयादयितवरकरुणा वा पुरन्दरपुरसुन्दरीबृन्दनिन्दाकन्दली वा प्राज्यतरासुरराजराज्यश्रीर्वा कमलभवसर्गचतुरता वा गीर्वाणगणगर्वापहरणनिरतदितितनयाहृतकल्पलतिका वेति समस्तजनचित्तसन्दत्तसन्देहा चतुरतरवयस्याभिः सह निखिलजननयनानन्दनिपुणलीलालोलहृदया शृङ्गाररसाञ्चितसङ्गीतसाहित्यादिसकलकलासङ्केतभूमिः कुहचन निशायां चतुरतरसखीजनैः सह बहुतरलीलां विधाय मृदुलतरशय्याशया हृदयविशेषसुखदात्रीं निद्राभिधां सखीमसेवत ॥

वक्ष्यामि किं नियतिचित्रविधिं स यस्मात्
कन्दर्पदर्पहरसंहननोऽनिरुद्धः ।
तद्यौवनं सफलयन्नरुणाधरायाः
स्वप्ने बभूव किल सम्मिलितो निशीथे ॥ १६ ॥

विश्वास्य तां स सुहृदं स्वमतश्च हृत्वा
विश्वेप्सितं तदधरामृतमाशयंश्च ।
भृङ्गो यथा मधु सुमान्नवमालिकाया-
स्तन्व्याः स चोर इव हृद्यसुहृत्तिरोभूत् ॥ १७ ॥

मनोहराकारममुं युवानं मनोहरं स्वस्य मनोजतुल्यम् ।
मनोगतं सा ह्यवगम्य नूनं मनोऽतिशोकाभिमुखीचकार ॥ १८ ॥

तदनु सा च इतरसखीजनादप्यात्मन्यतितरस्थेमप्रेमलाभाभिलाषेणेव अतिसुन्दरकान्तिकन्दलीसन्दोहसमाहितसम्मोहनशरवरनिरीक्षणाश्लेषादिनिरतिशय-

परमानन्दसन्दायिन्यां मनोहितायां तेन सहैव तिरोहितायां निद्रायां जगत्त्रितयविजयलब्धवर्णेक्षुचापविक्षिप्तदक्षिणतरशरनिकरैरतितरामभिहन्यमाना विविक्तसंवृत्तनरतल्लजहृदयवल्लभगाढालिङ्गनविघटनसमुद्गतस्वेदमृदुतरतनुवल्ली तल्पदेशाद् अनल्पतरशोकभारमथिततयानुत्थायिनी निरर्गळसमुद्गलत्कज्जलमलिननयनसलिलमेचकीकृतातिकोमळारुणतरकरारविन्दा 'हा जीवनाथ! त्वद्गतां मां निर्गतकरुणो विहाय मा निर्गच्छ, अयि मद्भद्रकरनिपुणे भद्रे निद्रे! अनुद्रुतदुःखानलविद्रुतां मां सुद्रुतमागत्य विद्रुतदुःखां विधेहि' इत्यादि बहुतरनिरर्थकवचनानि प्रलपन्ती निजविधुरतामितरसखीभ्यो निह्नोतुमपारयन्ती वयस्याजनेष्वप्यतिदुःखं कारयन्ती विचित्रतरचित्रलेखनाद्यतिनिपुणया स्वप्राणतुल्यया कुतूहलितचित्तया चित्रलेखाख्यावत्या सख्या सदयमेवमभाषि—

दितिसुतपतिनन्दनेऽतिधन्ये!
किमिति मनो विदयं विषादवह्नौ ।
ग्लपयसि वद यत्तदप्यलभ्यं
सखि! तव हस्तगतं च विद्धि कामम् ॥ १९ ॥

करोषि यत् कामुकमार्गणं त्वं
न चोचितं सुन्दरि! तत्त्विदानीम् ।
तथापि ते वाञ्छितदानदक्षा-
मवेहि मां सन्त्यज शोकभारम् ॥ २० ॥

निर्व्याजमेतदुदितं निशमय्य सख्या
मन्देतरं स्मरशरैरभिहन्यमाना ।
स्मृत्वा तमेव शयनीयतले शयाना
लज्जाकुला निजसखीमिदमाह बाला ॥ २१ ॥

मान्याशये! सखि मनोभवसुन्दराङ्गः
श्यामो युवामृतकरोपमचारुवक्त्रः ।
कश्चित्तदीक्षकवधूजनपुण्यपूरः
स्वप्ने मदीयनयनातिथितां प्रपन्न ॥ २२ ॥

दत्त्वा स्वकीयमधरामृतमेव मह्यं
हृत्वास्मदीयहृदयं नवकेळिभेदैः ।
त्यक्त्वाद्य मां विरहरूपमहार्णवेऽसौ
क्षिप्त्वा क्षणेन विदयं च तिरोहितोऽभूत् ॥ २३ ॥

चित्रमस्य चरितं मम चित्ते
चित्रकोविदतरे ! सखि भाति ।
आद्यदर्शनकलामृतदाता
सोऽद्य ह्युषित एव च दूरात् ॥ २४ ॥

इत्यादिदुस्सहहृदयनिहितदयितविरहहालाहलज्वालाहल्लोहलविषमितामित-सुषमाभरकलेबरां स्वान्तसन्निविष्टकान्तप्रतीकसन्तापपरिहरणायेव प्रतिक्षणविमुच्यमानरूक्षतराशुशुक्षणिससाक्षेपनिष्णातोष्णळतरदीर्घनिश्वासां जगत्त्रितयविजयविज्ञतरनिजापघनबाधकपुष्पशरखचरसम्प्रीणनायेव स्वप्रेमसागरमध्यवर्तिनं सूनशरसूनुमणिमादाय हृदये गाधयन्तीम् अनिरुद्धवशंवदां निरुद्धेतरविषयमनस्सञ्चारां प्राणनाथालाभात् प्राणानपि निरर्थकान् समर्थयन्तीं रमणमरणयोरन्यतरलाभमेव मान्यं मन्वानां विलापानिव प्रलापानपि वितन्वतीं तन्वङ्गीम् उषां सा चित्रलेखा विरहविषामृतधारायमाणाभिर्मृदुतरबहुविधगीर्भिः समाश्वास्य तन्मनोगतपुरुषजिज्ञासया 'अयि! प्रियसखि! तावकीनमनोनिलीनं पुरुषमद्यैवानेतुं तम् आदिशे' त्युक्त्वा कमलविष्टरसृष्टिसंस्थितसुरासुरयक्षगन्धर्वविद्याधरकिन्नरोरश्वरनरादीन् यथावच्चित्रपटगतान् तस्यै दर्शयामास ॥

शूरसेनवसुदेवरौहिणेयाच्युतेक्षणवशात् सकौतुका ।
कृष्णसूनुमथ काममङ्गना वीक्ष्य लज्जितवती च साभवत् ॥ २५ ॥

तद्भावदर्शनमुदाकुलिता तदानीं
तस्यात्मजं च सुकुमारतराङ्गमेषा ।
सख्याशयात्तमिव चित्रपटावतीर्णं
चक्रेऽनिरुद्धमथ सा खलु चित्रलेखा ॥ २६ ॥

चित्रं विचित्रतरचित्रपटोदितेऽस्या
हृत्कैरवौषधिपतौ यदुपुङ्गवेऽस्मिन् ।
तस्या मुखाद्यमयं कमितेति वाणी-
रूपामृतं समजनि स्मितकौमुदी च ॥ २७ ॥

तदैव जातश्शीतोष्णगुणतन्नेत्रजन्मनाम् ।
बहिरन्तर्वियत्नानामश्रूणां सङ्करो महान् ॥ २८ ॥

यद्दर्शनात्ययविषादभरेण पूर्वं
तस्या नतं सरसिजोपममाननं तत् ।
लज्जाभरेण खलु नम्रमभूदुषाया-
श्चित्रेक्षितेऽपि रमणे वदनं तदेव ॥ २९ ॥

स्वप्नोपलब्ध[1]रमणानुपलब्धिखिन्ना
चित्रोपलब्धदयिता सुखितेति युक्तम् ।
युक्तं न तद् भुवनसुन्दरमात्मनाथं
तुष्टेन नावहदसौ हृदयेन बाला ॥ ३० ॥

चित्रगोऽपि दयितः स्मरबाणाद्रक्षितुं स्वरमणीमिव चक्रे ।
उच्चलत्पुळकवर्मनिगूढामुच्चकैः प्रकटयन् दयितत्वम् ॥ ३१ ॥

ततश्च उत्तरसमयसम्भाव्यमानचित्तमहोत्सवकरचित्तजसङ्करचिततरनव-नाटकप्रयोगोचितरङ्गालङ्कारकरसूत्रधार[2] इव उषाहृदयनेपथ्यात् चित्रलेखाविरचित-तत्समुचितमण्डनमण्डिते चित्रपटरङ्गमण्डपाहिण्डिते भुवनैकसुन्दरे कन्दर्प-नन्दने अनन्यजवेषभूषादेदीप्यमाननायकालोकनाभिलाषातिशयविवशीभूतसुर-रिपुनायकनन्दिनीसुन्दरनयनपरिषत्समादिष्टा नेदीयसो दवीयसोऽन्यथाविरचितु-मपि विदग्धा योगिनी सा चित्रलेखा तत्प्रसञ्जनमिव[3] 'अयि सुन्दरीवृन्दकुन्तळ-

---

१. स्वप्नोपभुक्त. २. निपुणसूत्रधार. ३. तत्प्रसञ्जनपद्यपठनमिव- घ.

मन्दारमालिके! तं नायकं त्वन्निकटानुसार्यमाणं विलोकये'ति पठित्वा शोणितपुरक्षोणितलं विहाय सा विहायसा चञ्चलेव सञ्चलन्ती दनुजकुलगहनदवदहनसुदर्शनधरकरबलपरिपालितायां जलधिमध्यसमुद्दीप्तबाडवानलाडम्बरशङ्कां विरोधिषु विधापयन्त्यां निरुद्धनिखिलद्वारवत्यां द्वारवत्यां मणिमयसौधतले अतिमृदुधवळतरदुकूलविरचितवितानविलसितसञ्जातमधुरतरमधुपानलोलमधुकरनिकरनिरन्तरितकलशजलधिपारिजातपारिजाततरुकुसुममञ्जरीमञ्जिहानमञ्जुळतरपरिमळपरिपूर्णसुभगतरे कशिपुवरे सुखप्रसुप्तं सुरासुरनरादिजनसुदुर्लभसौन्दर्येन्दिरानन्दितपुण्डरीकनन्दनविसृष्टजगदण्डं निजसखीमनश्चोरं नन्दनन्दनपौत्रमनिरुद्धं निजभुजलताबद्धं निद्रया सह गृहीत्वा सखीहृदयवाञ्छितनायकं तज्जीवितेन सहैव तन्नयनपथरङ्गमण्डपमानिनाय ॥

वियोगिनीं योगिनी सा चक्रे तां योगिनीं सखीम् ।
आत्मशक्त्यनुरूपा हि कर्तव्यापत्सु बन्धुता ॥ ३२ ॥

जीवितेशनिकटागतेस्तदा
जीवितेशवसतेर्विमोचिता ।
दैववैरिपतिनन्दिनी जवाद्-
दैवसंविलसितं तदद्भुतम् ॥ ३३ ॥

सा तं कळायकुसुमोपमचारुकान्तिं
कामात्मजं सरसिजेक्षणमात्मनाथम् ।
लावण्यसञ्चयसुधापरिमृष्टगात्र-
मवमाजनुहुमनिरुद्धमुषा ददर्श ॥ ३४ ॥

सुश्लेषिते निजभुजालतिकान्तराळे
निद्रोप[1]भुक्तकमनीयमुखारविन्दे ।
तस्मिन् प्रमोदतनुवेपथुरोमहर्ष-
लज्जाकुला समभवद्वचनातिगा सा ॥ ३५ ॥

१. स्वप्नोपभुक्त॰ ख.

गाढोत्कण्ठितजीवनाथतनुसंश्लेषे त्रपासङ्कुला
गाढालिङ्गनचुम्बनादिविमुखी जाता तदास्तां पुनः ।
तत्कान्ताननवीक्षणेऽपि च ततो लोलेक्षणाकर्षणे
संस्थानेऽपि च तत्र तत्परिसराद् गन्तुं च शक्ता न सा ॥ ३६ ॥

स्वान्तरङ्गसुवेदिन्यां प्रमदस्नेहसङ्कुलाम् ।
चञ्चलभ्रूलतां दृष्टिं सख्यामर्पयति स्म सा ॥ ३७ ॥

तदनु स सुखसुप्तः स्वीयपर्यङ्किकायां
मृदुतनुवरतल्पे मुक्तनिद्रोऽनिरुद्धः ।
रुचिजितकमलां तां वीक्ष्य दैत्येन्द्रपुत्रीं
निजभुजविवरस्थां चिन्तयामास मोदात् ॥ ३८ ॥

केयं शशाङ्कोपमचारुवक्त्रा
भूसंश्रिता कल्पकवल्लिकेव ।
क्वाहं सुषुप्तस्त्वधुना प्रबुद्धः
कुत्रेति चात्यद्भुतमेव भाति ॥ ३९ ॥

प्रियविरहकृशाङ्गी भाति कन्या ममासा-
वतितरसुखदात्री लोचनाभ्यां सुधेव ।
वदनमपि ममैव प्रेक्षतेऽपाङ्गपातै-
र्मृदुविकसितनीलाम्भोजसोदर्यभूतैः ॥ ४० ॥

एनां सिसृक्षुः खलु पद्मजन्मा
प्राचीनलावण्यगणान् विहाय ।
नवं त्वसाधारणमात्मसृष्टं
जग्राह सौन्दर्यगुणं प्रसिद्ध्यै ॥ ४१ ॥

आपादचूडमतिसुन्दरचारुकान्ति-
सम्भूषितां सुकृतिलोचनपुण्यपूराम् ।

१. निजसखीसंक्लृप्तचित्रेक्षणे संस्थाने घ.

केनापि अन्यजनुषापहृतान्तरङ्गा-
मेनामवैमि वनिताकुलमौलिमालाम् ॥ ४२ ॥

इति घनतरानुरागघनरम्यौ प्रतिक्षणतनुतरविसृमरप्रतीक्षणापसार्यमाणकटाक्षवीक्षणमृदुतरतरङ्गौ मिथस्समागमरसलाभाभिलाषसहप्रवृत्तापायशतशङ्काङ्कुरमहाङ्कुरितकुसुमशरविकारकारितरिरंसातिशयादिबहुतरमनोरथयादःसमूहौ अमन्दसौन्दर्यसन्दोहदेहसुषमाभररत्ननिकरौ प्रमोदसागरौ परस्परतनुस्पर्शनरणरणिकासम्मोदितकूलङ्कषकुतुकजनिताश्चितरोमहर्षनिचुळितमनोहरगात्रौ उषानिरुद्धौ विनिस्पन्दौ क्षणमवर्तेताम् ॥

एवं विवदतोरन्तःप्रेमसंशययोस्तयोः ।
प्रथितः प्रतिभूः प्राप्तो निर्णेता निपुणः स्मरः ॥ ४३ ॥

किं बहुना,

*तदनु निजभुजान्तर्मेळितां चुम्बनादि-
प्रतिहरणमनोज्ञां पञ्चबाणात्मजन्मा ।
मृदुतरपरिरम्भे वेपमानां सहर्षः
स्वपनसमयदत्तं स्वादयामास सौख्यम् ॥ ४४ ॥

रागो हि यस्मिन्नधिकः स एव
सम्मोददायीति गिरः स्फुटार्थाः ।
वराङ्गतश्चाधरबिम्बमेव
यदुत्तरानन्दकरं हि तस्याः ॥ ४५ ॥

* तदनु निजभुजान्तर्मेलयित्वानिरुद्धो
ललितनमितवक्त्रां प्रीतिलज्जाभिभूताम् ।
सुललितनयनान्तामुन्मिषत्पञ्चबाणां
स्वपनसमयदत्तं स्वादयामास सौख्यम् ॥ ब.

तावत् सुकोमलतरातिमृदुप्रतीकं
कान्तं मनोभवसमुद्रसुधामयूखम् ।
आलिङ्ग्य सा स्वकुचयोः स्मरसूनुमेनं
तापं मनोभवभवं तमुषा व्यमुञ्चत् ॥ ४६ ॥

पूर्वं हि या निजवरार्पितचित्तवृत्त्या
सम्प्रार्थिता भृशतरं दयितेक्षणार्थम् ।
श्लिष्टे स्वकीयकुचयो रमणेऽतिरक्ते
त्यक्ता बभूव नितरामुषयैव निद्रा ॥ ४७ ॥

किं बहुभिरुक्तैः,

एवं च सा पुरुषलोचनचारशून्ये
सम्मोददे निजगृहेऽधिकतुष्टचित्ता ।
शृङ्गारयोनिसुतमेनमपेतशङ्का
शृङ्गारजीवननिधिं रमयन्त्यवात्सीत् ॥ ४८ ॥

सोऽपि च इतरवरयुवतिजनमनोमन्दमन्दाक्षसन्दानदक्षाक्षीणतरसौन्दर्यातिमहितमहिळाजनगुणमण्डलमण्डितवरतनुतिलकया क्रमगत्वरत्रपाभरसहोदित्वरस्मरसमरनैपुण्यलळितहावभावापाङ्गनर्मालापाद्यनङ्गविहारसङ्केतविलासशतवशीकृतनिजान्तरङ्गया निजहृदयवाञ्छितवितरणसकुतुकमानसया अतिधवळचारुतरचामरविरचितनिजाङ्गवीजनसमयातितरारुणकोमळकरपल्लवया निजवल्लभया सह रममाणः यथासमयदयितासमुपनीतातिमनोहरपरिमलपरिमिळिताङ्गरागानर्घदुकूलजालमालाहिमसलिलमधुरान्नकर्पूरवीटिकादिनिखिलसुखोपभोगोपलम्भसमानन्दितमानसः अतिरुचिविलसितनूलतररत्नखचितवराङ्गुलीयकङ्कणादिभूषाभूषितमृदुतरारुणकोमळकरकिसलयविरचितपादलाळनहृदयंगमनर्मालापादिपरिप्रीतमानसः प्रतिदिनजृम्भमाणमन्मथसञ्चोदनेनेव दयिताकुचकुम्भपरिरम्भ-

१. कोमलसुमाति., २. मनोरथ., ३. सौन्दर्यादि., ४. मालाधूपहिमसलिल., ५. मधुरकर्पूर ब.

वदनबिम्बचुम्बनाधरामृतास्वादनकरिकरलीलाधरमधुमधुरवीटिकासमादानरदननखसमर्पणाधश्शयनमणितमिलितसीत्कारादिकम् उद्गतमदनरस निर्गतलज्जं विद्रुतधैर्यं परमानन्दसन्दोहमयं स्मराद्वैतरसावबोधकं समुदञ्चितपञ्चशरमहोत्सवमनुभवन्, क्वचन समये दयितां निजाङ्कमारोप्य तदङ्गसंवाहनादिसमयवञ्चनाविरचितनीवीहरणसमयसमागतलज्जानततद्वदनारविन्दचुम्बनललिताङ्गलतिकासमालिङ्गनपरमसारतररसमास्वादयन्, कुहचन मधुरतरकर्पूरवीटिकादायिन्या विमुक्तचित्रगात्रिकायाः सुरभिनखकराङ्गुलिविकीर्यमाणद्राघिष्ठचिकुरविसृमरपरामोदसम्पूरितनिखिललोकाया वल्लभाया मृदुतराङ्कशयो मणिमयसौधवातायनसमागतमृदुपवनलालितललितविग्रहः, क्वापि तया सह मधुरतरमधुसुगन्धिकुसुमनिकरहृद्यमुद्यानमासाद्य पिकशुकमधुकरबर्हिणमुखतिर्यग्गणमिथुनललितलीलावलोकनजनितामोदपुळकनिचुळितशरीरः, क्वचिदतिलसितचन्द्रकरालिङ्गितैन्द्रीदिशायां निशायां अङ्गजसङ्गरसङ्गताङ्गश्रमापनोदनाय निजकरालिङ्गितदयिताङ्गो मणिगणनिर्मिततीरनिर्मलसलिलां वापीमुपगम्य तया समं विमलसलिलनिमज्जनोन्मज्जनमिथःसम्मेळनादिसरसजलक्रीडां वितन्वन्, कदाचन चतुरतरपणबन्धपूर्विकां द्यूतलीलां विरचयन, विस्मृतपितृमातृभ्रातृप्रमुखबन्धुवर्गः उषाप्रेमातिरेकनिरुद्धेतरविषयमनस्सञ्चारः, इतरजनानासादनीयां परतरबन्धदात्रीम् उषेतरमुक्तिं समन्वभूत् ॥

इत्यारमन्तीमसुरेन्द्रपुत्रीं
तेनानिरुद्धेन समं स्वगेहे ।
समागतानि क्रमशः किलोर्षा
चिह्नानि पुंसङ्गमवाचकानि ॥ ४९ ॥

तदनु बलिसुतकरनिकरपरतरबलपरिपालितशोणितपुरे प्रासासि-

---

१. तपान., २. तिर्यग्गणनायिकानायकमिथोनुरागालोकन. घ. ३. वैन्द्र-दिशायां. ङ. ४. समालिङ्गन. घ. ५. निरुद्धविषयान्तरमनस्सञ्चारः घ.

कुन्तादिवरायुधधरागण्यभटगणसम्पूर्णनिखिलद्वारे निखिलजन्तुसन्तति-
स्वान्तेनापि दुष्प्रवेशतरे कन्यापुरे संरक्षितां पितृमातृसखीतरजन-
नयनपथानवतीर्णां स्वनाथतनयामनाथामिव चिरतरविरचितसुमशरपञ्जर-
संगतव्रणाङ्गीं तदङ्गसंगतचिह्ननिवेदनेनेव लक्षयन्तः तद्भवनपरिपालको-
द्भटभुजबलनिर्धूतनिर्जरकुलनिर्जररिपुभटाः लज्जिताशया विस्मयभया-
कुलाः सप्रियं बाणमासाद्य तत्प्रियसुताविचेष्टितमप्रियमपि यथातथ्यमेवं
विज्ञापयामासुः ॥

दैत्याधीश ! तवात्मजा बत विभो केनापि गूढात्मना
संसक्ता विहतव्रतावनपरैरस्माभिरालक्षिता ।
यत्नैरद्य महत्तरैरपि पुमानस्मद्दृशां गोचरः
संवृत्तो न तदद्य चिन्तय परं कार्यं त्वमार्योचितम् ॥ ५० ॥

श्रुत्वा स्वबालतनयापनयं स बाणो
रुष्टः शुचातिकलुषो गुरुलज्जया च ।
कन्यापुरं तदुपगम्य भटैः परीतो
जामातरं कुसुमबाणसुतं ददर्श ॥ ५१ ॥

मेघश्यामळकोमळाङ्गलतिकं द्राघिष्ठबाहायुगं
राकापूर्णशशाङ्कमुग्धवदनं राजीवतुल्येक्षणम् ।
वीरं दैवनकर्मलोलमनसं लोकाभिरामं स तं
कान्तालिङ्गनकुङ्कुमाङ्किततनुं दृष्ट्वाभवद् विस्मितः ॥ ५२ ॥

ततश्च निजसमीपासमयसमागतस्वबधबद्धतृष्णबहुभटघटापरिवृत-
बलिसुतसमालोकनसमयसमुद्दीप्तरोषकलुषीकृतहृदयम् उद्यतघोरपरिघं
बन्धननिबन्धनिबद्धबद्धवैरोद्धतभुजबलानुद्धुतदनुजकुलमपि निजकरपरिघ-
परिलसितपरिघदण्डेन निर्भुग्नकरचरणसन्धिबन्धमेव कुर्वाणं परानिरुद्धो-
द्धतभुजबलमनिरुद्धं विलोक्य घनतरकोपारुणितनयनो महाबलो बलि

१ कुसुमबाणतनयशाणोपलकषणाधिकविलसदतिकृशविशदीभूतमदनसङ्ग्रामि
धृष्टान्तविग्रहां दितिसुतपतिवनयामणिं लक्षयन्तः. घ. २ समीपसमागत .ख.ङ.

नन्दनः निजनन्दिनीमन्दाक्षसहितकटाक्षवलयवल्लीनिबद्धमपि तं घोरतरनागपाशनिबद्धं विधाय निजदुहितरमपि दयितविरहशृंखलाशृंखलितां समतनोत् ॥

निरुद्धमेवं जनकेन पाशै-
रुषानिरुद्धं निजजीवनाथम् ।
निरीक्ष्य शोकोपहतान्तरङ्गा
बभूव बाष्पाकुलचारुनेत्रा ॥ ५३ ॥

कारागृहे शृंखलया निबद्धो
नाथोऽनिरुद्धः स यदा निरुद्धः ।
तावच्च बालाप्यनिरुद्धशोक-
भूम्ना निरुद्धाप पतिव्रतात्वम् ॥ ५४ ॥

धिङ् मामनङ्गीकृतभागधेयां
यद्वा विधिं पञ्चशरं शशाङ्कम् ।
मन्दानिलादीनथवा किमेभि-
र्दुःखाकरं मत्पितरं तथैव ॥ ५५ ॥

पश्येयं दयितं कदास्मि मुदिता बद्धोद्यमं मद्धिते
श्लिष्येयं खलशृंखलाविगळितं मद्बाहुवल्ल्या दृढम् ।
हृष्टा तद्वचनानि तानि शृणुयामालिङ्ग्य वक्षोजयोः
क्रान्ता तं मधुरं पिबेयमधरं वीरायितान्ते सुखम् ॥ ५६ ॥

इत्थमुत्तरळभर्तृविरहसम्भूतभूयस्तरनिस्तुलमूर्तशोकार्तचित्ता शृंखलितनिजदयितविशृंखलसमीक्षितचेतना स्निग्धतलतळिमादिसात्कृतलळितमिळितनयनसलिलमृदुतरतनुवल्लिकातल्लजा शिशिरतरशिशिरकरमृदुपवनादीन् विषतोमरादीन् विचिन्तयन्ती शोकविनाशविरचितवापीतटाकोपवनादिगमनशतगुणितविषादा शिशिरोपचारसखीजनवचनानामप्य-

१. खलु ग. २. शिशिरकरकर ग. घ. ६. सखीजनानाम् क. ख.

नाधारभूता भाजनादप्यभाजनाभूता भूताभिभूतेव उद्भ्रान्तस्वान्तेव विगतचैतन्येव समदुःखसखीजनसमुदीक्षिता स्वाश्रयतरुकल्पतप्तजलपरिषेकपरितप्तनिदाघनवमालिकेव म्लाना महीपृष्ठे विचेष्टमाना मुनिजनमतिरिव अनिरुद्धध्यानपरायणा अमररिपुवाहिनीव सुमनस्सायकविलोलिता पञ्चाननगतिरिव अचलाश्रिता दयितजीवाविलयान्निजजीवविमोक्षेऽप्यक्षमा निजानुरागप्रकटनायेव निगळितमपि दयितं निजहृदि[1] निगूह्य स्वयमपि तन्मनोनिलीना कमपि कालं वल्लभविग्रहलाभाग्रहाद्वा अनिरुद्धपुण्यनिवहाद्वा निजपितृकरबलभयाद्वा गिरिश[2]करुणावशाद्वा[3] अनासादितजीवितेशा दयितासादनाशापाशविपाशितजीविता साशङ्कमवात्सीत् ॥

एवं कोमलकाळनीरदगळद्धाराजलापूरित-
त्रैलोक्ये पथिकौघजीवितहरे संयोगिसौख्यप्रदे ।
काले सन्तमसावृताक्षिपतने हा! हा! विधिप्रेरणा-
न्मारामोघतराशुगातिविवशौ तावूषतुर्दम्पती ॥ ५७ ॥

तस्मिन्नेव च समये,

अनिरुद्धमपश्यतां जनानां
यदुवर्यालयवासिनां स कालः ।
घनशोकहताद्यमाशयाना
सुखयोग्योऽप्यसुखप्रदस्तदासीत् ॥ ५८ ॥

सर्वज्ञोऽपि मधुद्वेषी गीर्वाणरिपुचेष्टितम् ।
अजानन्निव संवृत्तो मानुषं धर्ममाश्रितः ॥ ५९ ॥

१. हृदये ग. ङ. २. गिरीश ख. क. ३. करुणाभराद्वा ख.

तदानीञ्च,

बन्धं निशम्य यदुवंशमणेः समस्त-
संसारबन्धनविमोक्षपरो दयालुः ।
श्रीनारदः शुभतरं हरिनाम गाय-
न्नानन्दमूर्तिसदनं ससुखं विवेश ॥ ६०

सभागतस्तत्र यदुप्रवीरः
सभाजितः केशवसीरिमुख्यान् ।
महाबलान् सङ्गरलब्धवर्णा-
नुवाच संग्रामदिदृक्षुरेवम् ॥ ६१ ॥

भो! भो! यादवपुङ्गवा बलिसुतश्रेष्ठात्मजालालितो
बद्धश्चाप्यसुरेश्वरेण बलिना बालोऽनिरुद्धो बलात् ।
तस्मात् स्वीयशरासनैर्नमयत क्षिप्रं रिपूणां मुखं
सद्यः श्लाघ्यजयश्रियश्च लभत प्रीतामुषां तामपि ॥ ६२ ॥

इत्युदीर्य नित्यमुक्तसच्चिदानन्दरूपपरमात्मतत्त्वबोधविधुतसमस्तबन्धने समिद्धकोपसमस्तसात्वतपरिवृढपरिवृत्तलोचनालोकनजनितानन्दे देवदेवं प्रणम्य देवपथगते देवमुनौ, तदुदन्तनिशमनसमयसमुदीर्णामर्षप्रकर्षघूर्णितनयनाः घर्मजलोर्मिवर्मितविग्रहाः प्रत्यग्रविग्रहाग्रहोदग्रीकृतमानसाः पीताम्बरनीलाम्बरसाम्बसात्यकिप्रद्युम्नप्रभृतिप्रबलतरयदुप्रवराः अभूतपूर्वसमरसमुचितविमतनिकरगळगळितबहळरुधिररूषितप्रतिभयगदातोमरमुसलमुसृण्ठिचक्रपरिघमुखवरायुधमण्डलमण्डितभुजदण्डाः चण्डकरमण्डलकिरणनिरर्थीकरणसमर्थकार्तस्वरमाणिगणविरचिततनुत्राशिरस्त्रमकुटकटककङ्कणादिभूषाभूषितशरीराः उद्धततरयुद्धबद्धोद्यमचलत्कुलाचलनिवहललितवहगन्धसिन्धुरसङ्घैः अतिभीषणहेषारवोद्घोषितनिखिलदिगन्तराळसैन्धवसमूहैः महीतलतुलितविस्तारमहाजववाहनिवहोह्यमान-

प्रलयजलदनिनदनेभिरथनिकरैः पादातैरपि सलीलसमुत्तीर्णमहार्णोधयः, प्रलयसमयसमुज्जृम्भमाणजम्भरिपुसम्प्रचोदितसकलभुवनविलयकरघननिनदडम्भस्तम्भनाकुण्ठवैभवगभीरतरपटहमुखवादित्रनिनादबृंहितविष्फाराम्बुजनाभकम्बूदितघुमुघुमुघोषबधिरीकृतनिखिलजगत्कटाहाः, विपुलतरबलसम्बाधकुम्भिनीतलसमुज्जृम्भिततिरोहितारुणकिरणजालरेणुजालैः शरत्कालमपि सजलजलदागमकालं कल्पयन्तः, अभ्रंलिहाग्रकेतुदण्डमण्डितविलोलधवळपताकाजालैरम्बरतरङ्गिणीभङ्गशङ्कामपि कारयन्तः, अतिप्रवृद्धकोपारुणिनेक्षणच्छलेन शोणितपुरदाहदहनमपि वहन्तः, आस्फोटनक्ष्वेलनादिघनतरनिनदस्तनितविस्फारितचापपाकशासनकोदण्डषण्डाः, बाणधराधरे बाणधारां वर्षितुं प्रस्थिता बलाहकनिवहा इवाहमहमिकया समुत्पतन्तः, विपक्षकक्षाशुशुक्षणिसदृक्षजगत्क्षोभकरणचतुरकरधृतधनुरुद्गत्वरबाणमण्डलैः खण्डपरशुपरिपालितबाणपुरप्रासादसालाट्टालगोपुरादीन् बाणपूर्णानेव मासर्षमकार्षुः ॥

एवं वृष्णिप्रवीरप्रतिभयतरधाराभिभूतस्वगेह-
प्रेक्षाकालप्रवृद्धप्रबलतररुषा धर्षितात्मा स बाणः ।
युद्धश्रद्धानिबद्धो रिपुबलतुलितक्षादशाक्षौहिणीभि-
र्दम्भाहङ्कारभूतस्त्रिभुवनमखिलं कम्पयन् सम्प्रतस्थे ॥ ६३ ॥

तदनु, सुत्रामसहजशरावलिसन्त्राकृतनिजभक्तसन्त्राशनरिपुवरपुरबलावलोकनसमुदितक्रशमरः, स्थविष्ठकाशिष्ठक्लिष्टद्राघिष्ठबलिष्ठाराळकराळदंष्ट्रायुगलस्फुरितविस्फुलिङ्गदहननयनवक्त्रतुण्डभयङ्करानना तितुङ्गजटामण्डलमण्डिताशीविषभस्मधूळीभूषितकुब्जादिविकृताकारखट्वाङ्गखेटपरश्वधत्रिशूलादिघोरतरायुधपूरितपीवरभुजामण्डलभूतमातृकूश्माण्डाष्टभैरवसङ्घसंवृतः, स्वकीयकायालङ्कृतविषधरनिकायवक्त्रज्वलदतिघोरकाकोळानलज्वालावलीभिः त्रिपुरमदनदहननिटिलतटनयनोद्गिरदहनज्वालाभिश्च

1. प्रेक्षाविक्षिप्तरूक्षप्र , 2. अखिलं., 3 स्फुटित. घ.

लेलिह्यमानचतुर्दशभुवनान्तराळः, काळकूटाधिवासकण्ठमण्डलहिण्ड्यमान-कुण्ठेतरकण्ठीरवनादपिनाकज्यारवहेरम्बगळगाळितबृंहितनन्दिकेश्वरसन्ताडितभेरीनिनादभूतप्रेतवीरभद्रभद्रकाळीमुखाट्टहासविषधरफूत्कारनिजवाहसौरभेयहुङ्कारकण्ठालङ्कृतघण्टानिनादमुखानिर्वचनीयमहारवत्रुटितकर्णपुटदिगन्तदन्तिवरनिनादशतगुणितशब्दकोलाहलनिर्भेदितब्रह्माण्डमण्डलः, गजाननषडाननाभ्यां सह भक्तवत्सलो भगवान् मृत्युञ्जयोऽपि भक्ततमदैत्यत्राणाय बद्धोद्यमो दैत्यारिपालितां यादववाहिनीमाढौकत ॥

मुरारिदितिजाधिप[1]त्रिपुरवैरिसेनागण-
प्रवृत्तवनसङ्गरक्षणविवृद्धकोलाहलैः ।
रजस्ततितिरोहितो दिनमणिर्द्रुताश्चामराः
चचाल च जगत्त्रयी सुखपरो बभौ नारदः ॥ ६४ ॥

एवं समुज्जृम्भमाणे शस्त्राशस्त्रिमुष्टीमुष्टिकेशाकेशिमुसलामुसलिदण्डादण्डिदनुजमनुजप्रमथमिथःप्रथने निरन्तरनिपतत्तीक्ष्णतरशरपरिघखड्गकुन्तादिवरायुधखण्डितगळगलितबहळशोणितजलपुरुषशिरोनिवहच्छिन्नभिन्नहेतिततिजलचरनिकरनिहतपतितमत्तमतङ्गजतीरग्राववीरभीरुगणसमुत्साहविषादप्रदर्शीनाशनिवेशनाम्बुधिप्रवाहवाहिनीनिवहेऽप्यूह्यमाने आहवमहीतलनिपतितमस्तिष्कमांसशोणितपूरितपृथुलपिचण्डान्त्रमालामुण्डमालाषण्डमण्डितमत्ततरनराशनमत्तकाशिनीकबन्धसङ्घसंप्रवृत्तनृत्तशिरःकपालताळाट्टहासरवभयङ्करशङ्करानुचरभूतप्रेतपिशाचकुलकिलिकिलारावभेरीपटहदुन्दुभिसञ्जिहानमहाघोषपाञ्चजन्यनिध्वानमुखशब्दसम्पूर्णे ब्रह्माण्डमण्डले, निजनिजध्वजिनीविध्वंसविलोकनविवृद्धकोपा यादवदानवेशा वीरोचितद्वैरथसङ्गरसङ्गतास्सुभृशमशोभन्त ॥

दैत्यारिं मन्मथारिर्दनुजपतिममुं सात्यकिः कूपकर्णः
कुम्भाण्डश्चापि रामं बलितनयसुतं साम्ब एवाभियातः ।

१. दनुजाधिप. घ.

प्रद्युम्नं कार्तिकेयः किमिह हि बहुना सर्व एवातिशूरा
गर्वाक्रान्तास्सुहृष्टास्सदृशभुजबलैस्सङ्गतास्सङ्गराय ॥ ६५ ॥

एवं प्रवृत्ते परब्रह्मणीव सुरमुनिजनपरीक्ष्यमाणे गिरिपार्श्वदेश इव शरततिसम्पूर्णे गुहातल इव सिंहनादविनोदिते[1] अम्बुधिमध्य इव कम्बुनादसम्बाधे आकाश इव गुणशब्दपूरिते हव्यवाहनादिदिव्यास्त्रस्तोमभयानके[2] महारथद्वैरथसमरे सर्वज्ञेऽपि जृम्भणास्त्रसम्मूढे शरजन्मन्यपि प्रद्युम्नशरजन्मतापसन्नतषण्मुखे सम्मुखात्पराङ्मुखे कुम्भाण्डकूपकर्णयोरपि हलधरमुसलहलदलितयोः प्रमथनिवहेऽपि मुररिपुशितशरनिकरैः सह प्रथनपृथिवीतलात् सुदूरविद्रुते असुरपृतनास्वपि असुरक्षणैकव्यापृतासु बाणोऽपि यादवबाणप्रतापालोकविवृद्धामर्षधर्षितचेताः निजबाणप्रतापप्रकटनाय स्वदोर्दण्डषण्डधृतासङ्ख्यबाणकोदण्डमण्डलः कुण्डलिवरशायिनं वृष्णिकुलावतीर्णं विष्णुमेव युद्धबद्धतृष्णस्सद्रुतमेवाभ्यद्रवत् ॥

तावद्दैत्यारिशार्ङ्गच्युतनिशितशरव्रातनिर्भिण्णचाप-
स्तोमाश्वस्यन्दनाङ्गो बहळरुधिरसम्प्लावितशेषगात्रः ।
कल्पान्तादित्यचक्रप्रतिभटमहसां केशवास्त्राशुगानां[3]
स्मारं स्मारं स दीनो विधुतकरबलो भूमिमात्राश्रयोऽभूत् ॥ ६६ ॥

अनन्तरं च, स्वसुतजीवपरित्राणसमागतां भवमूर्तिमिव दिगम्बरां तन्मुहुर्तारब्धसुररिपुवरासुहरणविनाशसमुत्पतितमहोत्पातमहोल्कापातवदापतितां[4] निजात्मजरक्षणबद्धकक्ष्यां विमुक्तकेशां निजबाणपातबाणमध्यवर्तिनीं कोट्टवीसंज्ञामसुरवरवर्णिनीं निर्वर्ण्य लज्जानतानने मारितपूतने भगवति नन्दनन्दने बाणेऽपि तदन्तरलाभसन्तुष्टमानसे रिपुकरगतमपि निजजीवं संगृह्य[5] गृहान्तरं गते त्रिलोकीबाधकोऽति-

---

१. सिंहनादविनोदिते. ख. २. हव्यवाहन. ग. ३. केशवास्त्राशुगानाम्. ख. ४. महोल्कापातमहोत्पातवत्. घ. ५. रिपुकरगतनिजजीवमपि. घ., रिपुकरगमपि निजजीवम्. ङ.

भयङ्करविकृताकारो माहेश्वरज्वरः सकललोकेश्वरं महेश्वरपराभवदायकं दामोदरं हन्तुमिव साटोपमटीकत ॥

हुताशनसमेक्षणं त्रिपदपञ्चशाखाश्रितं[1]
　त्रिशीर्षमतिभीषणं त्रिपुरवैरिदासं ज्वरम् ।
विलोक्य भगवानमुं स्वजनबाधकं माधवः
　समादिशदतिक्रुधा ज्वरमपि स्वमाविस्मितः ॥ ६७ ॥

युद्धे तयोः सकलविस्मयदानदक्षे
　विष्णुज्वरेण विजितः प्ररुदन् स भीतः ।
तुष्टाव विष्णुमितराश्रयलाभशून्यो
　रौद्रात्मनामपि हरिर्भगवान् शरण्यः ॥ ६८ ॥

यो ब्रह्मादीश्वरो यं शिवमिह जगदुर्येन दृश्यं हि सर्वं
　सद्भावं याति यस्मै प्रभवति न मनश्चापि वाचंयमानाम् ।
यस्मादुद्याति विश्वं स्थितिमपि लभते यस्य शक्त्या निलीनं
　यस्मिंस्तं ब्रह्मलिङ्गं परमसुखमयं त्वां भजे निर्विकारम् ॥ ६९ ॥

सत्यात्मकस्त्वमसतीं परिगृह्य मायां
　तस्यां जलेऽर्क इव भास्यनृतप्रपञ्चः ।
वाताग्नितोयधरणीसकलेन्द्रियात्मा
　तां सन्निरोद्धुमवशः प्रणतोऽस्मि विष्णो! ॥ ७० ॥

विश्वंभरातिशुभदैरवतारभेदै-
　र्विश्वंभराभरजलाञ्जलिमादधानः ।
विश्वं बिभर्षि भगवन्नरविन्दनाभ!
　भक्तोत्तमाननुगृहीतुमघापहारिन्! ॥ ७१ ॥

१. पञ्चशाखायुतम्. ख.

त्वत्तेजसा रणशिरस्यतिदुस्सहेन
तप्तोऽस्मि माधव! परं ज्वररूपिणाहम् ।
तत्तापमाशु भगवन्! जहि मे प्रसन्नः
त्वत्पादमाश्रितवतः करुणाम्बुराशे! ॥ ७२ ॥

अनाथमेवं करुणं रुदन्तं
स पालकः सर्वजगत्स्थितानाम् ।
ज्वरं बभाषे मधुकैटभारिः
समस्तलोकज्वरनाशनोत्कः ॥ ७३ ॥

जहीहि तापं ज्वरतोऽस्मदीयात्
त्रिशीर्ष! तुष्टोऽस्मि तव स्तवेन ।
अनेन मां संस्तुवतां जनानां
सकाशतः स्वीकुरु भीतिमुग्राम् ॥ ७४ ॥

इत्थमर्थिजनकृतार्थीकरणपरपुराणपुरुषभारतीदूरीकृतदुरिततापभरे समुत्तरळभक्तिभारनतकन्धरे समूढपरमानन्दबाष्पपूरे वासुदेवं प्रणम्य वामभूमिगत्वरे माहेश्वरज्वरे, बाणोऽपि पूर्ववदेव सम्भृतप्रथनसम्भारः सङ्गरधरणिसङ्गतः शार्ङ्गपाणिना सममतिघोरसमरं विधाय नारायणनाराचधारानलनिर्दग्धरथकूबरध्वजशरासनादिवरायुधो निरायुधो धरामण्डलाहिण्डितः चक्रधरचक्रनिकृत्तबाहुचक्रसहविध्वस्तानिरस्तसमस्तमहाजनमहावलेपो महाबलिसुततया वा महादेवसेवाबलाद्वा महापुरुषस्त्रिविक्रमश्चक्रपाणिरेव महेश्वरवचनसमर्थनाय अस्मदीयभुजबलावलेपलवनं करोतीति समुदितपरमार्थज्ञानः अतुच्छभक्तिसम्पूरितमानसः प्रपन्नदुरिततापहरौ मुरहरस्मरहरौ तरसा मनसा शरणमयासीत् ॥

तावत्सुदर्शनविनष्टमहावलेप-
बाहासहस्रमसुरेश्वरमात्मभक्तम् ।

---

१. परज्वर. ख ग. २. नाथकः. घ. ३. अतिघोरतरम्. ख.

दृष्ट्वा दयापरवशो भगवान् महेशः
तुष्टाव विष्णुमपहाय विमूढभावम् ॥ ७५ ॥

देव! त्वद्दर्शनोत्का विशमलमतयः केवलाकाशरूपं
पश्यन्ति त्वां शुकाद्या निगमपरिचयाद्वाङ्मयब्रह्मनिष्ठम् ।
ब्रह्मज्योतिः परं तत्त्रिभुवनकलितस्वस्वरूपं विराजं
तं त्वामानन्दमूर्तिं विधृतगुणगणं निर्गुणाकारमीडे ॥ ७६

कृष्णावतारस्तव धर्मगुप्त्यै
भद्राय चामी जगतां परात्मन् ।
दत्तानुभावा भवता त्रिलोकी-
सर्गादिकार्ये विभवो भवामः ॥ ७७ ॥

एकस्त्वमीशः पुरुषः पुराणो
हेतुः स्ववेत्ता स्वयमप्यहेतुः ।
प्रकाशनाय प्रथितो[1] गुणानां
स्वमाययैवासि यथानुभावम् ॥ ७८ ॥

विष्णो! गुणेनापिहितोऽपि तान-
प्यात्मप्रदीपो गुणिनोऽपि सर्वान् ।
प्रकाशयन् भासि रविर्यथा[2] स्व-
च्छायातिरोभूततनुर्महात्मन्! ॥ ७९ ॥

यन्मायया बत विनष्टधियोऽतिघोर-
संसारदुःखमार्जितानुभवन्ति लोकाः ।
दत्तं त्वयैव परिगृह्य नृजन्म मूढा
ये नो भजन्ति चरणं तव तेऽनुशोच्याः ॥ ८० ॥

१. प्रथते. ग. २. स घ. ग.

यस्त्वामीशमतिप्रियं त्रिजगदात्मानं त्यजन् मूढधीः
सक्तो दुर्विषयेषु भक्षयति स त्यक्त्वामृतं दुर्विषम् ।
गीर्वाणाः कमलासनोऽहमृषयः सर्वेऽपि सर्वात्मना
त्वामेकं जगतामधीश! शरणं प्राप्ता दयाम्भोनिधे! ॥ ८१ ॥

तं त्वामनन्यं जगदीशमेक-
मनन्यनाथं जगदादिहेतुम् ।
शिवं क्षोभविहीनमाद्यं
भजामहे संसृतिमोचनाय ॥ ८२ ॥

भक्तो ममैष दनुजाधिपतिर्मयैव
दत्ताभयश्च परिचारकतां प्रपन्नः ।
तस्माद्भवत्वयमधोक्षज! डम्भहीनः
प्रह्लादवत् तव दयामृतवारिराशिः ॥ ८३ ॥

इत्यर्थिते सरोजाक्षे सर्वज्ञेनेन्दुमौलिना ।
ससार कृष्णवक्त्रेन्दोः[1] सुधीभूता सरस्वती ॥ ८४ ॥

ब्रवीषि यत्तदुचितं च मह्यं
न साध्वसोऽस्त्वेष सुरारिनाथः ।
चतुर्भुजः त्वद्भृतकाग्रयायी
सदावयोस्तुल्यदृगिन्दुमौले! ॥ ८५ ॥

दर्पशान्त्यै कराश्छिन्ना दर्पकारेऽसुरेशितुः ।
प्रह्लादाय मया दत्तो वर एव रुणद्धि माम् ॥ ८६ ॥

एवं खलु देवकीनन्दनसुन्दरवदनेन्दुबिम्बस्यन्दिमधुरभारती-पीयूषसन्दोहसमास्वादनानुभावापहृतहृदयज्वरे हालाहलालङ्कृतकण्ठे नीलकण्ठे, बाणोऽपि निजभुजमण्डलखण्डनसमयपरित्यक्तपरतराहङ्कार-

---

१. कृष्णाननेन्दोः घ.

तया हृदयनिहितहृषीकेशभक्तिभारतया च निर्मलीभूतान्तःकरणः डम्भसम्भारसम्भरणधुरीणकरमण्डलमलविगमेन मानसनिरूढमाधवभक्तिभारपरमानन्दनिरर्गलविगळदतिशीताश्रुसन्दोहसुधापूरपरिषेकविगतशरीरमिलितबहळरुधिरसंप्लवतया च विशुद्धदेहः अर्णोजनाभपदारविन्द-[1]वन्दनपूर्वकं जीवन्मुक्तो बभूव ॥

ततश्च, सत्वरमेव सात्वतपुङ्गवनिदेशान्निजपुरान्तरगतः घोरतरनागपाशविरहशृङ्खलानिबद्धदेहौ मिथस्समर्पितजीवितौ अत्यूष्मळकज्जलमलिननयनसलिलराहुरसनापरिग्रस्तशोभवदनेन्दुबिम्बौ दुस्सहतरविरहशोकप्रमथाभिभूतोत्क्रान्तस्वान्तौ दयिताध्यानपरायणौ अनाश्रयावप्यनन्ताश्रयौ उषानिरु , मस्नेहशोकहर्षमादाय अतिसुगन्धिमृगमदघनसारादिवासनावासिततैलहिमसलिलादिभिः स्नापयित्वा, अनर्घैरतिमृदुवासोभिरितरजनसुदुर्लभमञ्जुळपरिमळपरिमिळिताङ्गरागैः महाहमहारजतविरचितनूत्नतररत्नखचिताङ्गदकङ्कणकुण्डलाङ्गुलीयकाञ्चीमञ्जीराद्यलङ्कारनिकरैरतिमनोहरमधुसमास्वादनलोलुपलोलम्बनिकुरुम्बनिरन्तरित-[2]स्ववासनाधिवासितनिखिलदिगन्तराळानल्पकल्पतरुकुसुमकलितमालाभिश्च भूषितशरीरौ, प्राज्यतराज्यादिमहितभोजनादितृप्तौ,[3] सकुतुकसमर्पितकर्पूरवीटिकाचर्वणादिनिखिलसुखोपभोगोपलम्भसुनिर्वृतौ, जामातृदुहितृवात्सल्यविरचितोत्सङ्गारोपणपरिष्वङ्गोत्तमाङ्गोपघ्राणादिसम्मानसम्मानितौ, चिराभिलषितमिथोदर्शनलाभसन्तोषप्रेमलज्जादिललितकटाक्षपातकृतालिङ्गनौ तपनीयमयतपनशततेजोनिराकरणसमर्थरथारोपितौ, अतिविमलखड्गकुन्तादिवरायुधपाणिपादातरथव्रजमात्तहास्तिकाश्वीयसम्पूर्णाक्षौहिणीनिस्सरणकोलाहलसञ्चलितसकलभूमण्डलौ, उभयतो राजवीथीमलङ्कृतातितुङ्गसुधाधवळितमणिमयहर्म्यसौधतलवातायननिकरविसृमरपुरसुन्दरीवृन्दसुन्दरापाङ्गकन्दलीसन्दोहायतेन्दीवरमालालङ्कृतमनोहर-

१. पादारविन्द. ख. २. निकरनिरन्तरित. घ. ३. भोजनामृततृप्तौ. घ. ङ.

शरीरौ, पौरजानपददेवादिसहरचितदिव्यकुसुमवर्षहृदयङ्गमदेहौ ऊर्जिततर स्वार्जितदितिजराज्येन्दिरानुगुणविभवेन्दिरानायकप्रवृद्धभक्तिभारशतगुणितोपायनसाधनद्रविणसमूहवहदनुजगणपरिवृतौ, भाग्यसङ्घटितामिथस्समागमजायारमणौ तौ भक्तजनवशंवदस्य करुणासागरस्य विशेषतः परिपालितनिजपितृपितामहस्य भूभारसंहरणाय यदुकुलावतीर्णस्य भगवत श्रीनारायणस्य सनकसनन्दसनातनसनत्कुमारनारदशुकादिमहाभागमहायोगिहृदयनिहितचरणारविन्दे निजबलजनधनराष्ट्रपुरजायानन्दनात्मादि सकलसमर्पणपूर्वकमुपदीकृत्य सप्रदक्षिणं साष्टाङ्गपातं प्रणम्य साञ्जलिपुट तत्करुणाभिलाषी सविनयमुपतस्थौ ॥ अनन्तरं च,

दत्त्वाभयं बलिसुताय तदीयकन्यां
दत्तां मुदा परिगृह्य्य सहानिरुद्धाम् ।
कृष्णो गिरीशमभिमन्त्र्य युतो बलेन
सार्धं च बाणनयनैः स्वपुरीं प्रतस्थे ॥ ८७ ॥

भक्तोत्तमं तमकुतोभयमेव कुर्वन्
हृष्टाशयः सकलभूतगणैरुपेतः ।
गन्तुं स्वकीयरजताचलमिन्दुचूडो
बद्धाञ्जलिं तमनुगृह्य तिरोहितोऽभूत् ॥ ८८ ॥

निवर्त्य नेत्रं तनयानिरुद्ध-
त्रिविक्रमेशानुगमध्वखेदात् ।
समुद्गतस्वेदमिवाश्रुपूर्णं
मुदा स बाणः स्वपुरीं विवेश ॥ ८९ ॥

अनुकलमथ देवौ चन्द्रचूडाम्बुजाक्षा-
वनुपमगुरुभक्त्या पूजयन् शुद्धचित्तः ।
दितिसुतकुलचूडारत्नतां प्राप्य बाणः
ससुखमयमवात्सीदात्मविद्धन्यजन्मा ॥ ९० ॥

पुत्रात्मजोषासहितो मुरारि-
वृत्रारिमुख्यामरवन्द्यमानः ।
सत्रा गभीराखिलवाहिनीभी
रत्नाकरस्थां स्वपुरीं विवेश ॥ ९१ ॥

प्रविश्य च, प्रियासहितप्रद्युम्नसुतप्रत्यागमनश्रवणप्रवृद्धप्रहर्षप्रकर्ष-ससंभ्रमविरचितविविधमण्डनसमागतपौरजनोत्फुल्लवदनारविन्दनिष्यन्दि-जयजयघोषमधुरमकरन्दसन्दोहसहसमापतितविकचविलोचनचञ्चलीक-सञ्चयसम्पूर्णमार्गवर्तीं द्वारवतीं चिरादर्शनशोककर्शितमातृमुखनिखिल-गुरुजनपादवन्दनादिनिखिलकृत्य[1]मुदितहृदये स्वविरहशोकातुरमानसानां मानसानन्ददे चानिरुद्धे सुन्दरीकुलमन्दाक्षदानदक्षवृन्दारकारिनन्दिनी-विलोकनमुदितासु परमपुरुषमहिषीषु नारायणोऽपि नारदपाराशर्यादि-महार्षिभिस्सह सकललोकसाक्ष्यपि आशुशुक्षणिसाक्षीकरणपूर्वमेकत्र भूदेव-समुपदिष्टमार्गेण निर्वृत्तसमस्तपवित्रकर्मणा मन्मथात्मजेन मुकुळित-कोमळारुणसरोजशोभं अतिमनोहररत्नखचिताङ्गुलीयतल्लजोल्लसितं दितिजराजनन्दिनीकरारविन्दं ग्राहयामास ॥

इतः परं मन्मथसङ्गराय
शराः कराङ्गुल्य इमा उषायाः ।
इतीव मत्वाम्बुजकोमळं तत्-
करं मुहृष्टो जगृहेऽनिरुद्धः ॥ ९२ ॥

क्षितिभरममुमेवं संहरन् शिष्टदुःखं
सकलमपि दयालुर्द्वारवत्यां मुकुन्दः ।
नृगनरपतिमोक्षव्याजतो वृष्णिवर्या-
नुदितविमलबोधान् सञ्चिकीर्षुर्न्यवात्सीत् ॥ ९३ ॥

॥ इति उषापरिणयप्रबन्धः समाप्तः ॥

---

१. कृत्यकरणमुदित. ख. ग. क.

उषापरिणयप्रबन्धः

श्लोकानुक्रमणी

single Tuḷḷal before he went there ? If he had done so, and if he had returned to the northern parts of Malabar where live Manakkoṭ Accan, King of Veṭṭathunāṭ, King Ārya S'rīkaṇṭha Rāma Varma and others, how is it that he never wrote Tuḷḷals during these northern visits ?

The first Tuḷḷal does not seem, from its language, ideas etc. as later than the non-Tuḷḷal Malayalam works. Thus both the Rāmas—Sanskrit and Malayalam—seem to be elder contemporaries of Kuñcan. Kuñcan's poetry was considerably influenced by the works of these two Rāmas, belonging to the same community as himself.

In the case of Kuñcan's Tuḷḷals, one can say that a few of them were written before A.D. 1747-48, the year in which the King of Trivandrum defeated the King of Ampalapuzha and annexed his territory, and his bright period was in the court of the King of Trivandrum. In A.D. 1755, when the Sanskrit Rāma wrote his Sītārāghava in Trivandrum, he must have been an elderly man. The Malayalam Rāma had written many of his important works before A.D. 1739-40 when his patron fell before the might of the King of Cochin against whom he rebelled.

Thus, from the evidences available, the only conclusion possible is that Rāmapāṇivāda, the author of the Uṣāniruddha is different from the author of the Malayalam works with whom attempts have been made to identify him. Even in the matter of the Malayalam works that have been introduced into this topic, we have to consider two distinct authors. But this latter point is of interest only in considering the history of Malayalam Literature.

Adyar Library C. KUNHAN RAJA
15th Nov. 1943

उसाणिरुद्धं

पढमो सग्गो

सिरि-गण-वइणो णमो

श्रीगणपतये नमः

॥ अ-विग्धं होदु ॥

॥ अविघ्नं भवतु ॥

भद्दस्स वो भत्ति-उणल्लिआणं भवेज्ज णिच्चं भअवं गणेसो ।
दाणेण जो पीणइ माणसाइं वणीवआणं व महु-व्वआणं ॥

भद्राय वो भक्तिगुणाश्रितानां भवेन्नित्यं भगवान्गणेशः ।
दानेन यः प्रीणयति मानसानि वनीपकानामिव मधुव्रतानाम् ॥ १ ॥

अ-बोह-णिद्दा-विहलो वि लोओ जिस्से पसाए सइ संपबुद्धो ।
सच्छंददो बज्झइ कव्व-गुम्भं चित्तम्मि णो भासउ भारई सा ॥

अबोधनिद्राविह्वलोऽपि लोको यस्याः प्रसादे सति संप्रबुद्धः ।
स्वच्छन्दतो बध्नाति काव्यगुम्भं चित्ते नो भासतां भारती सा ॥ २ ॥

संभोअ-सिङ्गार-रस-प्पडिट्ठं सअं व संभाविअ दंसअन्तं ।
एक्कम्मि गत्ते ठिअमेक्क-भावं जं किं पि दिव्वं मिहुणं णमामि ॥

संभोगशृङ्गाररसप्रतिष्ठां स्वयमिव संभाव्य दर्शयत् ।
एकस्मिन्गात्रे स्थितमेकभावं यत्किमपि दिव्यं मिथुनं नमामि ॥ ३ ॥

भिज्जन्त-देच्चिन्द-भुअन्तराणं स-ळोहिआ जस्स णहाणँ सोहा ।
संझाणुळिद्धं परिहोइ जोण्हं स णो मणो वच्चउ मच्च-सिङ्घो ॥

भिद्यमानदैत्येन्द्रभुजान्तराणां सलोहिता यस्य नखानां शोभा ।
संध्यानुस्पृष्टां परिभवति ज्योत्स्नां स नो मनो व्रजतु मर्त्यसिंहः ॥ ४ ॥

साहिच्च संताण-ळअङ्कुराणं बीआइँ कारुण्ण-जळुक्खिआइं ।
गुरूणँ पाअम्बुअ-चुम्बिआइं रआइँ सीसेण समुप्फुसामि ॥

साहित्यसंतानलताङ्कुराणां बीजानि कारुण्यजलोक्षितानि ।
गुरूणां पादाम्बुजचुम्बितानि रजांसि शीर्षेण संस्पृशामि ॥ ५ ॥

अत्थावबोहम्मि पहाण-भूदे गोणत्तणेणोवअरन्ति सद्दा ।
ते सक्कआ वा उण पाअडा वा बुहाणँ को तत्थ विसेस-सङ्गो ॥

अर्थावबोधे प्रधानभूते गौणत्वेनोपचरन्ति शब्दाः ।
ते संस्कृता वा पुनः प्राकृता वा बुधानां कस्तत्र विशेषसङ्गः ॥ ६ ॥

ण मच्छरो होस्सइ मारिसेसुं महा-मईणं मउवञ्ञएसुं ।
णद्दन्तएसुं णवरं घणेसुं णद्दन्ति सिङ्घा ण उ दद्दुरेसुं ॥

न मत्सरो भविष्यति मादृशेषु महामतीनां मृदुप्रज्ञेषु ।
नर्दत्सु केवलं घनेषु नर्दन्ति सिंहा न तु दर्दुरेषु ॥ ७ ॥

उसाणिरुद्धं त्ति मए णिबद्धं जं किं पि कव्वं जदु-णाह-देव्वं ।
सुदं सुणन्ताणँ वि जं ण तप्पी जहिं खु वण्णिज्जइ वासु-देवो ।

उषानिरुद्धमिति मया निबद्धं यत्किमपि काव्यं यदुनाथदैवम् ।
श्रुतं शृण्वतामपि यन्न तृप्तिर्यस्मिन्खलु वर्ण्यते वासुदेवः ॥ ८ ॥

जदुस्स वंसे जळहि-प्पहूदे जअण्णिवासो जणिऊण देवो ।
जसोहिँ जोण्हा-धवळेहिँ लोए जणेइ चन्दो व्व मह-प्पआसे ॥

यदोर्वंशे जलधिप्रभूते जगन्निवासो जनित्वा देवः ।
यशोभिर्ज्योत्स्नाधवलैर्लोकानजनयच्चन्द्र इव महाप्रकाशान् ॥ ९ ॥

पळम्ब-केसि-प्पमुहा जहिन्तो ळहन्ति देच्चिन्द-भडा विणासं ।
दुव्वार-तेओ-भर-दूसहादो महन्धआरा विअ भक्करादो ॥

प्रलम्बकेशिप्रमुखा यस्मादलभन्त दैत्येन्द्रभटा विनाशम् ।
दुर्वारतेजोभरदुःसहान्महान्धकारा इव भास्करात् ॥ १० ॥

सळ्ळं समुक्खाणिअ मेइणीए कंसाभिहं किंचण साणुबन्धं ।
रम्मेण धम्मोसहि-ळेवणेणं करेइ तिस्से वण-रोवणं जो ॥

शल्यं समुत्खाय मेदिन्याः कंसाभिधं किंचन सानुबन्धम् ।
रम्येण धर्मौषधिलेपनेनाकरोत्तस्या व्रणरोपणं यः ॥ ११ ॥

जेण व्व वेउण्ठ-विओअ-दुःखं विणोदअन्तेण व भूरि-सोक्खं ।
संपाइआणन्त-सुवण्ण-सोहं णिम्माविअं धाम समुद्द-मज्झे ॥

येनैव वैकुण्ठवियोगदुःखं विनोदयतेव भूरिसौख्यम् ।
संपादितानन्तसुवर्णसोधं निर्मितं धाम समुद्रमध्ये ॥ १२ ॥

अ-मन्द-सुन्देर-गुणाहिरामा कूअण्ड-ळट्ठी व मणो-भवस्स ।
विअब्भ-राअस्स सुआ मिअच्छी हत्थे कआ जेण अ रुप्पिणी सा ॥

अमन्दसौन्दर्यगुणाभिरामा कोदण्डयष्टिरिव मनोभवस्य ।
विदर्भराजस्य सुता मृगाक्षी हस्ते कृता येन च रुक्मिणी सा ॥ १३ ॥

ताअं च माआ-मणुओ तणूअं पज्जुण्ण-सण्णं जणएइ सोअं ।
समत्थ-संतोस-अरो वसन्तो चूद-प्पवाळं व वण-त्थळीअं ॥

तस्यां च मायामनुजस्तनूजं प्रद्युम्नसंज्ञमजनयत्सोऽयम् ।
समस्तसंतोषकरो वसन्तश्चूतप्रवालमिव वनस्थल्याम् ॥ १४ ॥

पिणाइणा ळोअण-वीइ-होत्ते हुअस्स पुव्वं कुसुमाउहस्स ।
विओ भवो सो रमणो रईए तआ णिरुद्धं तणअं ळहेइ ॥

पिनाकिना लोचनवीतिहोत्रे हुतस्य पूर्वं कुसुमायुधस्य ।
द्वितीयो भवः स रमणो रतेस्तदाऽनिरुद्धं तनयमलभत ॥ १५ ॥

विसट्ट-कन्दोट्ठ-विसाळ-णेत्तो स तुङ्ग-चङ्गो घण-सामळङ्गो ।
उस त्ति बाणस्स कुमारिआए कआ वि दिट्ठो सिविणे णिसाअं ॥

विकसितेन्दीवरविशालनेत्रः स तुङ्गसौन्दर्यो घनश्यामलाङ्गः ।
उषेति बाणस्य कुमारिकया कदाऽपि दृष्टः स्वप्ने निशायाम् ॥ १६ ॥

बाहाहिँ साहाहिँ व घेप्पमाणा थणेहिँ गुच्छेहिँ व पीडअन्ती ।
ळअ व्व सा बाळ-रसाळ-रुक्खं सिग्घं तमाळिङ्गइ साणुराअं ॥

बाहाभ्यां शाखाभ्यामिव गृह्णती स्तनाभ्यां गुच्छाभ्यामिव पीडयन्ती ।
लतेव सा बालरसालवृक्षं शीघ्रं तमालिङ्गत्सानुरागम् ॥ १७ ॥

तदो पबुद्धा सहस व्व मुद्धा मणो-पिअं बालम-विक्खमाणा ।
चिरं परुण्णा सअणे ळुढन्ती भिसं विसण्णा विळवेइ कण्णा ॥

ततः प्रबुद्धा सहसैव मुग्धा मनःप्रियं बालमवीक्षमाणा ।
चिरं प्ररुदिता शयने लुठन्ती भृशं विषण्णा व्यलपत्कन्या ॥ १८ ॥

कहिं सि हा सुन्दर मन्द-भग्गं परिच्चअन्तो पणआउळं मं ।
मुहम्बुअं तुज्झ मए खणद्धं दिट्ठं हरिचन्द-उरं व णट्ठम् ॥

कासि हा सुन्दर मन्दभाग्यां परित्यजन्प्रणयाकुलां माम् ।
मुखाम्बुजं तव मया क्षणार्धं दृष्टं हरिश्चन्द्रपुरमिव नष्टम् ॥ १९ ॥

बिम्बाहरासाअ-मुहं कहं वि ळद्धं मए दे खणमूसुआए ।
देव्वेण सज्जो हिडिअं च तं हा मरन्द-पाणं व महु-व्वईए ॥

बिम्बाधरास्वादसुखं कथमपि लब्धं मया ते क्षणमुत्सुकया ।
दैवेन सद्यो भ्रंशितं च तद्धा मरन्दपानमिव मधुव्रत्या ॥ २० ॥

मा ळज्ज मुद्धं मुह-चन्द-बिम्बं सुहं पळोएमि सु-ळोअणे दे ।
इत्थं पिअं भासिअ वञ्चअन्तो कहं तुवं णिग्घिण णिग्गदो सि ॥

मा लज्जस्व मुग्धं मुखचन्द्रबिम्बं सुखं प्रलोकयामि सुलोचने ते ।
इत्थं प्रियं भाषित्वा वञ्चयन्कथं त्वं निर्घृण निर्गतो ऽसि ॥ २१ ॥

एव्वं भणन्ति बहुसो रुअन्ति घेत्तूण बाणस्स सुअं करोहिं ।
तिस्से सही रोअण-काळणं सा कुम्भण्ड-आ पुच्छइ चित्त-ळेहा ॥

एवं भणन्तीं बहुशो रुदतीं गृहीत्वा बाणस्य सुतां कराभ्याम् ।
तस्याः सखी रोदनकारणं सा कुम्भाण्डजा ऽपृच्छच्चित्रलेखा ॥ २२ ॥

अहो अ-संबद्ध-पळाव-सीळे कण्णा सि को संपइ वल्ळहो दे ।
उसे किमुम्माअ-वसं गआ सि मा चावळं जप्प ळहेहि धेरं ॥

अहो असंबद्धप्रलापशीले कन्याऽसि कः संप्रति वल्लभस्ते ।
उषे किमुन्मादवशं गताऽसि मा चापलं जल्प लभस्व धैर्यम् ॥ २३ ॥

किं दाणिँ संदाव-अरं जुवाणं सद्दावअन्ती रुइअं करेसि ।
आअक्ख णं मे सिविणो किमेसो पच्छादणं मा कुण मज्झ बाळे ॥

किमिदानीं संतापकरं युवानं शब्दापयन्ती रुदितं करोषि ।
आचक्ष्व ननु मे स्वप्नः किमेष प्रच्छादनं मा कुरु मम बाले ॥ २४ ॥

इदं तदो जप्पइ बाण-पुत्ती सच्चं भणिस्सं तुह चित्त-ळेहे ।
सिळाहणिज्जो सिविणे कुमाळो दिट्ठो मए को वि तमाळ-णीळो ॥

इदं ततो ऽजल्पद्बाणपुत्री सत्यं भणिष्यामि ते चित्रलेखे ।
श्लाघनीयः स्वप्ने कुमारो दृष्टो मया कोऽपि तमालनीलः ॥ २५ ॥

केऊर-हारङ्गद-कुण्डळेहिं विभूसिओ पीद-दुऊळ-वासो ।
सु-ळोअणो सुन्दर-मन्द-हासो णिरिक्खिदो सो णिरुपाहि-रम्मो ॥

केयूरहाराङ्गदकुण्डलैर्विभूषितः पीतदुकूलवासाः ।
सुलोचनः सुन्दरमन्दहासो निरीक्षितः स निरुपाधिरम्यः ॥ २६ ॥

पञ्चेसुणा वञ्चिअ-चित्त-धेरं सेरं समाळिङ्गिअ मं वराइं ।
अ-दंसणं झत्ति गदो कढोरो ढज्जामि तो से विरहग्गिणा हं ॥

पञ्चेषुणा वञ्चितचित्तधैर्यो स्वैरं समालिङ्ग्य मां वराकीम् ।
अदर्शनं झटिति गतः कठोरो दह्ये ततो ऽस्य विरहाग्निना ऽहम् ॥ २७

अहो उसाए वअणं सुणन्ती भणादि कुम्भण्ड-सुआ विअड्ढा ।
अळं विसाएण विसाळ-णेत्ते मणो-रहो होहिइ दे सु-सिद्धो ॥

अथो उषाया वचनं श्रृण्वत्यभणत्कुम्भाण्डसुता विदग्धा ।
अलं विषादेन विशालनेत्रे मनोरथो भविष्यति ते सुसिद्धः ॥ २८ ॥

जे सन्ति ळोअ-त्तिदए जुवाणो णीसेस-सोहग्ग-गुणोववण्णा ।
सव्वे वि दे चित्त-पडे ळिहिस्सं हक्खेज्ज जेणं तुह चित्त-चोरो ॥

ये सन्ति लोकत्रितये युवानो निःशेषसौभाग्यगुणोपपन्नाः ।
सर्वानपि तांश्चित्रपटे लिखिष्यामि दृश्येत येन तव चित्तचोरः ॥ २९ ॥

तदो अ सा चित्त-पडे विसाळे मणस्सिळादीहिँ सिळाहणिज्जे ।
णहो-अरे दाणव-माणवे अ ळिहेइ सव्वे पवणासणे अ ॥

ततश्च सा चित्रपटे विशाले मनःशिलादिभिः श्लाघनीयान् ।
नभश्चरान्दानवमानवांश्चालिखत्सर्वान्पवनाशनांश्च ॥ ३० ॥

अअं महिन्दो उण एस वण्ही एसो कअन्तो णिरिइं खु एसो ।
अअं पएदो पवणो स एसो एसो धणेसो खु अअं महेसो ॥

अयं महेन्द्रः पुनरेष वह्निरेष कृतान्तो निर्ऋतिः खल्वेषः ।
अयं प्रचेताः पवनः स एष एष धनेशः खल्वयं महेशः ॥ ३१ ॥

गन्धव्व-विज्जा-हर-जक्ख-रक्खो-देच्चादिणो पेच्छसु देच्च-कण्णे ।
अण्णे वि धण्णे मणुओरइन्दे किं दे पिओ दीसइ एसु एक्को ॥

गन्धर्वविद्याधरयक्षरक्षोदैत्यादीन्पश्य दैत्यकन्ये ।
अन्यानपि धन्यान्मनुजोरगेन्द्रान्किं ते प्रियो दृश्यत एष्वेकः ॥ ३२ ॥

विण्हीसरे विक्खसु विण्हु-भत्ते कण्हो खु एसो कमणीअ-वेसो ।
अअं खु रामो मअणो स एसो एसो खु सोहग्ग-मओ णिरुद्धो ॥

वृष्णीश्वरान्वीक्षस्व विष्णुभक्तान्कृष्णः खल्वेष कमनीयवेषः ।
अयं खलु रामो मदनः स एष एष खलु सौभाग्यमयोऽनिरुद्धः ॥ ३३ ॥

एदेसु को णाम तुए तआणिं दिट्ठो जहिट्ठं सिविणे सु-अम्मा ।
एव्वं च णिद्दीसइ चित्त-लेहा खणे खणे तं कुमरिं पुळन्ती ॥

एतेषु को नाम त्वया तदानीं दृष्टो यथेष्टं स्वप्ने सुजन्मा ।
एवं च निरदिशच्चित्रलेखा क्षणे क्षणे तां कुमारीं प्रलोकयन्ती ॥ ३४ ॥

दिट्ठम्मि कण्हे दिढ-कोउहल्ला पज्जुण्णए पम्हल-तण्ह-दिट्ठी ।
अहाणिरुद्धे पुळअञ्चिआ सा ळज्जा-मणो-ज्जं वअणं णमेइ ॥

दृष्टे कृष्णे दृढकौतूहला प्रद्युम्ने पक्ष्मलतृष्णदृष्टिः ।
अथानिरुद्धे पुलकाञ्चिता सा लज्जामनोज्ञं वदनमनमयत् ॥ ३५ ॥

तं पच्चहिण्णा-स-रसं मुणन्तिं भणाइ कुम्भण्ड-सुआ हसन्ती ।
ठाणे मणो रज्जइ दिट्ठिआ दे कळ्ळाणि चन्दम्मि व रोहिणीए ॥

तां प्रत्यभिज्ञासरसं जानतीमभणत्कुम्भाण्डसुता हसन्ती ।
स्थाने मनो रज्यति दिष्ट्या ते कल्याणि चन्द्र इव रोहिण्याः ॥ ३६ ॥

णोमाळिआ ळग्गउ बाळ-चूदे बळाइआ मेळउ णीळ-मेहे ।
रज्जेसु पज्जुण्ण-सुए तुवं वि समग्ग-सोहो सरिसाणँ सङ्गो ॥

नवमालिका लगतु बालचूते बलाकिका मिलतु नीलमेघे ।
रज्यस्व प्रद्युम्नसुते त्वमपि समग्रशोभः सदृशयोः सङ्गः ॥ ३७ ॥

विज्जा-बळेण च्चिअ देच्च-कण्णे कण्हस्स पोत्तं समुवाहरिस्सं ।
भिङ्गं व पुप्फासव-सोरहेण गीअ-प्पओएण व कण्ह-सारं ॥

विद्याबलेनैव दैत्यकन्ये कृष्णस्य पौत्रं समुपाहरिष्यामि ।
भृङ्गमिव पुष्पासवसौरभेण गीतप्रयोगेणेव कृष्णसारम् ॥ ३८ ॥

आसासअन्ती इअ तं कुमारिं कुम्भण्ड-आ कण्ह-उरं पवण्णा ।
रत्तिम्मि सुत्तं सुउमार-गत्तं पज्जुण्ण-पुत्तं पणिहाळएइ ॥

आश्वासयन्तीति तां कुमारीं कुम्भाण्डजा कृष्णपुरं प्रपन्ना ।
रात्रौ सुप्तं सुकुमारगात्रं प्रद्युम्नपुत्रं प्रण्यभालयत् ॥ [ददर्शेत्यर्थः] ॥ ३९ ॥

ठाणे उसा कामइ कामणिज्जं कामस्स पुत्तं कमळाअदच्छी ।
जं वा ण ळच्छी महु-सूअणादो वञ्छेइ अण्णं त्ति अ चिन्तअन्ती ॥

स्थान उषा कामयते काम्यं कामस्य पुत्रं कमलायताक्षी ।
यद्वा न लक्ष्मीर्मधुसूदनाद्वाञ्छत्यन्यमिति च चिन्तयन्ती ॥ ४० ॥

मन्त-प्पहावेण महा-विअड्ढा कड्ढेइ णिद्दा-विहळङ्ग-कन्तं ।
अ-ळक्खिआ केण वि सोणिअक्खं पुरं च णं पावइ चित्त-ळेहा ॥

मन्त्रप्रभावेण महाविदग्धाऽकृष्ट निद्राविह्वलाङ्गकान्तम् ।
अलक्षिता केनापि शोणिताख्यं पुरं चैनं प्रापयच्चित्रलेखा ॥ ४१ ॥

कण्णा-घरं तं कुमरं णअन्ती कण्णूसवं सा वअणं भणाइ ।
एसो खु सो बाण-सुए तुए जो दिट्ठो खणद्धं सिविणे सिणिद्धं ॥

कन्यागृहं तं कुमारं नयन्ती कर्णोत्सवं सा वचनमभणत् ।
एष खलु स बाणसुते त्वया यो दृष्टः क्षणार्धं स्वप्ने स्निग्धम् ॥ ४२ ॥

एअम्मि वड्ढन्त-कुऊहळाइं वड्ढन्तु दे ळज्जिअ-वज्जिआइं ।
विसिङ्खळाइं किळिकिञ्चिआइं पोढङ्गणाए विअ पोढ-जारे ॥

एतस्मिन्वर्धमानकुतूहलानि वर्धन्तां ते लज्जितवर्जितानि ।
विशृङ्खलानि किलिकिञ्चितानि प्रौढाङ्गनाया इव प्रौढजारे ॥ ४३ ॥

णिम्मक्खिओ भीरु अअं पएसो एसो स-राओ पुरिसो तुवं च ।
दुवेणँ संभोअ-महूसवे वो सक्खी सअं पुप्फ-सरो जुवाणं ॥

निर्मक्षिको भीर्वयं प्रदेश एष सरागः पुरुषस्त्वं च ।
द्वयोः संभोगमहोत्सवे वां साक्षी स्वयं पुष्पशरो यूनोः ॥ ४४ ॥

विहिं विवाहस्स बहु-प्पआरं तई सअं जप्पइ बाण-कण्णे ।
अण्णोण्ण-बद्ध-प्पणआणँ जुत्तो तुम्हाणँ गन्धव्व-विवाह-तन्तो ॥

विधिं विवाहस्य बहुप्रकारं त्रयी स्वयं जल्पति बाणकन्ये ।
अन्योन्यबद्धप्रणययोर्युक्तो युवयोर्गान्धर्वविवाहतन्त्रः ॥ ४५ ॥

तदो विबुद्धो तरसा णिरुद्धो स-विम्हओ पेक्खइ तं कुमारिं ।
अच्छेरमच्छेरमहो किमेअं देव्वेण सिट्ठं त्ति विआरअन्तो ॥

ततो विबुद्धस्तरसाऽनिरुद्धः सविस्मयः प्रैक्षत तां कुमारीम् ।
आश्चर्यमाश्चर्यमहो किमेतद्दैवेन सृष्टमिति विचारयन् ॥ ४६ ॥

माआ किमेसा सिविणं किमेअं किमिन्द-आळं हिअअ-ब्भमो वा ।
जं दाणिँ सुन्देर-णिवास-भूमी चअत्थि णारी-रअणं पुरो मे ॥

माया किमेषा स्वप्नः किमेष किमिन्द्र-जालं हृदयभ्रमो वा ।
यदिदानीं सौन्दर्यनिवासभूमिश्चकास्ति नारीरत्नं पुरो मे ॥ ४७ ॥

सिङ्गार-ओणिस्स कुअण्ड-जुग्गं णीळुप्पळाणं जुअळं च ळोळं ।
पिक्कं च बिम्बी-फळअं वहन्तो विहाइ चन्दो वि-अळङ्क-रम्मो ॥

श्रृङ्गारयोनेः कोदण्डयुग्मं नीलोत्पलयोर्युगलं च लोलम् ।
पक्कं च बिम्बीफलं वहन्विभाति चन्द्रो विकलङ्करम्यः ॥ ४८ ॥

विच्छिण्ण-मज्झा वि सुवण्ण-वेळ्ळी किमुत्तरद्धेण सिणिद्ध-सोहे
वहेइ पीणे कळ-धोअ-कुम्भे रम्भे अ हंहो अपरद्धएणं ॥

विच्छिन्नमध्याऽपि सुवर्णवल्ली किमुत्तरार्धेन स्निग्धशोभौ ।
वहति पीनौ कलधौतकुम्भौ रम्भे च हंहो अपरार्धेन ॥ ४९ ॥

समुज्जळा णिच्चळ-विज्जुळा वा समूढ-रूवा ससि-जोण्हआ वा ।
सुहम्बु-रासिस्स सुआ किमेसा सुहाहिँ सिञ्चेदि विळोअणे मे ॥

समुज्ज्वला निश्चलविद्युद्वा समूढरूपा शशिज्योत्स्ना वा ।
सुधाम्बुराशेः सुता किमेषा सुधाभिः सिञ्चति विलोचने मे ॥ ५० ॥

इअ प्फुडुप्पण्ण-मणो-विआरं णिज्झाअ तं भासइ चित्त-ळेहा ।
इअं खु बाणस्स सुआ सु-गत्ती कुमाळ दिण्णा तुह वम्महेण ॥

इति स्फुटोत्पन्नमनोविकारं निध्याय तमभाषत चित्रलेखा ।
इयं खलु बाणस्य सुता सुगात्री कुमार दत्ता तुभ्यं मन्मथेन ॥ ५१ ॥

जदो सि दिट्ठो सिविणे इमाए तदो मए मन्त-विकड्ढिदो सि ।
इदो वरं किं णु पिअं करिस्सं तुम्हाणँ णिम्माण-फळं करन्ती ॥

यतो ऽसि दृष्टः स्वप्नेऽनया ततो मया मन्त्रविकर्षितोऽसि ।
इतः परं किं नु प्रियं करिष्यामि युवयोर्निर्माणफलं कुर्वती ॥ ५२ ॥

अम्भोइणीअं विअ राअ-हंसो राआ-णिसाअं विअ पुण्ण-अन्दो ।
रमेहि पेम्मुम्मुह-माणसाअं तुवं वि ळीळा-स-रसो इमाअं ॥

अम्भोजिन्यामिव राजहंसो राकानिशायामिव पूर्णचन्द्रः ।
रमस्व प्रेमोन्मुखमानसायां त्वमपि लीलासरसोऽस्याम् ॥ ५३ ॥

तो सो वि तोसोअहि-गब्भ-गाढो गाढावऊढम्मि दिढाहिळासो ।
मन्दक्खव-मन्दक्खर-चारु-वाणिं हत्थे समागेण्हइ बाण-कण्णं ॥

ततः सोऽपि तोषोदधिगर्भगाढो गाढोपगूढे दृढाभिलाषः ।
मन्दाक्षमन्दाक्षरचारुवाणीं हस्ते समागृह्णाद्बाणकन्याम् ॥ ५४ ॥

कद्म्ब-साहा विअ कोरएहिं करम्बिअङ्गी पुळअङ्कुरेहिं ।
पोरत्थ-वादेण व देण ळिद्धा खणे खणे वेवइ सा वराई ॥

कदम्बशाखेव कोरकैः करम्बिताङ्गी पुलकाङ्कुरैः ।
पौरस्त्यवातेनेव तेन स्पृष्टा क्षणे क्षणेऽवेपत सा वराकी ॥ ५५ ॥

अङ्के समारोविअ ठाविआए बाळो बळादो परिरम्भिआए ।
स-व्वीळमंसे विणिवत्तिअं से तम्बाहरं चुम्बइ वत्त-बिम्बं ॥

अङ्के समारोप्य स्थापिताया बालो बलात्परिरब्धायाः ।
सव्रीडमंसे विनिवर्तितमस्यास्ताम्राधरमचुम्बद्वक्त्रबिम्बम् ॥ ५६ ॥

कमेण वच्छो-घडिअ-त्थणं सा मुहेक्क-ळक्खी-कअ-दिट्ठि-पाअं ।
जहिट्ठमोट्ठ-ग्गहणाणुऊळं दसन्तरं तो सणिअं पवण्णा ॥

क्रमेण वक्षोघटितस्तनं सा मुखैकलक्षीकृतदृष्टिपातम् ।
यथेष्टमोष्ठग्रहणानुकूलं दशान्तरं ततः शनैः प्रपन्ना ॥ ५७ ॥

पेम्मोल्ल-भावेसु परप्फरेणं खणं पि विस्सेस-परंमुहेसु ।
कळा-च्छइल्लेसु घरे णिगूढं तेसुं रमन्तेसु वहू-वरेसु ॥

प्रेमार्द्रभावयोः परस्परेण क्षणमपि विश्लेषपराङ्मुखयोः ।
कलाच्छेकयोर्गृहे निगूढं तयो रममाणयोर्वधूवरयोः ॥ ५८ ॥

इन्धेहिँ तो केहिँ वि जार-जुट्ठं कण्णा-घरं सङ्किअ किंकरेहिं ।
गन्तूण सिग्घं कलिअञ्जलीहिं विण्णाविओ सो दणुआहि-णाहो ॥

चिह्नैस्ततः कैरपि जारजुष्टं कन्यागृहं शङ्कित्वा किंकरैः ।
गत्वा शीघ्रं कलिताञ्जलिभिर्विज्ञापितः स दनुजाधिनाथः ॥ ५९ ॥

अहो महा-राअ वअं हद म्हो जं को वि दूसेइ कुमारिअं दे ।
सरेण मन्देण वि मंसळेण णिण्णाविओ जं पुरिसो भणन्तो ॥

अहो महाराज वयं हताः स्मो यत्कोऽपि दूषयति कुमारिकां ते ।
स्वरेण मन्देनापि मांसलेन निर्णीतो यत्पुरुषो भणन् ॥ ६० ॥

कहं वि सङ्का-णिहुओ वि राअं राअन्धदाए रइ-संभमेसु ।
मञ्जीर-सिञ्जा-मणिआणुविद्धो कण्णा-घरे सुव्वइ सद्द-भेदो ॥

कथमपि शङ्कानिभृतोऽपि राजन्रागान्धतया रतिसंभ्रमेषु ।
मञ्जीरशिञ्जामणितानुविद्धः कन्यागृहे श्रूयते शब्दभेदः ॥ ६१ ॥

कण्णा-गअं किंचण कण्ण-सल्लं वुत्तन्तमाअण्णिअ कम्पमाणो ।
सोएण रोसेण अ ढज्जमाणो बाणो पवण्णो कुमरी-णिएदं ॥

कन्यागतं किंचन कर्णशल्यं वृत्तान्तमाकर्ण्य कम्पमानः ।
शोकेन रोषेण च दह्यमानो बाणः प्रपन्नः कुमारीनिकेतम् ॥ ६२ ॥

दिव्वन्तमक्खेहिँ तहिं जहिच्छं पेच्छेइ देच्चाहिवई तआणिं ।
वहू-वरं तं कमणिज्ज-रूवं मिहोणुरूवामळ-सोउमळ्ळं ॥

दीव्यदक्षैस्तस्मिन्यथेच्छमपश्यद्दैत्याधिपतिस्तदानीम् ।
वधूवरं तत्कमनीयरूपं मिथोऽनुरूपामलसौकुमार्यम् ॥ ६३ ॥

थद्धो इरं विम्हअ-विम्हरिज्ज-उद्दामवेरो कुमरं पुळन्तो ।
ठिओ स चित्ते लिहिदो व्व पच्छा स-च्छन्द-कोहो परुसं भणाइ ॥

स्तब्धश्चिरं विस्मयविस्मर्यमाणोद्दामवैरः कुमारं प्रलोकयन् ।
स्थितः स चित्रे लिखित इव पश्चात्स्वच्छन्दक्रोधः परुषमभणत् ॥ ६४ ॥

किं णाम कण्णा-विड बाण-णाहं मण्णेसि णिण्णाहमिमं पएसं ।
सहस्स-बाहुस्स मह प्पहावं कहं ण आणासि जअ-प्पसिद्धं ॥

किं नाम कन्याविट बाणनाथं मन्यसे निर्नाथमिमं प्रदेशम् ।
सहस्रबाहोर्मम प्रभावं कथं न जानासि जगत्प्रसिद्धम् ॥ ६५ ॥

दूसेसि णीसेस-सुरासुराणं णाहस्स बाणस्स सुअं कुमारिं ।
कोक्को तुवं कक्कस-कम्म-कारी गुत्तं घरं केण पहा पविट्ठो ॥

दूषयसि निःशेषसुरासुराणां नाथस्य बाणस्य सुतां कुमारीम् ।
कस्कस्त्वं कर्कशकर्मकारी गुप्तं गृहं केन पथा प्रविष्टः ॥ ६६ ॥

गच्छेहि वञ्छा जइ जीविदुं दे जुज्झेहि जं वा मळणाहिळासी ।
बाणस्स बाणा हि कआवराहे णेग्घिण्ण-चण्डा इअ खादि-मन्ता ॥

गच्छ वाञ्छा यदि जीवितुं ते युध्यस्व यद्वा मरणाभिलाषी ।
बाणस्य बाणा हि कृतापराधे नैर्घृण्यचण्डा इति ख्यातिमन्तः ॥ ६७ ॥

पज्जुण्णिणा भण्णइ देच्च-राओ कअं कअं तुज्झ विअत्थणेण ।
कण्हस्स पोत्तं समरम्मि जेउं सिङ्घं सिआळो व्व पवट्टसे किं ॥

प्राद्युम्निनाऽभण्यत दैत्यराजः कृतं कृतं तव विकत्थनेन ।
कृष्णस्य पौत्रं समरे जेतुं सिंहं शृगाल इव प्रवर्तसे किम् ॥ ६८ ॥

जमस्स दण्डस्स स-गब्भिआ मे गआ गआ जस्स सिरं कराळा ।
खणं णं जीवेज्ज स वज्ज-सारा वारेज्ज एषा जइ अत्थि सत्ती ॥

यमस्य दण्डस्य सगर्भ्या मे गदा गता यस्य शिरः कराला ।
क्षणं न जीवेत्स वज्रसारा वार्यतामेषा यद्यस्ति शक्तिः ॥ ६९ ॥

इत्थं भणन्ताणँ महा-बळाणं दुवेणँ ताणं गुरु-गव्विराणं ।
बाणाणिरुद्धाणँ स-मच्छराणं चिराअ संपज्जइ संपहारो ॥

इत्थं भणतोर्महाबलयोर्द्वयोस्तयोर्गुरुगर्वशीलयोः ।
बाणानिरुद्धयोः समत्सरयोश्चिराय समपद्यत संप्रहारः ॥ ७० ॥

बाणो सहस्सेण वि जाइँ जाइं सत्थाइँ बाहूहिँ समुक्खिवेइ ।
गआएँ एक्काएँ वि ताइँ ताइं भिज्जन्ति पज्जुण्ण-सुएण सज्जो ॥

बाणः सहस्रेणापि यानि यानि शस्त्राणि बाहुभिः समुदक्षिपत् ।
गदयैकयाऽपि तानि तान्यभिद्यन्त प्रद्युम्नसुतेन सद्यः ॥ ७१ ॥

रणम्मि घोरे रइ-णाह-पुत्तं करग्ग-घोळन्त-गअं भमन्तं ।
सु-दुज्जअं मण्णिअ पण्णअत्थं खिवूण णं बज्झइ देच्च-णाहो ॥

रणे घोरे रतिनाथपुत्रं कराग्रघूर्णमानगदं भ्रमन्तम् ।
सुदुर्जयं मत्वा पन्नगास्त्रं क्षिप्त्वैनमबध्नाद्दैत्यनाथः ॥ ७२ ॥

णाअत्थ-बद्धं कळिऊण बाळं बाणासुरे झत्ति णिवट्टमाणे ।
हा णाह हा सुन्दर हा पिअ त्ति कण्णा समक्कन्दइ मुक्क-अण्ठं ॥

नागास्त्रबद्धं कृत्वा बालं बाणासुरे झटिति निवर्तमाने ।
हा नाथ हा सुन्दर हा प्रियेति कन्या समाक्रन्दन्मुक्तकण्ठम् ॥ ७३ ॥

हा हा हदाए मह काळणादो इमं दसं संपइ लम्भिओ सि ।
तादेणं जं वा अदि-णिग्घिणेण देव्वेण अण्णं कमुवाळहामि ॥

हा हा हताया मम कारणादिमां दशां संप्रति लम्भितोऽसि ।
तातेन यद्वाऽतिनिर्घृणेन दैवेनान्यं कमुपालभे ॥ ७४ ॥

इच्छामि मिच्छ च्चिअ रम्म-भोए सच्चं जुउच्छामि अ जम्म-लाहं ।
किं णाम सोक्खं तुमए विणा मे हा णाह दुक्खस्स परं धरेमि ॥

इच्छामि मिथ्यैव रम्यभोगान्सत्यं जुगुप्सामि च जन्मलाभम् ।
किं नाम सौख्यं त्वया विना मे हा नाथ दुःखाय परं ध्रियें ॥ ७५ ॥

उसे विसाएण कअं पिओ दे असंसअं होहिइ मुक्क-बन्धो ।
पिदा-महो जस्स खु विस्स-णाहो इत्थं णमस्सासइ चित्तळेहा ॥

उषे विषादेन कृतं प्रियस्ते असंशयं भविष्यति मुक्तबन्धः ।
पितामहो यस्य खलु विश्वनाथ इत्थमेनामाश्वासयच्चित्रलेखा ॥ ७६ ॥

दणु-अ-वइ-सुआ-मुहेन्दु-जोण्हा-पसर-विसट्ट-विळोअणुप्पळो सो ।
णिवसइ कुमरी-घरेक्क-देसे अ-गणिअ-बन्धण-ळाहवो णिरुद्धो ॥

इअ उसाणिरुद्धम्मि पढमो सग्गो ॥

दनुजपतिसुतामुखेन्दुज्योत्स्नाप्रसरविकसितविलोचनोत्पलः सः ।
न्यवसत्कुमारीगृहैकदेशेऽगणितबन्धनलाघवोऽनिरुद्धः ॥ ७७ ॥

इत्युषानिरुद्धे प्रथमः सर्गः ॥

बिओ सग्गो

अह पेच्छइ वच्छळस्स से विळअं सङ्किअ सोअ-दूमिओ ।
स दुवारवईमुवट्ठिअं मुणिणं णारअमिन्दिरा-वई ॥

अथापश्यद्वत्सलस्यास्य विलयं शङ्कित्वा शोकदूनः ।
स द्वारवतीमुपस्थितं मुनिं नारदमिन्दिरापतिः ॥

फळिहामळ-पण्डु-विग्गहं कळमापिङ्ग-जडङ्क-मत्थअं ।
उदिआरुण-मोह-मण्डळी-परिळिद्धं व कुबेर-पव्वअं ॥

स्फटिकामलपाण्डुविग्रहं कलमापिङ्गजटाङ्कमस्तकम् ।
उदितारुणमयूखमण्डलीपरिसृष्टमिव कुबेरपर्वतम् ॥ २ ॥

पवणुळ्ळिअ-वळ्ळई-ळआ-रणिउग्घोसिअ-केसव-त्थवं ।
अभिपूंजिअमासण-ट्ठिअं पणमन्तो वअणं भणाइ णं ॥

पवनप्रेरितवल्लकीलतारणितोद्घोषितकेशवस्तवम् ।
अभिपूजितमासनस्थितं प्रणमन्वचनमभणदेनम् ॥ ३ ॥

फळिअं सु-कएण भूरिणा बहु-जम्मन्तर-संभिएण मे ।
चळणा तुह जं णिभाळिआ सअळं किब्बिसमुप्फुसन्ति जे ॥

फलितं सुकृतेन भूरिणा बहुजन्मान्तरसंभृतेन मे ।
चरणौ तव यन्निभालितौ सकलं किल्बिषमुन्मृष्टो यौ ॥ ४ ॥

इह होन्ति विसाअ-सालिणो महु-भोअन्धअ-विण्हि-जादवा ।
अ-पअब्भ-वओ जदो गदो अणिरुद्धो सहसा अ-दंसणं ॥

इह भवन्ति विषादशालिनो मधुभोजान्धकवृष्णियादवाः ।
अप्रगल्भवया यतो गतोऽनिरुद्धः सहसाऽदर्शनम् ॥ ५ ॥

विइणिज्जइ सव्वदो-दिसं ण उ सो दीसइ वंस-वड्ढणो ।
अह वा पहवेज्ज को णरो विपरीदम्मि विहिम्मि कम्मसु ॥

विचीयते सर्वतोदिशं न तु स दृश्यते वंशवर्धनः ।
अथ वा प्रभवेत्को नरो विपरीते विधौ कर्मसु ॥ ६ ॥

स-विसाअ-भरो ळहूकिदो भअवं तुज्झ विळोअणेण णो ।
मिहिरम्मि समुग्गए कहिं कमळाणं हिम-जो पराहवो ॥

सविषादभरो लघूकृतो भगवंस्तव विलोकनेन नः ।
मिहिरे समुद्गते क्व कमलानां हिमजः पराभवः ॥ ७ ॥

कुह्णा-मणुअ-त्तणोइदं वअणं से सुणिऊण णारओ ।
णिहुअं हसिऊण भारइं गहिरं जप्पइ संभिआअरं ॥

कुह्नामनुजत्वोचितं वचनमस्य श्रुत्वा नारदः ।
निभृतं हसित्वा भारतीं गभीरामजल्पत्संभृतादरम् ॥ ८ ॥

विसजेहि विहो विसण्णदं कुमरो जीवइ रोप्पिणेअ-जो ।
सुणु किं दु बळिस्स सूणुणा णिअदो चिट्ठइ दुट्ठ-बुद्धिणा ॥

विसृज विभो विषण्णतां कुमारो जीवति रौक्मिणेयजः ।
शृणु किं तु बलेः सूनुना नियतस्तिष्ठति दुष्टबुद्धिना ॥ ९ ॥

सिविणे दणु-अस्स तस्स सो दुहिआए किर दक्खिदो जदो ।
अह मन्त-बळेण कड्ढिओ णिहुअं तीअ सही-अणेण तो ॥

स्वप्ने दनुजस्य तस्य स दुहित्रा किल दृष्टो यतः ।
अथ मन्त्रबलेन कर्षितो निभृतं तस्याः सखीजनेन ततः ॥ १० ॥

अह जाणिअ बाण-दाणवो कुविदो बज्झइ जुज्झ-मज्झए ।
इअ संपइ सो उवागओ तुह सोण्हा-तणओ अ-दंसणं ॥

अथ ज्ञात्वा बाणदानवः कुपितोऽबध्नाद्युद्धमध्ये ।
इति संप्रति स उपागतस्तव स्नुषातनयोऽदर्शनम् ॥ ११ ॥

स हि दिप्पइ विप्प-कण्डओ भुअ-साहस्स-बळेण दुज्जओ ।
अह किं भणिमो महेसरो भअवं जस्स दुआर-पाळओ ॥

स हि दृप्यति विप्रकण्टको भुजसाहस्रबलेन दुर्जयः ।
अथ किं भणामो महेश्वरो भगवान्यस्य द्वारपालकः ॥ १२ ॥

अहिअं जहि णं महासुरं परिमोएहि तदो उसा-वइं ।
महु-सूअण किं पिहज्जणो विअ णेक्कारमिणं उवेक्खसि ॥

अहितं जह्येनं महाऽसुरं परिमोचय तत उषापतिम् ।
मधुसूदन किं पृथग्जन इव न्यक्कारमिममुपेक्षसे ॥ १३ ॥

इअ संसुणिदम्मि सोरिणो हिअअं गाहइ कोह-पावओ ।
भिउडि-च्छळ-धूम-णिग्गमो सहसा वज्जइ जस्स इन्धदं ॥

इति संश्रुते शौरेर्हृदयमगाहत क्रोधपावकः ।
भ्रुकुटिच्छलधूमनिर्गमः सहसाऽव्रजद्यस्य चिह्नताम् ॥ १४ ॥

अह सो कअ-वम्म-सच्चइ-प्पमुहेहिं स-बळेहिँ संवुदो ।
बळ-भद्द-पुरस्सरो हरी णअरादो तरसा पचिट्ठइ ॥

अथ स कृतवर्मसात्यकिप्रमुखैः स्वबलैः संवृतः ।
बलभद्रपुरःसरो हरिर्नगरात्तरसा प्रातिष्ठत ॥ १५ ॥

तुरओह-खुरग्ग-विक्खद-क्खिदि-पट्ठुच्चळिदेहिँ रेणुहिं ।
परिदो हरिदङ्गणा-घण-त्थण-उम्भावरणम्बराइदं ॥

तुरगौघखुराग्रविक्षतक्षितिपृष्ठोच्चलितै रेणुभिः ।
परितो हरिदङ्गनाघनस्तनकुम्भावरणाम्बरायितम् ॥ १६ ॥

असि-विप्फुरिअग्गि-विज्जुळा-चळ-दोग्घट्ट-कडप्प-वारि-आ ।
पडह-द्धणि-गज्जिआ अ सा पुदणा सोहइ पाउसोपमा ॥

असिविप्फुरिताग्निविद्युच्चलगजसमूहवारिदा ।
पटहध्वनिगर्जिता च सा पृतनाऽशोभत प्रावृडुपमा ॥ १७ ॥

जळहिं तरिऊण सेउणा पमळिज्जन्त-तडन्त-पाअवं ।
चळणाहइ-सिण्ण-भू-अळं जदु-सेण्णं विविणाइँ बाहइ ॥

जलधिं तीर्त्वा सेतुना प्रमर्द्यमानतटान्तपादपम् ।
चरणाहतिशीर्णभूतलं यदुसैन्यं विपिनान्यपाक्रामत् ॥ १८ ॥

कुळ-पव्वअ-वन्द-कंदरा-पअवी-ळङ्घण-केळि-जङ्घिआ ।
तुरिअँ चिअ ओदरन्ति दे बळि-गेहं जदु-णाह-सेणिआ ॥

कुलपर्वतबृन्दकंदरापदवीलङ्घनकेलिजाङ्घिकाः ।
त्वरितमेवावातरंस्ते बलिगेहं यदुनाथसैनिकाः ॥ १९ ॥

धणुह-द्धणि-तूर-णिस्सणा करि-बंहा-परिबंहिआ भिसं ।
सहस च्चिअ सोणिआळअं भअ-संभन्त-जणं कुणन्ति तो ॥

धनुर्ध्वनितूर्यनिःस्वनाः करिबृंहापरिबृंहिता भृशम् ।
सहसैव शोणितालयं भवसंभ्रान्तजनमकुर्वंस्तदा ॥ २० ॥

पढमं पडह-स्सणेण तं पुण सेणुत्थ-पराअ-रासिणा ।
पडिरुन्धइ वेरिणो पुरं स हु पच्छा पुदणाहिँ मा-हवो ॥

प्रथमं पटहस्वनेन तत्पुनः सेनोत्थपरागराशिना ।
प्रतिरुरोध वैरिणः पुरं स खलु पश्चात्पृतनाभिर्माधवः ॥ २१ ॥

अह सो पडिहार-पाळओ पमहेहिं परिवारिदो हरो ।
समरस्स करेइ पक्कमं गुह-ळम्बोअर-णन्दि-णन्दिओ ॥

अथ स प्रतिहारपालकः प्रमथैः परिवारितो हरः ।
समरायाकरोत्प्रक्रमं गुहलम्बोदरनन्दिनन्दितः ॥ २२ ॥

इसि-पप्फिडिएन्दु-ळेहिअं परिघोळन्त-सुपव्व-णिण्णअं ।
भुअएहिँ दिणन्त-तण्डव-प्पढिळं बज्झइ सो जडा-भरं ॥

ईषत्प्रभ्रष्टेन्दुलेखिकं परिघूर्णमानसुपर्वनिम्नगम् ।
भुजगैर्दिनान्तताण्डवप्रशिथिलमबध्नात्स जटाभरम् ॥ २३ ॥

धणुहम्मि पिणाअ-णामए बलिअं कुण्डलिए पिणज्झइ ।
कर-मण्डणमद्ध-कङ्कणी-कअमुम्मोइअ कुण्डलीसरं ॥

धनुषि पिनाकनामके बलवत्कुण्डलिते पिननाह ।
करमण्डनमर्धकङ्कणीकृतमुन्मुच्य कुण्डलीश्वरम् ॥ २४ ॥

सु-सिलिट्ठ-गरिट्ठ-णिट्ठुर-प्फुड-वग्घाइण-चिक्कण-प्पहं ।
परिवेढइ सप्प-मेहळा-वळएहिं विअडं कडी-तडं ॥

सुश्लिष्टगरिष्ठनिष्ठुरस्फुटव्याघ्राजिनचिक्कणप्रभम् ।
पर्यवेष्टयत्सर्पमेखलावलयैर्विकटं कटीतटम् ॥ २५ ॥

णिडिलेक्खण-दाह-संभम-क्खुडिआणङ्ग-धणु-ब्भमावहं ।
कुडिळी-कुणइ प्फुडं कुहा भुवआणं जुअळं महेसुरो ॥

निटिलेक्षणदाहसंभ्रमत्रुटितानङ्गधनुर्भ्रमावहम् ।
कुटिलीचकार स्फुटं क्रुधा भ्रुवोर्युगळं महेश्वरः ॥ २६ ॥

हरिसुग्गअ-तिक्ख-घग्घर-स्सर-णिग्घोसण-भीसणाकइं ।
फळिहाअळ-सुब्भ-विग्गहं वुसहं सो सहसाहिरोहइ ॥

हर्षोद्गततीक्ष्णघर्घरस्वरनिर्घोषणभीषणाकृतिम् ।
स्फटिकाचलशुभ्रविग्रहं वृषभं स सहसाऽधिरुरोह ॥ २७ ॥

कर-गण्हिअ-सत्तिणा गणा परिरुट्ठा सिहि-पिट्ठ-वासिणा ।
सहिआ सर-जम्मणा खणा रण-सज्जा पअळन्ति गव्विआ ॥

करगृहीतशक्तिना गणाः परिरुष्टाः शिखिपृष्ठवासिना ।
सहिताः शरजन्मना क्षणाद्रणसज्जाः प्रचेलुर्गर्विताः ॥ २८ ॥

अह दे जदु-सेण्ण-सागरं तुरउत्तुङ्ग-तरङ्ग-संकुळम् ।
बळ-मा-हव-गाह-भीसणं गहिरं तं पविसन्ति णि-ब्भआ ॥

अथ ते यदुसैन्यसागरं तुरगोत्तुङ्गतरङ्गसंकुलम् ।
बलमाधवग्राहभीषणं गभीरं तं प्राविशन्निर्भयाः ॥ २९ ॥

वळई-कअ-चण्ड-कम्मुआ अह पज्जुण्ण-सिहण्डि-वाहणा ।
सर-दु-द्दिण-णिण्हुअम्बरं परिहोदूण रणं कुणन्ति दे ॥

वलयीकृतचण्डकार्मुकावथ प्रद्युम्नशिखण्डिवाहनौ ।
शरदुर्दिननिह्नुताम्बरं परिभूय रणमकुरुतां तौ ॥ ३० ॥

विसिहा वि सिहावळुक्कड-प्फुड-पक्खाणिळ-तक्खणुद्धिआ ।
विमुहा विमुहा हआ अ तं ण विसाहं पविसन्ति वेरिणो ॥

विशिखा अपि शिखावलोत्कटस्फुटपक्षानिलतत्क्षणोद्धूताः ।
विमुखा विमुखा हताश्च तं न विशाखं प्राविशन्वैरिणः ॥ ३१ ॥

अह सम्बर-मम्म-भेदिहिं जळण-ज्जाळ-फुलिङ्ग-वाहिहिं ।
णिसिदेहिँ सिळी-मुहेहिँ तं गुहमाविज्झइ रुप्पिणी-सुओ ॥

अथ शम्बरमर्मभेदिभिर्ज्वलनज्वालस्फुलिङ्गवाहिभिः ।
निशितैः शिलीमुखैस्तं गुहमाविध्यद्रुक्मिणीसुतः ॥ ३२ ॥

धणु-पञ्च-सदी-विमुञ्चिद-प्पसरन्तत्थ-विहत्थिआहिओ ।
सुवअं चिअ बाण-दाणवो जुउहाणेण घडेइ संगरे ॥

धनुष्पञ्चशतीविमुक्तप्रसरदस्त्रविहस्तिताहितः ।
स्वयमेव बाणदानवो युयुधानेन जघटे संगरे ॥ ३३ ॥

विविहा जुउहाण-साअआ जुहि बाणासुर-बाण-संहइं ।
अ-इरेण कुणन्ति णि-प्पहं रवि-मोहा विअ तारआवळिं ॥

विविधा युयुधानसायका युधि बाणासुरबाणसंहतिम् ।
अचिरेणाकुर्वन्निष्प्रभां रविमयूखा इव तारकावलिम् ॥ ३४ ॥

अह सो परमेसरो सरे ति-उरन्ते-उर-वेहवी-अरे ।
विसजेइ पिणाअ-संहिदे अहिगन्तूण सअं जणद्दणं ॥

अथ स परमेश्वरः शरांस्त्रिपुरान्तःपुरवैधवीकरान् ।
विससर्ज पिनाकसंहितानभिगम्य स्वयं जनार्दनम् ॥ ३५ ॥

महु-केडह-सोणिअ-च्छडा-महु-कुक्खिंभरिणो सिळी-मुहे ।
गुण-संगअ-सङ्ग-संहिदे महु-वेरी वि समुक्खिवेइ सो ॥

मधुकैटभशोणितच्छटामधुकुक्षिंभरीञ्शिलीमुखान् ।
गुणसंगतशार्ङ्गसंहितान्मधुवैर्यपि समुदक्षिपत्सः ॥ ३६ ॥

अह ताणँ विमाण-संठिअ-त्ति-असाहीस-सिरो-सिळाहिओ ।
समरो सम-रोस-विक्किआ-भर-दु-प्पेच्छ-मुहाणँ वट्टइ ॥

अथ तयोर्विमानसंस्थितत्रिदशाधीशशिरःश्लाघितः ।
समरः समरोषविक्रियाभरदुष्प्रेक्षमुखयोरवर्तत ॥ ३७ ॥

हरि-सिट्ठ-समीरणत्थदो पसरन्ता परिधूअ-पाअ-वा ।
समुहापडिआ समीरणा हर-भूसा-भुअएहिँ भक्खिदा ॥

हरिसृष्टसमीरणास्त्रतः प्रसरन्तः परिधूतपादपाः ।
संमुखापतिताः समीरणा हरभूषाभुजगैर्भक्षिताः ॥ ३८ ॥

हर-पुङ्खिअ-पण्णअत्थदो विस-फुक्कार-पळित्त-पावआ ।
पसिदा बहुणो वि पण्णआ सहसा विण्हु-रहेण चव्विआ ॥

हरपुङ्खितपन्नगास्त्रतो विषफूत्कारप्रदीप्तपावकाः ।
प्रसृता बहवोऽपि पन्नगाः सहसा विष्णुरथेन चर्विताः ॥ ३९ ॥

कसणुल्लिअ-पावआसु-अं-प्फुड-णिन्तुज्जालिआ वि पावआ ।
परमेसर-मोलि-णिण्ण-आ-जळ-णिव्वाण-सिहा मुहा ठिआ ॥

कृष्णप्रेरितपावकाशुगस्फुटनिर्यदुज्ज्वलिता अपि पावकाः ।
परमेश्वरमौलिनिम्नगाजलनिर्वाणशिखा मुधा स्थिताः ॥ ४० ॥

अह संभु-विसिट्ठ-तामसासुअ-संभूद-तमोन्धकारिअं ।
भुवणं बळिअं पआसिअं हरि-चक्कस्स समग्ग-रोइणा ॥

अथ शंभुविसृष्टतामसाशुगसंभूततमोन्धकारितम् ।
भुवनं बलवत्प्रकाशितं हरिचक्रस्य समग्ररोचिषा ॥ ४१ ॥

हरि-पेरिअ-वारुणत्थ-अ-प्पळअम्भो-हर-गब्भ-णिस्सिदे ।
ळहु सोसइ थोर-सीअरे सिव-फाळक्खि-पुडासुसुक्खणी ॥

हरिप्रेरितवारुणास्त्रजप्रलयाम्भोधरगर्भनिःसृतान् ।
लघ्वशोषयत्स्थूलशीकराञ्शिवफालाक्षिपुटाशुशुक्षणिः ॥ ४२ ॥

सुभडाणँ वि विड्डिरिल्लए समरे णारअ-कोड्ड-वड्ढणे ।
अह खिप्पइ णि-प्पडिक्किअं कुविओ मोहणमत्थमच्चुओ ॥

सुभटानामपि भयंकरे समरे नारदकौतूहलवर्धने ।
अथाक्षिपन्निष्प्रतिक्रियं कुपितो मोहनमस्त्रमच्युतः ॥ ४३ ॥

रणदो खण-मोह-मीळिए ससि-ळेहाभरणे णिवट्टिए ।
विमुहे वि अ सम्मुहे ळहुं पमहाणं णिवहो पळाअइ ॥

रणतः क्षणमोहमीलिते शशिलेखाभरणे निवृत्ते ।
विमुखेऽपि च षण्मुखे लघु प्रमथानां निवहः पलायत ॥ ४४ ॥

पबळो बळ-भद्द-केसरी हळ-दाढा-कुळिसेण तक्खणं ।
मअ-भामिर-चित्तमुद्धअं जुहि कुम्भण्ड-गअं विदारइ ॥

प्रबलो बलभद्रकेसरी हलदंष्ट्राकुलिशेन तत्क्षणम् ।
मदभ्रमणशीलचित्तमुद्धतं युधि कुम्भाण्डगजं व्यदारयत् ॥ ४५ ॥

अह रोस-कसाइदेक्खणो णिबिडाकड्ढिअ-णेक्क-कम्मुओ ।
अहिधावइ देवई-सुअं तुवरन्तो तइ बाण-दाणवो ॥

अथ रोषकषायितेक्षणो निबिडाकृष्टनैककार्मुकः ।
अभ्यधावद्देवकीसुतं त्वरमाणस्तदा बाणदानवः ॥ ४६ ॥

जुहि से भुअ-काणण-ट्ठिए दिढ-मोव्वी-ळदिआहिँ वेढिए ।
धणु-ताळ-दुमे रमा-वई तरसा खण्डइ कण्ड-रासिहिं ॥

युध्यस्य भुजकाननस्थितान्दृढमोर्वीलतिकाभिर्वेष्टितान् ।
धनुस्तालद्रुमान्रमापतिस्तरसाऽखण्डयत्काण्डराशिभिः ॥ ४७ ॥

दणु-अस्स भुएसु सोरिणा तइ जो जो लुअ-कम्मुओ कओ ।
स स गेण्हइ चक्क-तोमर-च्छुरिआ-सत्ति-गआसि-मुग्गरे ॥

दनुजस्य भुजेषु शौरिणा तदा यो यो लूनकार्मुकः कृतः ।
स स जग्राह चक्रतोमरच्छुरिकाशक्तिगदासिमुद्गरान् ॥ ४८ ॥

खुहिओ स उ जाइँ जाइँ तो समरे घेप्पइ दप्प-बंहिओ ।
परिखण्डइ ताइँ ताइँ ही महु-वेरी ळहु आउहाइँ सो ॥

क्षुभितः स तु यानि यानि ततः समरे जग्राह दर्पबृंहितः ।
पर्यखण्डयत्तानि तानि हि मधुवैरी लध्वायुधानि सः ॥ ४९ ॥

णिसिअत्थखओ णिराउहो गळिअस्सोज्झर-चच्चिअङ्गओ ।
घण-धाउ-मओ व्व पव्वओ विहळो जाअइ बाण-दाणवो ॥

निशितास्त्रक्षतो निरायुधो गलितास्रनिर्झरचर्चिताङ्गकः ।
घनधातुमय इव पर्वतो विह्वलो ऽजायत बाणदानवः ॥ ५० ॥

जणणी किर तस्स कोट्टवी दुअमाअच्छिअ मज्झए ठिआ ।
अह णंन्द-सुओ णिवत्तिओ तइ बाणो वि घरं विगाहइ ॥

जननी किल तस्य कोट्टवी द्रुतमागत्य मध्ये स्थिता ।
अथ नन्दसुतो निवृत्तस्तदा बाणो ऽपि गृहं व्यगाहत ॥ ५१ ॥

अह धुज्जडिणा विसज्जिओ विअळुत्ताळ-भअं-कराकई ।
तिसिरो कडु-घग्घर-स्सरो जुवरो को वि भमेइ सव्वदो ॥

अथ धूर्जटिना विसृष्टो विकलोत्तालभयंकराकृतिः ।
त्रिशिराः कटुघर्घरस्वरो ज्वरः कोऽपि बभ्राम सर्वतः ॥ ५२ ॥

जदु-वीर-बळाइँ सो भिसं परिमुच्छावइ मच्छरी जदा ।
हरिणा वि तदा विणिम्मिओ बळवन्तो जुवरो चउ-ब्भुओ ॥

यदुवीरबलानि स भृशं पर्यमूर्च्छयन्मत्सरी यदा ।
हरिणाऽपि तदा विनिर्मितो बलवाञ्ज्वरश्चतुर्भुजः ॥ ५३ ॥

तिसिरं स भणाइ वेण्हवो तुमए हो असमिक्खआरिणा ।
सळहेण व पावए खओ सुळहो होहिइ संपअं मइ ॥

त्रिशिरसं स बभाण वैष्णवस्त्वया भो असमीक्ष्यकारिणा ।
शलभेनेव पावके क्षयः सुलभो भविष्यति सांप्रतं मयि ॥ ५४ ॥

जुवर-प्पसरं चिइच्छिउं जुवरो एव्व हुवेज्ज वेज्जओ ।
ळगिअं चळणम्मि कण्डअं ण समुक्खाअइ कण्डएण किं ॥

ज्वरप्रसरं चिकित्सितुं ज्वर एव भवेद्वैद्यः ।
लग्नं चरणे कण्टकं न समुत्खनति कण्टकेन किम् ॥ ५५ ॥

उव मज्झ णिबज्झ-मच्छरं भुअ-सोण्डीरमिणं रणङ्गणे ।
अवि होसि तिसीसओ तुवं सम-सीसं ण ळहेसि णं मए ॥

पश्य मम निबद्धमत्सरं भुजशौर्यमिदं रणाङ्गणे ।
अपि भवसि त्रिशीर्षस्त्वं समशीर्षं न लभसे नूनं मया ॥ ५६ ॥

तिसिरेण अ किं वि जप्पिअं सुणु हो काळ-हरस्स जं पिअं ।
इह तं घडआमि संपअं असुरो जेण ळहेज्ज संपअं ॥

त्रिशिरसा च किमपि जल्पितं शृणु भोः कालहरस्य यत्प्रियम् ।
इह तद्घटयामि सांप्रतमसुरो येन लभेत संपदम् ॥ ५७ ॥

कहँ संकर-किंकरं वि मं बळवन्तं जळ जेउमिच्छसि ।
इह ता मिहिरंसु-संचअं तिमिरोहो परिहोदुमीहइ ॥

कथं शंकरकिंकरमपि मां बलवन्तं जड जेतुमिच्छसि ।
इह तर्हि मिहिरांशुसंचयं तिमिरौघः परिभवितुमीहते ॥ ५८ ॥

अह ताणँ रणं तळा-तळि क्खुहिअ-क्खोणि-णहं णहा-णहि ।
चळणा-चळणि द्दुमा-दुमि प्फुड-णाअं जणिअं सिळा-सिळि ॥

अथ तयो रणं तलातलि क्षुभितक्षोणिनभो नखानखि ।
चरणाचरणि द्रुमाद्रुमि स्फुटनादं जातं शिलाशिलि ॥ ५९ ॥

जुहि वेण्हु-जरेण खण्डिओ पहरन्तेण किराणुहिंण्डिओ ।
तिसिरो विवळाइ मेइणी-णह-पाआळ-तळेसु वेविरो ॥

युधि विष्णुज्वरेण खण्डितः प्रहरता किलानुहिण्डितः ।
त्रिशिरा विपलायत मेदिनीनभःपातालतलेषु वेपनशीलः ॥ ६० ॥

अमुण च्चिअ रुद्द-सिट्ठिणा भअ-घोणन्त-स-बाह-दिट्ठिणा ।
चळणम्बु-अमळ्ळिएण सो थविदो सन्त-मएण मा-हवो ॥

अमुनैव रुद्रसृष्टिना भयघूर्णमानसबाष्पदृष्टिना ।
चरणाम्बुजमाश्रितेन स स्तुतः शान्तमदेन माधवः ॥ ६१ ॥

अ-भअं विहुरस्स देहि मे भअवं तुज्झ जराहिँ मा-हव ।
अ-विवेअ-समुद्द-मज्जिओ अहके होमि खु णेण णिज्जिओ ॥

अभयं विधुराय देहि मे भगवंस्तव ज्वरान्माधव ।
अविवेकसमुद्रमग्नो ऽहं भवामि खल्वनेन निर्जितः ॥ ६२ ॥

विदिओ सि मए सणा-अणो जअ-सिट्ठि-ट्ठिइ-णास-कारओ ।
सिदि-अण्ठ-विरिञ्च-वासव-प्पमुहाणं वि तुवं सि काळणं ॥

विदितो ऽसि मया सनातनो जगत्सृष्टिस्थितिनाशकारकः ।
शितिकण्ठविरिञ्चवासवप्रमुखाणामपि त्वमसि कारणम् ॥ ६३ ॥

अ-गुण-प्पइदिस्स मण्णिमो भअवं तुज्झ गुणाणुरोहणं ।
पवणस्स सुअन्धिउण्हदादि व संकामिअमीस केवळं ॥

अगुणप्रकृतेर्मन्यामहे भगवंस्तव गुणानुरोधनम् ।
पवनस्य सुगन्धितोष्णतादीव सांक्रामिकमीश केवलम् ॥ ६४ ॥

इह ठावर-जङ्गमप्पए सअळे वत्थुणि वित्थरिज्जए ।
भवदो च्चिअ चेअणत्तणं अअ तेळं व तिळम्मि सव्वदो ॥

इह स्थावरजङ्गमात्मके सकले वस्तुनि विस्तीर्यते ।
भवत एव चैतन्यमज तैलमिव तिले सर्वतः ॥ ६५ ॥

तुइ संणिहिदम्मि पेक्खए विविहं णच्चइ णच्चई व सा ।
सअळत्थ-विअक्क-कारिणी तुह माआ तह णाम दु-ग्गहा ॥

त्वयि संनिहिते प्रेक्षके विविधं नृत्यति नर्तकीव सा ।
सकलार्थवितर्ककारिणी तव माया तथा नाम दुर्ग्रहा ॥ ६६ ॥

सअळ-भुवण-रक्खा-दिक्खिआणं भुआणं
भुअअ-वइ-णिहाणं सङ्ख-चक्कङ्किआणं ।
तुह कअ-रिवु-ळच्छी-वुन्द-बन्दिग्गहाणं
जिणइ विणअ-पावारण्ण-दावो पदावो ॥

सकलभुवनरक्षादीक्षितानां भुजानां भुजगपतिनिभानां शङ्खचक्राङ्कितानाम् ।
तव कृतरिपुलक्ष्मीबृन्दबन्दिग्रहाणां जयति विनतपापारण्यदावः प्रतापः ॥ ६७ ॥

मसार-मणि-सामळं महुर-हास-जोण्हा-झरी-
परीअ-मुह-चन्दमं विपुळ-दीह-णेत्तुप्पळं ।
उर-प्फुरिअ-कोत्थुहं मणि-किरीड-कन्ति-च्छडा-
कडाह-परिमण्डिअं पणमिमो सरीरं तुमे ॥

मसारमणिश्यामलं मधुरहासज्योत्स्नाझरी-
परीतमुखचन्द्रमो विपुलदीर्घनेत्रोत्पलम् ।
उरःस्फुरितकौस्तुभं मणिकिरीटकान्तिच्छटा-
कटाहपरिमण्डितं प्रणमामः शरीरं तव ॥ ६८ ॥

वअ-सुन्दरी-घण-थणङ्क-कुङ्कुम-प्फुसणा-पिसङ्ग-वणमाळ-भारिणो ।
तुह देवई-सुअ सु-अम्म-णिम्मळी-कअ-जम्म-जम्मि-मण-वासिणो णमो ॥

व्रजसुन्दरीघनस्तनाङ्ककुङ्कुममार्जनापिशङ्गवनमालभारिणे ।
तुभ्यं देवकीसुत सुकर्मनिर्मलीकृतजन्मजन्मिमनोवासिने नमः ॥ ६९ ॥

इअ त्थुओ मअण-रिवु-ज्जरेण सो पसण्णदं समहि-गओ जणद्दणो ।
रद-प्पहा-विसद-सुहोल्ळिअक्खरं मउ-म्हिओ भणइ गिरं स-गोरवं ॥

इति स्तुतो मदनरिपुज्वरेण स प्रसन्नतां समधिगतो जनार्दनः ।
रदप्रभाविशदसुधार्द्रिताक्षरां मृदुस्मितो बभाण गिरं सगौरवम् ॥ ७० ॥

अम्हो बम्हण अम्हकेरअ-जरादो णुं महन्तो भवं
तासं मुञ्चउ पञ्च-बाण-रिवुणो णिम्माण-मम्मो तुवं ।
ता णो माणण-पत्त-मत्त-सुहिओ जादो सि पीदो म्हि दे
सिज्झं तुज्झ तिसीस संपइ सुहं गच्छेहि स-च्छन्ददो ॥

हंहो ब्राह्मणास्मदीयज्वरान्नूनं महान्भवां-
स्त्रासं मुञ्चतु पञ्चबाणरिपोर्निर्माणमह्मो त्वम् ।
तस्मान्नो माननपात्रमात्मसुहृज्जातो ऽसि प्रीतो ऽस्मि ते
सिद्धं तव त्रिशीर्ष संप्रति सुखं गच्छ स्वच्छन्दतः ॥ ७१ ॥

तुइत्तो भूदाणं मह तुह अ संभासणमिणं
म्हरन्ताणं बाहा ण हु ति-हुवणे होहिइ दिढं ।
पसादो णो कामं दुहइ महइं लुम्पइ रुअं
जहाकामं धीमं ति-सिर विसरेहि प्पडिदिसं ॥

त्वत्तो भूतानां मम तव च संभाषणमिदं
स्मरतां बाधा न खलु त्रिभुवने भविष्यति दृढम् ।
प्रसादो नः कामं दोग्धि महतीं लुम्पति रुजं
यथाकामं धीमंस्त्रिशिरो विसर प्रतिदिशम् ॥ ७२ ॥

इअ भणिअ जरं तं वि-ज्जरं तो कुणन्तो

समर-धरणि-भाए रेहए मा-हवो सो ।

विहअ-तुहिण-बाहा-सु-प्पहं कप्पअन्तो

पदुममिव जळन्तो पुक्खरे तिक्ख-मोहो ।।

इअ उसाणिरुद्धम्मि विओ सग्गो

इति भणित्वा ज्वरं तं विज्वरं ततः कुर्व-

न्समरधरणिभागे राजते माधवः सः ।

विहततुहिनबाधासुप्रभं कल्पय-

न्पद्ममिव ज्वलन्पुष्करे तीक्ष्णमयूखः ।। ७२ ।

इत्युषानिरुद्धे द्वितीयः सर्गः ।।

तिओ सग्गो

अह सिहर-णिहे भुए सहस्सं विडवि-सरिच्छ-धणु-च्छडे वहन्तो ।
घण-रण-कुदुओ पुणो वि बाणो पअळइ-जङ्गम-विञ्झ-सेळ-कप्पो ॥

अथ शिखरनिभान्भुजान्सहस्रं विटपिसदृक्षधनुश्छटान्वहन् ।
घनरणकुतुकः पुनरपि बाणः प्राचलज्जङ्गमविन्ध्यशैलकल्पः ॥ १ ॥

कुडिळ-दिढ-कुअण्ड-दण्ड-सण्ड-प्पणिहिअ-दिप्प-खुरप्प-दु-प्पसज्झो ।
पअवि-हअ-कडप्प-कड्ढिअं सो जळअ-गहीर-रवं रहं रुहेइ ॥

कुटिलदृढकोदण्डदण्डषण्डप्रणिहितदीप्रक्षुरप्रदुष्प्रसह्यः ।
प्रजविहयसमूहकृष्टं स जलदगभीररवं रथं रुरोह ॥ २ ॥

भुअ-णिवह-विसङ्गि-अङ्गओह-ट्ठविअ-पिसङ्ग-मणि-प्पहङ्कुरेहिं ।
अ-विरळ-विडवग्ग-ळग्ग-पुप्फो स हु बहु रेहइ सम्मळि-द्दुमो व्व ॥

भुजनिवहविषक्ताङ्गदौघस्थापितपिशङ्गमणिप्रभाङ्कुरैः ।
अविरलविटपाग्रलग्नपुष्पः स खलु बह्वराजत शाल्मलिद्रुम इव ॥ ३ ॥

कसण-घण-सवत्त-गत्त-सोहो उवरि समुद्धअ-पण्डराअवत्तो ।
णव-समुदिअ-चन्द-मण्डलाहो-गअ-रण्णाअर-संणिहो विहाइ ॥

कृष्णघनसपत्नगात्रशोभ उपरि समुद्धृतपाण्डरातपत्रः ।
नवसमुदितचन्द्रमण्डलाधोगतरत्नाकरसंनिभो व्यभात् ॥ ४ ॥

अहिअमुहअ-पास-भासमाण-प्फुड-परिचञ्चळ-चामरावहूओ ।
तड-जुअळ-विरूढ-कास-गुच्छो विअ ळसए जमुणा-जळ-प्पवाहो ॥

अधिकमुभयपार्श्वभासमानस्फुटपरिचञ्चलचामरावधूतः ।
तटयुगलविरूढकाशगुच्छ इवालसद्यमुनाजलप्रवाहः ॥ ५ ॥

कर-कमळ-मळिज्जमाण-बाणासण-गुणमत्त-पहं णिरिक्खमाणं ।
फुड-पडिघ-पिसङ्ग-णेत्त-कोणं महु-महमिक्खइ त-क्खणं स बाणो ॥

करकमलमृद्यमानबाणासनगुणमात्मपथं निरीक्षमाणम ।
स्फुटप्रतिघपिशङ्गनेत्रकोणं मधुमथनमैक्षत तत्क्षणं स बाणः ॥ ६ ॥

तुरिअमहिगओ भणाइ सो णं किमिह पअब्भसि गोविआ-तणू-अ ।
मुणसु ण णरओ म्हि ण म्हि कंसो अह अहके बळि-णन्दणो स बाणो ॥

त्वरितमभिगतो ऽभणत्स एनं किमिह प्रगल्भसे गोपिकातनूज ।
जानीहि न नरको ऽस्मि नास्मि कंसो ऽथाहं बलिनन्दनः स बाणः ॥ ७ ॥

ति-अस-उर-तरट्टिआ-कआकड्ढण-घण-सोहग-ळम्भ-जम्भिआणं ।
धणु-गुण-किण-गण्ठि-कक्कसाणं सुणसि कहं ण भुआणँ मे पआवं ॥

त्रिदशपुरविदग्धस्त्रीकचाकर्षणघनसौभगलाभजृम्भितानाम् ।
धनुर्गुणकिणग्रन्थिकर्कशानां श्रृणोषि कथं न भुजानां मे प्रतापम् ॥ ८ ॥

सुण पुण वुस-ळञ्छणस्स संझा-णडण-महम्मि महं मइङ्ग-वाए ।
अदिसअ-कुसळेहिँ एहिँ दोहिं दु-ळह-तमो वि हि लम्भिओ पसाओ ॥

श्रृणु पुनर्वृषलाञ्छनस्य संध्यानटनमहे मम मृदङ्गवादे ।
अतिशयकुशलैरेभिर्दोर्भिर्दुर्लभतमो ऽपि हि लब्धः प्रसादः ॥ ९ ॥

णिअ-पअ-फिडिआ कआ इमेहिं बळ-महण-प्पमुहा णिलिम्प-जोहा ।
अवणि-सुर-महेसु हव्व-भाअं भअ-विहळा हि अ-विग्गहा भुणन्ति ॥

निजपदभ्रष्टाः कृता अमीभिर्बलमथनप्रमुखा निलिम्पयोधाः ।
अवनिसुरमखेषु हव्यभागं भयविह्वला ह्यविग्रहा भुञ्जते ॥ १० ॥

ण हु विसुमरिअं मए तुए जं मह जणअं वअ-ळङ्घणेण मन्दं ।
अळिअं-वडु-छळेण वञ्चिऊण त्ति-हुवणमाहरिअं ण किं तहिन्तो ॥

न खलु विस्मृतं मया त्वया यन्मम जनकं वयोलङ्घनेन मन्दम् ।
अलीकवटुच्छलेन वञ्चयित्वा त्रिभुवनमाहृतं न किं तस्मात् ॥ ११ ॥

उइदमुइदमज्ज दिट्ठिआ मे भुअ-वण-मज्झ-पहं सुहं पविट्ठं ।
जुहि विजिअ तुमं वसे करिस्सं तुरिअमहं भुवणाइँ चोद्दहा वि ॥

उचितमुचितमद्य दिष्ट्या मे भुजवनमध्यपथं सुखं प्रविष्टम् ।
युधि विजित्य त्वां वशे करिष्ये त्वरितमहं भुवनानि चतुर्दशापि ॥ १२ ॥

पडिभणइ णमिन्दिरा-सहाओ दणु-सुअ जुज्जइ दे उवक्कमो अं ।
जइ तुह भुअ-काणणस्स भङ्गो ण हि तह कारिसि दे जहाहिळासो ॥

प्रत्यभणदेनमिन्दिरासहायो दनुसुत युज्यते त उपक्रमोऽयम् ।
यदि तव भुजकाननस्य भङ्गो न हि तथा करिष्यसि ते यथाऽभिलाषः ॥ १३ ॥

तुवरसि मअ-तण्हिअण्णवण्णो-विहरण-सोक्खमिदो तदो हिगन्तुं ।
अवि अ गअण-पुप्फ-माळिआहिं सुरहि-तमाहिँ विभूसिउं च केसे ॥

त्वरसे मृगतृष्णिकार्णवार्णोविहरणसौख्यमितस्ततोऽधिगन्तुम् ।
अपि च गगनपुष्पमालिकाभिः सुरभितमाभिर्विभूषयितुं च केशान् ॥ १४ ॥

किमिह विहळ-जप्पिएण कज्जं पअडअ तं भुअ-दण्ड-चण्डिमाणं ।
ति-हुवण-रण-सूर वीर गव्वं खवअसि जेण खणेण दाणविन्द ॥

किमिह विफलजल्पितेन कार्यं प्रकटय तं भुजदण्डचण्डिमानम् ।
त्रिभुवनरणशूर वीर गर्वं क्षपयसि येन क्षणेन दानवेन्द्र ॥ १५ ॥

णवरिअ सर-पूरिअन्तरिक्खं रह-चळणुच्चळ-रेणु-दु-ण्णिरिक्खं ।
महु-रिवु-बळि-णन्दणाणँ रुक्खं जणइ रणं पुर-माहिणो समक्खं ॥

अनन्तरं शरपूरितान्तरिक्षं रथचरणोच्चलद्रेणुदुर्निरीक्षम् ।
मधुरिपुबलिनन्दनयो रूक्षमजायत रणं पुरमाथिनः समक्षम् ॥ १६ ॥

णमइ रमइ णच्चइ प्पणोइ प्पहसइ जप्पइ कम्पइ ब्भमेइ ।
पमअ-मअ-भआउळं पुळन्तो पमह-गणो तइ ताणँ संपहारं ॥

अनमदरमतानृत्यत्प्राणौत्प्राहसदजल्पदकम्पताभ्राम्यत् ।
प्रमदमदभयाकुलं प्रलोकयन्प्रमथगणस्तदा तयोः संप्रहारम् ॥ १७ ॥

अणुविरणइ गन्ध-सिन्धुराळी-मअ-परिबंहिअ-बंहिआणुविज्झं ।
जदु-बळ-घण-दुन्दुभि-प्पणादं गअण-अळे सुर-संघ-तूर-घोसो ॥

अनुव्यरणद्गन्धसिन्धुरालीमदपरिबृंहितबृंहितानुविद्धम् ।
यदुबलघनदुन्दुभिप्रणादं गगनतले सुरसंघतूर्यघोषः ॥ १८ ॥

अणु-खणमणिरुद्ध-कण्ण-वीही-कुसळ-वदावद-बन्धु-पन्थ-भूओ ।
महु-मंह-कर-णुण्ण-सङ्ग-मोव्वी-णिणअ-भरो णिणअन्तरं थगेइ ॥

अनुक्षणमनिरुद्धकर्णवीथीकुशलवदावदबन्धुपान्थभूतः ।
मधुमथनकरनुन्नशार्ङ्गमौर्वीनिनदभरो निनदान्तरमस्थगयत् ॥ १९ ॥

अह णिसिद-मुहेण थोर-दीहं कणअ-कडाअ-मणि-च्छडा-कडारं ।
विडवमिव तरुस्स बाहुमेक्कं लुणइ सरेण सुरारिणो मुरारी ॥

अथ निशितमुखेन स्थूलदीर्घं कनककटकमणिच्छटाकडारम् ।
विटपमिव तरोर्बाहुमेकमलुनाच्छरेण सुरारेर्मुरारिः ॥ २० ॥

भुवि णिपडइ सो ह साहमन्ते-उर-जण-बाह-जळेण बाहु-छेओ ।
सह अ स-हरिसामरोह-मुत्त-प्फुड-अर-कप्प-अरु-प्पसूणएहिं ॥

भुवि न्यपतत्सो ऽथ सार्धमन्तःपुरजनबाष्पजलेन बाहुच्छेदः ।
सह च सहर्षामरौघमुक्तस्फुटतरकल्पतरुप्रसूनैः ॥ २१ ॥

स धणुह-विसिहे सरास-जीआ-कसण-सिणिद्ध-किणङ्किअ-प्पओट्ठे ।
ति-हुवण-जअ-ळच्छि-केळि-सोहे छिणइ पुणो वि भुए रिवुस्स कण्हो ॥

स धनुर्विशिखाञ्शरासज्याकर्षणस्निग्धकिणाङ्कितप्रकोष्ठान् ।
त्रिभुवनजयलक्ष्मीकेलिसौधानच्छिनत्पुनरपि भुजान्रिपोः कृष्णः ॥ २२ ॥

खुडिअ-णिवडिएहिँ अङ्गुळीओवळ-रुइ-दिप्प-अळेहिँ तेहिँ दोहिं ।
विळसइ समर-क्खमा बहूहिं फणि-णिवहेहिँ व चन्दणाणँ वाडी ।।

त्रुटितनिपतितैरङ्गुलीयोपलरुचिदीप्रतलैस्तैर्दोर्भिः ।
व्यलसत्समरक्षमा बहुभिः फणिनिवहैरिव चन्दनानां वाटी ॥ २३ ॥

अह वुसह-धओ स-भत्तमेणं पुळइअ खण्डिअ-पाअ-बाहु-सण्डं ।
उवगदुअ सअं पसाअअन्तो दिइ-अ-रिवुं दिढ-संभमो भणाइ ॥

अथ वृषभध्वजः स्वभक्तमेनं प्रलोक्य खण्डितप्रायबाहुषण्डम् ।
उपगम्य स्वयं प्रसादयन्दितिजरिपुं दृढसंभ्रमो ऽभणत् ॥ २४ ॥

पसिद पदुम-णाह दीण-ळोए तुवमसि कारुणिओ मुणीहिँ गीओ ।
कहँ किर विहळं बळिस्स पुत्तं रण-जिअमज्ज वि णाणुअम्पसे हो ॥

प्रसीद पद्मनाभ दीनलोके त्वमसि कारुणिको मुनिभिर्गीतः ।
कथं किल विह्वलं बलेः पुत्रं रणजितमद्यापि नानुकम्पसे भोः ॥ २५ ॥

तुइ थुइ-वअणादिवुत्त-धामे ति-गुण-कहा-पह-दूर-संणिहाणे ।
महु-मह कदमेहिँ अक्खरेहिं थुविअ पसत्ति-गुणं कुणम्ह अम्हे ॥

त्वयि स्तुतिवचनातिवृत्तधाम्नि त्रिगुणकथापथदूरसंनिधाने ।
मधुमथन कतमैरक्षरैः स्तुत्वा प्रसत्तिगुणं कुर्मो वयम् ॥ २६ ॥

कहँ तुह महिमा मुणिज्जणिज्जो मुणि-वुसहेहिँ वि दिव्व-दंसणेहिं ।
ण हि वअण-मणाणं गोअरो सो उवणिस-अक्खर-तप्परिज्ज-भूमी ॥

कथं तव महिमा ज्ञातव्यो मुनिवृषभैरपि दिव्यदर्शनैः ।
न हि वचनमनसोर्गोचरः स उपनिषदक्षरतात्पर्यभूमिः ॥ २७ ॥

तुह उण अवदार-कीळिआइं रअ-तम-सत्त-गुणे समळ्ळिआइं ।
णिअ-कअ-भुवणावण-क्खमाइं मुर-हर कस्स ण विम्हअं कुणन्ति ॥

तव पुनरवतारक्रीडितानि रजस्तमःसत्त्वगुणान्समाश्रितानि ।
निजकृतभुवनावनक्षमाणि मुरहर कस्य न विस्मयं कुर्वन्ति ॥ २८ ॥

तह हि मह-मही-हर-प्पमाणं तुवमधिगच्छिअ मच्छ-राअ-वेसं ।
कुणसि घण-विसाण-रुग्ग-वच्छं दणु-अ-भडं किर तक्करं तईए ॥

तथा हि महामहीधरप्रमाणं त्वमधिगम्य मत्स्यराजवेषम् ।
अकरोर्घनविषाणरुग्णवक्षसं दनुजभटं किल तस्करं त्रय्याः ॥ २९ ॥

कळिअ कुळिस-णिट्ठुरट्ठि-पिट्ठं कमठ-अणुं कमळच्छ कच्छ-णिट्ठं ।
तह गहिरिम-दुद्ध-सिन्धु-खुद्धं मणसि-अ-सुन्दर मन्दरं धरेसि ॥

कलयित्वा कुलिशनिष्ठुरास्थिपृष्ठां कमठतनुं कमलाक्ष कच्छनिष्ठाम् ।
तथा गम्भीरिमदुग्धसिन्धुक्षुब्धं मनसिजसुन्दर मन्दरमधारयः ॥ ३० ॥

असणि-सअळ-वीअ-रूढ-दाढङ्कुर-परिपाडिअ-देच्च-वच्छ-सेळं ।
धरणि-हर तुमे वराह-रूवं पडिभअ-विम्हअ-कारि संम्हरामो ॥

अशनिशकलबीजरूढदंष्ट्राङ्कुरपरिपाटितदैत्यवक्षःशैलम् ।
धरणिधर तव वराहरूपं प्रतिभयविस्मयकारि संस्मरामः ॥ ३१ ॥

णह-खुडिअ-सुरारि-गत्त-रत्त-च्छुरण-कडार-सडा-जडाळ-वत्तं ।
तुह णर-हरि-विग्गहं महन्तं कहँ कहइस्समकुण्ठ-कण्ठ-णाअं ॥

नखत्रुटितसुरारिगात्ररक्तच्छुरणकडारसटाजटालववक्त्रम् ।
तव नरहरिविग्रहं महान्तं कथं कथयिष्याम्यकुण्ठकण्ठनादम् ॥ ३२ ॥

अह वडु-वपुणा वुळिकिआदो भुवण-तई जणआहिँ अस्स चेअ ।
तिहिँ णिअ-पअ-विक्कमेहिँ सिग्घं अवहरिआ तुमए रमाएँ णाह ॥

अथ वटुवपुषा वञ्चिताद्भुवनत्रयी जनकादस्यैव ।
त्रिभिर्निजपदविक्रमैः शीघ्रमपहृता त्वया रमाया नाथ ॥ ३३ ॥

ति-हुवण-जअ-मत्त-कत्त-विज्जज्जुण-भुअ-काणण-कत्तणिद्ध-धारे ।
फुरिअ-सिहिणि खत्तिआणँ वंसो भिउ-पइणा तुमए हुओ कुठारे ॥

त्रिभुवनजयमत्तकार्तवीर्यार्जुनभुजकाननकर्तनर्द्धधारे ।
स्फुरितशिखिनि क्षत्त्रियाणां वंशो भृगुपतिना त्वया हुतः कुठारे ॥ ३४ ॥

दह-रह-तणओ भवं भवन्तो जणअ-सुआ-पअ-फंस-कामुआइं ।
विहि-महण-लुअ-प्परोहिदाइं दह-वअणस्स सिराइँ खण्डएइ ॥

दशरथतनयो भवान्भवञ्जनकसुतापदस्पर्शकामुकानि ।
विधिमहनलूनप्ररूढानि दशवदनस्य शिरांस्यखण्डयत ॥ ३५ ॥

विद्ळिअ-करि-दन्त-सुब्भमेक्कं णव-मेहावळि-सामळं दुईअं ।
इअ तणु-जुअळं वहेसि रम्मं जउ-सुअ संपइ णीळ-पीअ-वासं ॥

विदलितकरिदन्तशुभ्रमेकं नवमेघावलिश्यामलं द्वितीयम् ।
इति तनुयुगलं वहसि रम्यं यदुसुत संप्रति नीलपीतवासः ॥ ३६ ॥

मअण-रस-सिणिद्ध-मुद्ध-णारी-कुडिळ-कडक्ख-णिरिक्खणेक्क-ळक्खं ।
उर-ठिअ-सिरि-वच्छ-कोत्थुहं दे हरइ ण किं जणमञ्जणाहमङ्गं ॥

मदनरसस्निग्धमुग्धनारीकुटिलकटाक्षनिरीक्षणैकलक्ष्यम् ।
उरःस्थितश्रीवत्सकौस्तुभं ते हरति न किं जनमञ्जनाभमङ्गम् ॥ ३७ ॥

विअअ-सह तुवं सि वीस-णाहो विविह-चराअर-वाविरो तुवं सि ।
णिअम-विडविणो वि णेक्क-साहा-ठिअ-बहु-रूव-फळस्स णं सि मूळं ॥

विजयसख त्वमसि विश्वनाथो विविधचराचरव्यापनशीलस्त्वमसि ।
निगमविटपिनोऽपि नैकशाखास्थितबहुरूपफलस्य नन्वसि मूलम् ॥ ३८ ॥

अ-सरण-सरणं तुवं सि जं तो वर-अ तुमं करुणाअरं मुणन्ति ।
परिसमिअ-विसं व काळिअं ता गळिअ-मअं विसजेहि बाणमेणं ॥

अशरणशरणं त्वमसि यत्ततो वरद त्वां करुणाकरं जानन्ति ।
परिशमितविषमिव कालियं तस्माद्गलितमदं विसृज बाणमेनम् ॥ ३९ ॥

अह भणइ हरी पसण्ण-चेदो विरम वुस-द्धअ हो मह त्थवादो ।
तुह चरिद-महत्तणे विमट्ठे अदिलहुई इअराणँ वीर-वत्ता ॥

अथाभणद्धरिः प्रसन्नचेता विरम वृषध्वज भो मम स्तवात् ।
तव चरितमहत्त्वे विमृष्टेऽतिलघ्वीतरेषां वीर्यवत्ता ॥ ४० ॥

सुर-णर-भुअएसु जस्स बाणा अवि कुसुमाइँ ण केण वि प्पसज्झा ।
णअण-सिहिणि तं वि पञ्च-बाणं दहइ भवं किमिदो परं विइत्तं ॥

सुरनरभुजगेषु यस्य बाणा अपि कुसुमानि न केनापि प्रसह्याः ।
नयनशिखिनि तमपि पञ्चबाणमदहद्भवान्किमतः परं विचित्तम् ॥ ४१ ॥

अडणि-घडिअ-कुण्डळीस-मोव्वी-वळइअ-सेळ-वरिट्ठ-बाण-पिट्ठा ।
अवणि-रहमहिट्ठिअस्स तुज्झ त्तिवुर-वहम्मि ठिई थुआ ण केहिं ॥

अटनिघटितकुण्डलीशमौर्वीवलयितशैलवरिष्ठबाणपृष्ठा ।
अवनिरथमधिष्ठितस्य तव त्रिपुरवधे स्थितिः स्तुता न कैः ॥ ४२ ॥

खविअ-ति-हुवणं महुम्ह-गिम्ह-प्पसर-विसोसिअ-देव-दाणवोहं ।
जळ-णिहि-महणम्मि काळ-ऊडं पसु-पइ किं ण तुए सअं णिगिण्णं ॥

क्षपितत्रिभुवनं महोष्मग्रीष्मप्रसरविशोषितदेवदानवौघम् ।
जलनिधिमथने कालकूटं पशुपते किं न त्वया स्वयं निगीर्णम् ॥ ४३ ॥

अह व ण बहु जप्पिएण कज्जं भुवण-अळे इअरेण जं अ-सज्झं ।
णिहिळ-तणु-भिआणँ जं च खेमं णवर तुए च्चिअ संभु ळम्भिअं तं ॥

अथ वा न बहु जल्पितेन कार्यं भुवनतले इतरेण यदसाध्यम् ।
निखिलतनुभृतां यच्च क्षेमं केवलं त्वयैव शंभो लम्भितं तत् ॥ ४४ ॥

फणि-मअ-मणि-भूसणाभिरामं कपिस-कपद्द-वि-णिद्द-मुद्ध-अन्दं ।
परसु-मअ-कपाळ-सूळ-पाणिं परम-सिवं णमिमो तुमं किमण्णं ॥

फणिमयमणिभूषणाभिरामं कपिशकपर्दविनिद्रमुग्धचन्द्रम् ।
परशुमृगकपालशूलपाणिं परमशिवं नमामस्त्वां किमन्यत् ॥ ४५ ॥

अहह तुह महेस किं भणामो अ-विअळमळ्लिअ-वळ्लहत्तणं तं ।
उव भव विसुमारिअद्दि-वासो असुर-दुवार-ठिओ कओ सि जेण ॥

अहह तव महेश किं भणामोऽविकलमाश्रितवल्लभत्वं तत् ।
पश्य भव विस्मारिताद्रिवासोऽसुरद्वारस्थितः कृतोऽसि येन ॥ ४६ ॥

इह खु ण बलि-णन्दणं हणिस्सं णवर करेमि मअ-प्परोह-णिस्सं ।
जइ मअ-सअह्र उवेक्खिदो सो उवरि खळाणँ हि होज्ज भूरि-दोसो ॥

इह खलु न बलिनन्दनं हनिष्यामि केवलं करोमि मदप्ररोहनिःस्वम् ।
यदि मदश्वयथुरुपेक्षितः स उपरि खलानां हि भवेद्भूरिदोषः ॥ ४७ ॥

स-सपह-पह्ळाअ-पत्थिओ हं ण हु णिहणामि खळे वि तक्कुळीणे ।
धरउ चिरमदो हि दोहिँ दोहिं पुर-रिपु तुज्झ पिओ खु एस बाणो ॥

सशपथप्रह्लादप्रार्थितो ऽहं न खलु निहन्मि खलानपि तत्कुलीनान् ।
ध्रियतां चिरमतो हि द्वाभ्यां दोर्भ्यां पुररिपो तव प्रियः खल्वेष बाणः ॥४८॥

इअ भणिअ ठिअं चउ-ब्भुअं तं भअ-परिवेविर-गत्तओ स बाणो ।
पणमिअ परिसिट्ठ-पाणि-जुग्ग-प्फुड-घडिअञ्जलि-बन्धणो भणाइ ॥

इति भणित्वा स्थितं चतुर्भुजं तं भयपरिवेपनशीलगात्रः स बाणः ।
प्रणम्य परिशिष्टपाणियुग्मस्फुटघटिताञ्जलिबन्धनोऽभणत् ॥ ४९ ॥

जअ जअ जदु-णाह दीण-रक्खा-वद-सइ-दिक्खिअ पक्खि-राअ-केदु ।
तुह चळण-जुअळ्ळअस्स मज्झं पसिअ दआ-मअ-सिन्धुणो णमो दे ॥

जय जय यदुनाथ दीनरक्षाव्रतसदादीक्षित पक्षिराजकेतो ।
तव चरणयुगाश्रयाय मह्यं प्रसीद दयामृतसिन्धवे नमस्ते ॥ ५० ॥

अ-विणअ-कअ-गव्व-णिव्विवेअं तुमइ मए बअ जं किरावरज्झं ।
खमसु कमळ-णाह णाह तं हो सह-अ-दआ-सरसेण माणसेण ॥

अविनयकृतगर्वनिर्विवेकं त्वयि मया बत यत्किलापराद्धम् ।
क्षमस्व कमलनाभ नाथ तद्भोः सहजदयासरसेन मानसेन ॥ ५१ ॥

मह गुरु पह्ळादओ महप्पा तुह पअ-संम्हरणेण ळद्ध-सिद्धी ।
इअ जइ वि मुणासि कण्ह कामं तह वि पडामि विमोह-वाउराअं ॥

मम गुरुः प्रह्लादो महात्मा तव पदसंस्मरणेन लब्धसिद्धिः ।
इति यद्यपि जानासि कृष्ण कामं तथाप्यपतं विमोहवागुरायाम् ॥ ५२ ॥

जह ळुअ-विडवाळिणो दुमस्स प्पविसइ कोडर-रन्धमक्क-मोहो ।
तह खुडिअ-भुआवळिस्स मज्झं हिअअमिदाणिँ खु गाहए विवेओ ॥

यथा लूनविटपालेर्द्रुमस्य प्रविशति कोटररन्ध्रमर्कमयूखः ।
तथा त्रुटितभुजावलेर्मम हृदयमिदानीं खलु गाहते विवेकः ॥ ५३ ॥

मह पिअ-दुहिआ उसे त्ति कण्णा तुह महु-सूअण पोत्तअस्स दिण्णा ।
सु-सरिस-वर-पत्त-संपआणं जणण-फळं किर इत्थिआ-जणस्स ॥

मम प्रियदुहितोषेति कन्या तव मधुसूदन पौत्त्राय दत्ता ।
सुसदृशवरपात्रसंप्रदानं जननफलं किल स्त्रीजनस्य ॥ ५४ ॥

रइ-रमण-कुमारओ णिरुद्धो विवहउ मज्झ सुअं मणो-ज्ज-सीळं ।
ळडह-गुण-णिहीणँ ताणँ सङ्गो रइ-मदणाणँ व होदु पुण्ण-सोहो ॥

रतिरमणकुमारकोऽनिरुद्धो विवहतु मम सुतां मनोज्ञशीलाम् ।
लटभगुणनिध्योस्तयोः सङ्गो रतिमदनयोरिव भवतु पूर्णशोभः ॥ ५५ ॥

इअ कहिअ तदो णिवत्तमाणो बलि-तणओ कुमरी-घरं पविट्ठो ।
विहडिअ-सर-बन्धणं करेइ प्पहरिस-फुल्ल-मुहम्बुओ णिरुद्धं ॥

इति कथयित्वा ततो निवर्तमानो बलितनयः कुमारीगृहं प्रविष्टः ।
विघटितशरबन्धनमकरोत्प्रहर्षफुल्लमुखाम्बुजोऽनिरुद्धम् ॥ ५६ ॥

अह पमुदिअ-चित्त-चित्त-लेहा-कर-अल-गेण्हिअ-पाणि-पल्लवाए ।
सहिअमहिअ-सोहिअं उसाए दणु-अ-वई उवणेइ णं मुउन्दं ॥

अथ प्रमुदितचित्तचित्रलेखाकरतलगृहीतपाणिपल्लवया ।
सहितमधिकशोभितमुषया दनुजपतिरुपानयदेनं मुकुन्दम् ॥ ५७ ॥

मणि-कणअ-दुऊल-पण्डु-छत्त-द्धअ-रह-णाअ-तुरंग-तुङ्ग-सोहं ।
स-रस-गुण-समत्थिइत्थिओहं विअरइ जोअअ-रित्थअं च से सो ॥

मणिकनकदुकूलपाण्डुच्छत्रध्वजरथनागतुरंगतुङ्गशोभम् ।
सरसगुणसमर्थितस्त्र्योघं व्यतरद्यौतकरिक्थकं चास्मै सः ॥ ५८ ॥

भणइ अ भअवं पडिच्छ पोत्तं स-हरिअमेअमुसा-वइं पसण्णो ।
अवसु अ तुह हुत्त-सव्व-भावं जणमिममिट्ठ-गुणो स-बन्धु-रट्ठं ॥

अभणच्च भगवन्प्रतीच्छ पौत्रं सभार्यमेतमुषापतिं प्रसन्नः ।
अव च तवाभिमुखसर्वभावं जनमिममिष्टगुणः सबन्धुराष्ट्रम् ॥ ५९ ॥

इअ स कअ-पअक्खिणो णमन्तो महु-महणं महणिज्जमुज्जळन्तं ।
परिरहिअ सिणेह-बाह-कण्ठो दुहिदु-वरे स-घरं विसेइ बाणो ॥

इति स कृतप्रदक्षिणो नमन्मधुमथनं महनीयमुज्ज्वलन्तम् ।
परिरभ्य स्नेहबाष्पकण्ठो दुहितृवरो स्वगृहं विवेश बाणः ॥ ६० ॥

कण्हो सोण्हा-सुअं तं चिअ तरुण-सिणेहोल्लदिट्ठी पुळन्तो
जिग्घन्तो दिग्घ-आळं हिरि-भर-णमिए सीस-भाए वहूए ।
तो दे मोदेण सूदोवणिअ-णिअ-रहे सेर-मारोवअन्तो
गेहं पट्ठेइ साहं पहरिस-महसा तुन्दिळेहिं बळेहिं ॥

कृष्णः स्नुषासुतं तमेव तरुणस्नेहार्द्रदृष्टिः प्रलोकय-
न्जिघ्रन्दीर्घकालं ह्रीभरनमिते शीर्षभागे वध्वाः ।
ततस्तौ मोदेन सूतोपनीतनिजरथे स्वैरमारोपय-
न्गेहं प्रतस्थे सार्धं प्रहर्षमहसा तुन्दिलैर्बलैः ॥ ६१ ॥

मुर-हरो रह-रोविअ-कामिणी-परिवुदो रिवु-दोह-णिरङ्कुसो ।
उवरि सो वरिसोदिअ-विज्जुळो पमुदिरो मुदिरो विअ रेहइ ॥

मुरहरो रथरोपितकामिनीपरिवृतो रिपुद्रोहनिरङ्कुशः ।
उपरि स वर्षोदितविद्युत्प्रमोदशीलो मुदिर इवाराजत ॥ ६२ ॥

बळ-रोप्पिणेअ-कअ-वम्मं-सच्चइ-प्पमुहेहिँ विण्हि-णिवहेहिँ संवुदो ।
सं-उरं दुवार-वइमाविसेइ सो अमरावइं विअ पुरंदरो हरी ॥

इअ उसाणिरुद्धम्मि तिओ सग्गो

बलरौक्मिणेयकृतवर्मसात्यकिप्रमुखैर्वृष्णिनिवहैः संवृतः ।
स्वपुरं द्वारवतीमाविशत्सोऽमरावतीमिव पुरंदरो हरिः ॥ ६३ ॥

इत्युषानिरुद्धे तृतीयः सर्गः

चउत्थो सग्गो

अह सोऊण तं पोरा णाराअणमुवट्ठिअं ।
ऊसुसन्ति विओअत्ता वारि-वाहं व चादआ ।

अथ श्रुत्वा तं पौरा नारायणमुपस्थितम् ।
उद्श्वसन्वियोगार्ता वारिवाहमिव चातकाः ॥ १

अमअ-प्पढम-त्थाण-तप्पादासेवणूसुआ ।
पच्चुवट्ठन्ति तं सव्वे चओरा व सुहा-अरं ॥

अमृतप्रथमस्थानतत्पादासेवनोत्सुकाः ।
प्रत्युपतस्थुस्तं सर्वे चकोरा इव सुधाकरम् ॥ २ ॥

उसाए उस-वेळाए सुज्जं विअ समण्णिअं ।
अणिरुद्धं तदो दट्ठुं पाढत्ता पोर-इत्थिआ ॥

उषया उषर्वेलया सूर्यमिव समन्वितम् ।
अनिरुद्धं ततो द्रष्टुं प्रारब्धाः पौरयोषितः ॥ ३ ॥

ताणं अ तुवरन्तीणं विच्छिण्णद्ध-विभूसणा ।
कळ-कञ्ची-हळ्बोळा अवत्था का वि वट्टइ ॥

तासां च त्वरमाणानां विच्छिन्नार्धविभूषणा ।
कलकाञ्चीकोलाहलाऽवस्था काऽप्यवर्तत ॥ ४ ॥

आमुञ्चिअ झणक्कारि एक्क-पाअम्मि णेउरं ।
सुण्णेणावर-पाएण सिग्घं का वि पडिट्ठइ ॥

आमोच्य झणत्कार्येकपादे नूपुरम् ।
शून्येनापरपादेन शीघ्रं काऽपि प्रातिष्ठत ॥ ५ ॥

तुळा-कोडि-ब्भमेणेक्का कङ्कणं पाअ-पङ्कए ।
आमोएदुम-सत्ता णं णावआसं त्ति दूसइ ॥

तुलाकोटिभ्रमेणैका कङ्कणं पादपङ्कजे ।
आमोक्तुमशक्तैनन्नावकाशमित्यदूषयत ॥ ६ ॥

महुच्छिट्ठेण मट्ठम्मि ओट्ठे णट्ठेण चेअसा ।
पिण्डाळत्तअ-भन्तीए अञ्जणं का वि रञ्जइ ॥

मधूच्छिष्टेन मृष्ट ओष्ठे नष्टेन चेतसा ।
पिण्डालक्तकभ्रान्त्याऽञ्जनं काऽप्यरञ्जयत् ॥ ७ ॥

पसाहिआए घेप्पन्ती बळादो का वि ठाविआ ।
तीए कुङ्कुममाळित्तं थणे बाहेण खाळइ ॥

प्रसाधिकया गृह्यमाणा बलात्काऽपि स्थापिता ।
तया कुङ्कुममालिप्तं स्तने बाष्पेणाक्षालयत् ॥ ८ ॥

अङ्गअं कङ्कण-ट्ठाणे सअं काए वि बन्धिअं ।
गच्छन्तीए ण तं णाअं फिडिअं पडिअं भुवि ॥

अङ्गदं कङ्कणस्थाने स्वयं कयाऽपि बद्धम् ।
गच्छन्त्या न तज्ज्ञातं भ्रष्टं पतितं भुवि ॥ ९ ॥

कञ्चिं कण्ठे णिबज्झन्ती पाळम्बं च कडी-अडे ।
धावन्ती का वि णावेइ सवत्तीणं विडम्बणं ॥

काञ्चीं कण्ठे निबध्नती प्रालम्बं च कटीतटे ।
धावन्ती काऽपि नावैत्सपत्नीनां विडम्बनम् ॥ १० ॥

पआण-प्पढिळं णिव्विं गण्हन्ती का वि पाणिणा ।
जण-संसम्मि तूरन्ती ण पट्ठइ ण चिट्ठइ ॥

प्रयाणप्रशिथिलां नीवीं गृह्णती काऽपि पाणिना ।
जनसंसदि त्वरमाणा न प्रातिष्ठत नातिष्ठत् ॥ ११ ॥

इअ वाउळ-चेट्ठाओ बिम्बोट्ठीओ कहंचण ।
मणि-हम्मिअ-पासाए आरुहन्ति समन्तदो ॥

इति व्याकुलचेष्टा बिम्बोष्ठ्यः कथंचन ।
मणिहर्म्यप्रासादानारोहन्समन्ततः ॥ १२ ॥

गवक्ख-विवराहिन्तो कडक्खा ताणँ णिग्गदा ।
पगम्मि कमळाहिन्तो रेहन्ति भमरा विअ ॥

गवाक्षविवरेभ्यः कटाक्षास्तासां निर्गताः ।
प्रगे कमलेभ्यो रेजुर्भ्रमरा इव ॥ १३ ॥

इमे उसाणिरुद्धाणं मुह-चन्देसु ळग्गिआ ।
कळङ्क-ळच्छि बज्झन्ति णि-क्कळङ्केसु वि प्फुडं ॥

इमे उषानिरुद्धयोर्मुखचन्द्रयोर्लग्नाः ।
कलङ्कलक्ष्मीमबध्नन्निष्कलङ्कयोरपि स्फुटम् ॥ १४ ॥

अणिरुद्धेक्खिणी का वि णाअ-वम्मह-बाहिआ ।
अ-दिट्ठा वि सवत्तीए तक्कण्डअ-हआएँ सा ॥

अनिरुद्धेक्षिणी काऽपि ज्ञातमन्मथबाधिता ।
अदृष्टाऽपि सपत्न्या तत्कण्टकहतया सा ॥ १५ ॥

तं सिणिद्धं पुळन्तीए अण्णाए गण्ड-चुम्बिणो ।
सही-संमद्दणोण्हेण णिण्हुआ सेअ-बिन्दुणो ॥

तं स्निग्धं प्रलोकयन्त्याऽन्यया गण्डचुम्बिनः ।
सखीसंमर्दनौष्ण्येन निह्नुताः स्वेदबिन्दवः ॥ १६ ॥

तारिसीए च्चिएक्काए थण-उम्भाणँ वेवहू ।
किं मं सहि धुणासि त्ति कोवं णाडिअ गोविओ ॥

तादृश्यैवैकया स्तनकुम्भयोर्वेपथुः ।
किं मां सखि धुनासीति कोपं नाटयित्वा गोपितः ॥ १७ ॥

णीसास-मारुआ-घोळिरुत्तरिज्जा वि काअण ।
छादेइ अत्तणो भावं णिन्दन्ती दक्खिणाणिळं ॥

निःश्वासमारुताघूर्णनशीलोत्तरीयाऽपि काचन ।
च्छादयामासात्मनो भावं निन्दन्ती दक्षिणानिलम् ॥ १८ ॥

स-प्पिअं तं च दट्ठूण वुड्ढाहिं देवई-सुओ ।
रुप्पिणीए णवोढाए संपत्तो संम्हरिज्जइ ॥

सप्रियं तं च दृष्ट्वा वृद्धाभिर्देवकीसुतः ।
रुक्मिण्या नवोढया संप्राप्तः समस्मर्यत ॥ १९ ॥

णिज्झाअन्तीहिँ तारिक्खं मज्झमाहिं विसङ्किओ ।
रइं परिणअन्तो सो पज्जुण्णो पुव्वमाअदो ॥

निध्यायन्तीभिस्तादृक्षं मध्यमाभिर्विशङ्कितः ।
रतिं परिणयन्स प्रद्युम्नः पूर्वमागतः ॥ २० ॥

अह बाळ-मिअच्छीओ पेच्छन्तीओ उसा-वइं ।
उप्फुळ्ळ-कोउहळ्ळाओ वाहरन्ति परप्फरं ॥

अथ बालमृगाक्ष्यः प्रेक्षमाणा उषापतिम् ।
उत्फुल्लकौतूहला व्याहरन्परस्परम् ॥ २१ ॥

पुरिसो पुरिसो एसो इत्थिआ इत्थिआ इअं ।
एणाणं चिअ दम्पच्चं दम्पच्चं त्ति भणिज्जइ ॥

पुरुषः पुरुष एष स्त्री स्त्रीयम् ।
एनयोरेव दाम्पत्यं दाम्पत्यमिति भण्यते ॥ २२ ॥

वओ-रूव-सहावेहिं विरुद्धाणं वराणँ जो ।
संगमो अम्हकाणं तं जीअन्त-मळणं ण किं ॥

वयोरूपस्वभावैर्विरुद्धानां वराणां यः ।
संगमोऽस्मादृशीनां तज्जीवन्मरणं न किम् ॥ २३ ॥

अहीअ-काम-सत्थो वि तरट्टीसु अ-संथुओ ।
अ-कम्म-कुसळो वेज्जो चिइच्छासु व खम्भइ ॥

अधीतकामशास्त्रोऽपि विदग्धास्वसंस्तुतः ।
अकर्मकुशलो वैद्यश्चिकित्सास्विव स्तभ्नोति ॥ २४ ॥

इत्थिआ-गुण-सामग्गी अच्छइल्ळम्मि वळ्ळहे ।
रत्ताए णि-प्फळ च्चेअ कन्दारम्मि व कोमुई ॥

स्त्रीगुणसामग्र्यविदग्धे वल्लभे ।
रक्तायां निष्फलैव कान्तार इव कौमुदी ॥ २५ ॥

अ-संतत्तेण संतत्तं ण ळोहं जाउ रज्जइ ।
अवरत्ताणुरत्ताणं दम्पच्चं कस्स रोअइ ॥

असंतप्तेन संतप्तं न लोहं जातु रज्यति ।
अपरक्तानुरक्तयोर्दाम्पत्यं कस्मै रोचते ॥ २६ ॥

मोर-पक्ख-समं पेम्मं मिहुणस्स विडम्बणं ।
चास-च्छद-सरिच्छं तु पत्थणिज्ज-तमं खु तं ॥

मयूरपक्षसमं प्रेम मिथुनस्य विडम्बनम् ।
चाषच्छदसदृक्षं तु प्रार्थनीयतमं खलु 'तत् ॥ २७ ॥

किं ण जाणह जम्मस्स जुवाणं तं परं फळं ।
अभिण्णो भाव-बन्धो जो दुक्खम्मि अ सुहम्मि अ ॥

किं न जानीथ जन्मनो यूनोस्तत्परं फलम् ।
अभिन्नो भावबन्धो यो दुःखे च सुखे च ॥ २८ ॥

समो उसाणिरुद्धाणं पेम्मो पेच्छह सुच्चइ ।
कडक्ख-पह-पन्थेहिं विक्खणेहिं परप्फरं ॥

सम उषानिरुद्धयोः प्रेमा पश्यत सूच्यते ।
कटाक्षपथपान्थैर्वीक्षणैः परस्परम् ॥ २९ ॥

साहु बाण-सुए साहु मारावच्चम्मि जं तुए ।
पोम्मराअ-सळाआए कणअं विअ रञ्जिअं ॥

साधु बाणसुते साधु मारापत्ये यत्त्वया ।
पद्मरागशलाकया कनकमिव रक्तम् ॥ ३० ॥

सावज्जा होइ विज्जा वि अ-विणीदेण गण्हिआ ।
अ-रम्मा होइ रम्मा वि दु-ब्भएणोढिअङ्गणा ॥

सावद्या भवति विद्याऽप्यविनीतेन गृहीता ।
अरम्या भवति रम्याऽपि दुर्भगेणोढाऽङ्गना ॥ ३१ ॥

अवि सीद-च्छद-च्छाअ-सन्दा चन्दण-वळ्ळरी ।
विस-पाअवमळ्लीणा किं ण मुच्छं पअच्छदि ॥

अपि शीतच्छदच्छायसान्द्रा चन्दनवल्लरी ।
विषपादपमाश्रिता किं न मूर्च्छां प्रयच्छति ॥ ३२ ॥

सुज्ज-पाअ-समाळिद्धा णळिणी जह रेहइ ।
तह रेहसि कळ्लाणि णेण हत्थे कआ तुवं ॥

सूर्यपादसंस्पृष्टा नलिनी यथा राजति ।
तथा राजसि कल्याण्यनेन हस्ते कृता त्वम् ॥ ३३ ॥

अज्ज पज्जुण्णिणा णेण महुरेण समादिआ ।
सिङ्गारेण व्व वच्छोमी रीई कं वा ण कड्ढसि ॥

अद्य प्राद्युम्निनाऽनेन मधुरेण समादृता ।
शृङ्गारेणेव वैदर्भी रीतिः कं वा न कर्षसि ॥ ३३ ॥(a)

तुवं चिअ णिरुद्धेण संगआ भासि अङ्गणे ।
विज्जुळि च्चिअ विज्जोइ णीळ-मेहेण मेळिआ ॥

त्वमेवानिरुद्धेन संगता भास्यङ्गने ।
विद्युदेव विद्योतते नीलमेघेन मेलिता ॥ ३४ ॥

हरि-सोण्हासुओ च्चेअ जोग्गो तुह सु-मज्झमे ।
उइदो चन्द-लेहाए कपद्दो च्चेअ सूळिणो ॥

हरिस्नुषासुत एव योग्यस्तव सुमध्यमे ।
उचितश्चन्द्रलेखायाः कपर्द एव शूलिनः ॥ ३५ ॥

ळज्जा-णिवट्टिओ किंचि-कोउहळ्ळ-प्पवट्टिओ ।
तुज्झ से पढमस्सेसो होदु हिन्दोळ-खेळणं ॥

लज्जानिवर्तितः किंचित्कौतूहलप्रवर्तितः ।
तवास्य प्रथमाश्लेषो भवतु हिन्दोलखेलनम् ॥ ३६ ॥

एस चुम्बउ तम्मोट्ठं तुज्झंस-वळिअं मुहं ।
भिङ्गो व्व कळ्ळ-वाएण परावट्टिअमम्बु-अं ॥

एष चुम्बतु ताम्रोष्ठं तवांसवलितं मुखम् ।
भृङ्ग इव कल्यवातेन परावर्तितमम्बुजम् ॥ ३७ ॥

पिअं णं पिअ-सळ्ळावं तुण्हिक्का वि हरिस्ससि ।
कोइळं विअ गुञ्जन्तं माअन्द-तरु-मञ्जरी ॥

प्रियमेनं प्रियसंलापं तूष्णीकाऽपि हरिष्यसि ।
कोकिलमिव गुञ्जन्तं माकन्दतरुमञ्जरी ॥ ३८ ॥

णीवी-हुत्तं अ से पाणिं वारइस्ससि पाणिणा ।
णई वेअस-रुक्खस्स विडवं विअ उम्मिणा ॥

नीव्यभिमुखं चास्य पाणिं वारयिष्यसि पाणिना ।
नदी वेतसवृक्षस्य विटपमिवोर्मिणा ॥ ३९ ॥

इअ विम्हअ-कोड्डेहिं विम्हारिअ-कह-क्कमं ।
जं किं पि जप्पमाणाहिं ताहिं साणन्द-दक्खिआ ॥

इति विस्मयकौतूहलाभ्यां विस्मारितकथाक्रमम् ।
यत्किमपि जल्पन्तीभिस्ताभिः सानन्ददृष्टौ ॥ ४० ॥

उहवो-पास-णिक्खित्त-मुत्ता-कळस-सोहिणा ।
राअ-मग्गेण गच्छन्ता गेहं गाहन्ति दम्पई ॥

उभयपार्श्वनिक्षिप्तमुक्ताकलशशोभिना ।
राजमार्गेण गच्छन्तौ गेहमगाहेतां दम्पती ॥ ४१ ॥

वुड्ढन्ते-उर-णारीहिं दुव्वा-संवळिदेहिँ दे ।
ळाएहिँ वरिडिज्झन्ता विस्सन्ता मणि-मन्दिरे ॥

वृद्धान्तःपुरनारीभिर्दूर्वासंवलितैस्तौ ।
लाजैर्वृष्यमाणौ विश्रान्तौ मणिमन्दिरे ॥ ४२ ॥

जह-द्ठाणोपविट्ठेहिं तुट्ठेहिं पुट्ठ-गोरअं ।
राम-दामोदरेहिं दे वच्छळिज्जेण पेच्छिदा ॥

यथास्थानोपविष्टाभ्यां तुष्टाभ्यां पुष्टगौरवम् ।
रामदामोदराभ्यां तौ वात्सल्येन प्रेक्षितौ ॥ ४३ ॥

जह-सत्थं महारम्भे वत्ते पाणि-ग्गहूसवे ।
मणि-हम्मिअमारूढा पाढत्ता पोढ-खेळणं ॥

यथाशास्त्रं महारम्भे वृत्ते पाणिग्रहोत्सवे ।
मणिहर्म्यमारूढौ प्रारब्धौ प्रौढखेलनम् ॥ ४४ ॥

पुव्वमुव्वाह-लाहादो सङ्का-संकोइद-क्कमो ।
जो जो मण-रहो ताणं सो सो तइ पवट्टइ ॥

पूर्वमुद्वाहलाभाच्छङ्कासंकोचितक्रमः ।
यो यो मनोरथस्तयोः स स तदा प्रावर्तत ॥ ४५ ॥

अपङ्ग-द्दोणिमारूढा पेम्म-णाविअ-बन्धवा ।
ळज्जा-णइं समुत्तिण्णा तिस्से दिट्ठि-किसोरिआ ॥

अपाङ्गद्रोणिमारूढा प्रेमनाविकबान्धवा ।
लज्जानदीं समुत्तीर्णा तस्या दृष्टिकिशोरिका ॥ ४६ ॥

पुप्फ-पळ्ळव-पळ्ळङ्कमाठिएण पिएण सा ।
हत्थे घेत्तूण ळज्जन्ती अङ्के कहँ वि ठाविआ ॥

पुष्पपल्लवपल्यङ्कमास्थितेन प्रियेण सा ।
हस्ते गृहीत्वा लज्जमानाऽङ्के कथमपि स्थापिता ॥ ४७ ॥

पुळअङ्कुर-संमद्द-किंचि-प्पढिळ-बन्धणं ।
वारिओ वि स कड्ढेइ सणिअं से थणंसुअं ॥

पुलकाङ्कुरसंमर्दकिंचित्प्रशिथिलबन्धनम् ।
वारितोऽपि स चकर्ष शनैरस्याः स्तनांशुकम् ॥ ४८ ॥

इसि-घम्मळवामट्ठ-घुसिणङ्क-घण-त्थणी ।
बळामोडि परिस्सत्ता णेण सा बाण-णन्दिणी ॥

ईषद्घर्मलवामृष्टघुसृणाङ्कघनस्तनी ।
बलात्परिष्वक्ताऽनेन सा बाणनन्दिनी ॥ ४९ ॥

कपोळ-पुळउच्छूण-कत्थूरी-पत्त-ळेहिअं ।
बिम्ब-तम्बाहरं णेण चुम्बिअं से मुहम्बु-अं ॥

कपोलपुलकोच्छूनकस्तूरीपत्रलेखिकम् ।
बिम्बताम्राधरमनेन चुम्बितमस्या मुखाम्बुजम् ॥ ५० ॥

गवक्ख-रन्ध-गाहन्त-मोहाळि-कुसुमञ्जळी ।
उग्गओ रइ-णच्चस्स सुत्त-हारो सुहा-अरो ॥

गवाक्षरन्ध्रगाहमानमयूखालिकुसुमाञ्जलिः ।
उद्गतो रतिनृत्तस्य सूत्रधारः सुधाकरः ॥ ५१ ॥

चन्द-अन्त-मणी-सन्द-णीसन्द-सिअ-कुट्टिमं ।
आठिओ वळहिं कामी सेरं भासइ भामिणिं ॥

चन्द्रकान्तमणीसान्द्रनिष्यन्दशीतकुट्टिमम् ।
आस्थितो वलभीं कामी स्वैरमभाषत भामिनीम् ॥ ५२

पेच्छ चन्दाणणे चन्दं मन्दं चिअ समुग्गदं ।
विमळेण मुहेणं दे णिज्जिअं ळज्जिअं विअ ॥

पश्य चन्द्रानने चन्द्रं मन्दमेव समुद्गतम् ।
विमलेन मुखेन ते निर्जितं लज्जितमिव ॥ ५३ ॥

कहिं खु मअ-मत्तेण ळञ्छिओ मअ-ळञ्छणो ।
कहिं अ वअणं बद्ध-पत्तं मअ-मएण दे ॥

क्व खलु मृगमात्रेण लाञ्छितो मृगलाञ्छनः ।
क्व च वदनं बद्धपत्रं मृगमदेन ते ॥ ५४ ॥

अत्ति-णेत्त-समुत्थो वि ति-णेत्त-सिर-सेहरो ।
अमअस्स णिवासो वि मअस्स वसई अअं ॥

अत्रिनेत्रसमुत्थोऽपि त्रिनेत्रशिरःशेखरः ।
अमृतस्य निवासोऽपि मृगस्य वसतिरयम् ॥ ५५ ॥

फाळाणळ-मसी-दिण्णो कण्हिमा एस दीसइ ।
इमस्सिं संभु-कोडीर-मण्डणे ण कुरङ्गओ ॥

फालानलमषीदत्तः कृष्णिमैष दृश्यते ।
अस्मिञ्शंभुकोटीरमण्डने न कुरङ्गकः ॥ ५६ ॥

मा दे मुहेन्दुणा होज्ज दिवा वि रअणि-ब्भमो ।
इअ एस विरिञ्चेण अङ्किओ रअणी-अरो ॥

मा ते मुखेन्दुना भूद्दिवाऽपि रजनीभ्रमः ।
इत्येष विरिञ्चेनाङ्कितो रजनीकरः ॥ ५७ ॥

जं वा कुमुदिणी-विप्पवास-सोअ-मळीमसं ।
हिअअं से पआसेइ सच्छदाए कुदो मिओ ॥

यद्वा कुमुदिनीविप्रवासशोकमलीमसम् ।
हृदयमस्य प्रकाशते स्वच्छतया कुतो मृगः ॥ ५८ ।

मओ जइ कहं णाम पुव्वांअळ-गुहा-ठिआ ।
पेरन्तापडिअं सिङ्घा उवेक्खन्ति खणं वि णं ॥

मृगो यदि कथं नाम पूर्वाचलगुहास्थिताः ।
पर्यन्तापतितं सिंहा उपेक्षेरन्क्षणमप्येनम् ॥ ६० ॥

जह-छन्दमिमं चन्दं पुळोएहि सु-ळोअणे ।
इमादो अवरं णत्थि दंसणिज्जं सरीरिणो ॥

यथाच्छन्दमिमं चन्द्रं प्रलोकय सुलोचने ।
अस्मादपरं नास्ति दर्शनीयं शरीरिणः ॥ ६१ ॥

गण्हित्तआणं भेदेण गज्झं भिण्ण-गुणं भवे ।
दुक्खिणो विस-मोहो अं सुहिणो खु सुहा-अरो ॥

ग्रहीतॄणां भेदेन ग्राह्यं भिन्नगुणं भवेत् ।
दुःखिनो विषमयूखो ऽयं सुखिनः खलु सुधाकरः ॥ ६२ ॥

सव्वस्स वि स-गोत्तेसु पक्ख-वादो ण हिज्जइ ।
णेत्त-जो एस सव्वाइँ णेत्ताइं पीणएइ जं ॥

सर्वस्यापि सगोत्रेषु पक्षपातो न हीयते ।
नेत्रज एष सर्वाणि नेत्राणि प्रीणयति यत् ॥ ६३ ॥

सप्पेहिं सह वासो जो एदस्स हर-मत्थए ।
दाह-सत्ती तदो ळद्धा चरिदत्था विओइसु ॥

सर्पैः सह वासो य एतस्य हरमस्तके ।
दाहशक्तिस्ततो लब्धा चरितार्था वियोगिषु ॥ ६४ ॥

अअं दु णाइ-धम्मो जं पदुमं णं विणिन्दइ ।
एदस्स तस्स उप्पत्ति-ट्ठाणमेक्कं जळं ण किं ॥

अयं तु ज्ञातिधर्मो यत्पद्ममेनं विनिन्दति ।
एतस्य तस्य चोत्पत्तिस्थानमेकं जलं न किम् ॥ ६५ ॥

पदुमस्स वि एदस्सि णत्थि वेरं त्ति मण्णिमो ।
सवत्त-कुमुअ-क्खेम-आरो एस त्ति तं परं ॥

पद्मस्याप्येतस्मिन्नास्ति वैरमिति मन्यामहे ।
सपत्नकुमुदक्षेमकार एष इति तत्परम् ॥ ६६ ॥

समो जं पहवो जं अ समो भिङ्गाणँ आअरो ।
दुवअं तं सरो-अस्स केरवे वेर-कारणं ॥

समो यत्प्रभवो यच्च समो भृङ्गाणामादरः ।
द्वयं तत्सरोजस्य कैरवे वैरकारणम् ॥ ६७ ॥

अप्पा ळच्छी-घरं किं चं ळच्छी-णाहस्स णाहि-ओ ।
इअ किं कुमुआहिन्तो भेदो पम्मेण णाडिओ ॥

आत्मा लक्ष्मीगृहं किं च लक्ष्मीनाथस्य नाभिजः ।
इति किं कुमुदेभ्यो भेदः पद्मेन नादृतः ॥ ६८ ॥

णिअट्ठम्मि महन्तस्स जं वेरं तं विडम्बणा ।
कुमुअम्मि स-वेरस्स अम्मो कञ्जस्स अन्नदा ॥

निकृष्टे महतो यद्वैरं तद्विडम्बना ।
कुमुदे सवैरस्य अहो कंजस्याज्ञता ॥ ६९ ॥

ळच्छी-ळीळा-णिएदो वि मन्द-भग्गं खु पङ्क-अं ।
जेण सव्व-जणाणन्दो चन्दिरो ण प्पळोइए ॥

लक्ष्मीलीलानिकेतनमपि मन्दभाग्यं खलु पङ्कजम् ।
येन सर्वजनानन्दश्चन्द्रो न प्रलोक्यते ॥ ७० ॥

स-चेदणाणं णो चित्तं दवइ त्ति किमब्भुअं ।
चन्दुज्जोएण गावा वि जं सन्दइ अ-एअणो ॥

सचेतनानां नश्चित्तं द्रवतीति किमद्भुतम् ।
चन्द्रोद्द्योतेन ग्रावाऽपि यत्स्यन्दतेऽचेतनः ॥ ७१ ॥

रस-ण्ण-जण-मुद्धण्णो चओरो च्चिअ णावरो ।

. . . . ॥

रसज्ञजनमूर्धन्यश्चकोर एव नापरः ।

. . . . ॥ ७२ ॥

ळच्छी-कोत्थुह-पारि-जाअ-सुर-माअङ्गाणँ जो सोअरो

जो वा रुद्द-कवद्द-मण्डण-मणी जो रोहिणी-वळ्ळहो ।

कामुद्दाम-कळा-विळास-कळणा-विस्सम्भ-सक्खी खु जो

चन्दं वन्दसु सुन्दरङ्गि तमिमं णेत्ताणँ सिद्धञ्जणं ॥

लक्ष्मीकौस्तुभपारिजातसुरमातङ्गानां यः सोदरो

यो वा रुद्रकपर्दमण्डनमणिर्यो रोहिणीवल्लभः ।

कामोद्दामकलाविलासकलनाविस्रम्भसाक्षी खलु य-

श्चन्द्रं वन्दस्व सुन्दराङ्गि तमिमं नेत्रयोः सिद्धाञ्जनम् ॥ ७३ ॥

पच्चक्ख-ळक्खिअ-णिआम-णिआवराह-

वेरग्ग-रोस-कळुसाइँ वि माणिणीणं ।

जस्सोदए च्चिअ विणा चळण-प्पणामं

चित्ताइँ पीइ-महुराइँ पिआ कुणन्ति ॥

प्रत्यक्षदृष्टनिकामनिजापराधवैराग्यरोषकलुषाण्यपि मानिनीनाम् ।

यस्योदय एव विना चरणप्रणामं चित्तानि प्रीतिमधुराणि प्रियाः कुर्वन्ति ॥७४॥

जो च्चेअ स-च्चरण-झंकरण-च्छळेण
विस्सेस-खेअ-विह्ळक्खरमारुअन्ति ।
बाहं गळन्तमअरन्द-णिहं मुअन्ति
सिग्घं करेइ तिर केरविणिं पसण्णम् ॥

य एव षट्चरणझंकरणच्छलेन विश्लेषखेदविह्वलाक्षरमारुदतीम् ।
बाष्पं गलन्मकरन्दनिभं मुञ्चन्तीं शीघ्रं करोति किल कैरविणीं प्रसन्नाम् ॥७५॥

एण्हि खु संखुहिअ-वम्मह-हीरमाण-
धेरेहिँ दीह-रअ-केळि-मिळाविएहिं ।
पेम्माउळेहिँ मिहुणेहिँ सुहा-रसोल्ला
पिज्जन्ति णेत्त-चुळुएहिँ जदीअ-मोहा ॥

इदानीं खलु संक्षुभितमन्मथह्रियमाणधैर्यैर्दीर्घरतकेलिम्लापितैः ।
प्रेमाकुलैर्मिथुनैः सुधारसार्द्राः पीयन्ते नेत्रचुलकैर्यदीयमयूखाः ॥ ७६ ॥

ळज्जा-ळहू-करण-कम्मठ-वम्महाओ
पच्छण्ण-कामुअ-घरं पडि पट्ठिआओ ।
सज्जो णिरत्थ-तिमिराहिँ करावलीहिं
रुन्धेइ जो अ-अरुणो अहिसारिआओ ॥

लज्जालघूकरणकर्मठमन्मथाः प्रच्छन्नकामुकगृहं प्रति प्रस्थिताः ।
सद्यो निरस्ततिमिराभिः करावलीभी रुणद्धि योऽकरुणोऽभिसारिकाः ॥७७॥

जणिअ-मअण-बाण-स्सेणि-सस्स-प्परोहं
पइदि-सिसिर-जोण्हा-ण्णीर-धारा-णिकाअं ।
विअरइ विइरन्तो मेह-लीळा-धरो जो
पणइ-जण-सु-भिक्खं पक्क-बिम्बाहराणं ॥

जनितमदनबाणश्रेणिसस्यप्ररोहं प्रकृतिशिशिरज्योत्स्नानीरधारानिकायम् ।
वितरति विकिरन्मेघलीलाधरो यः प्रणयिजनसुभिक्षं पक्वबिम्बाधराभ्यः॥७८॥

तारा-कडप्प-सुइ-हार-विभूसिआए
जोण्हा-दुऊल-परिवेढिअ-विग्गहाए ।
जो च्चेअ णिच्चळ-कळङ्क-तमाळ-पत्तं
वत्तम्बुजं कमणि पुव्व-दिगङ्गणाए ॥

तारासमूहशुचिहारविभूषिताया ज्योत्स्नादुकूलपरिवेष्टितविग्रहायाः ।
य एव निश्चलकलङ्कतमालपत्रं वक्त्राम्बुजं कमनि पूर्वदिगङ्गनायाः ॥ ७९ ॥

कळङ्क-कळ-कोइळा-फळिह-पञ्जरो मञ्जुळो
मणोज-मह-राइणो धवळमातप-त्तं ससी ।
पुरंदरदिसा-वहू-मुह-विइत्त-पत्तङ्कुरो
पुरो फुरइ एस दे तुवमुसे णिसेवेहि णं ॥

कलङ्ककलकोकिलास्फटिकपञ्जरो मञ्जुलो मनोजमहाराजस्य धवलमातपत्रं शशी ।
पुरंदरदिग्वधूमुखविचित्रपत्राङ्कुरः पुरः स्फुरत्येष ते त्वमुषे निषेवस्वैनम् ॥८०॥

इअ स विअसन्तन्त-म्मोओ णिवुत्त-णिअन्तणा-

जणिअ-वणिआ-सङ्गाभङ्ग-प्पसङ्ग-घणङ्गओ ।

अ-विरळ-ससि-ज्जोण्हा-सु-ण्हाअ-सुद्ध-दिसा-मुहे

रअणि-णिवहे ळीळा-सीळो गमेइ कुमारओ ॥

इति स विकसदन्तर्मोदो निवृत्तनियन्त्रणा-

जनितवनितासङ्गाभङ्गप्रसङ्गघनाङ्गजः ।

अविरलशशिज्योत्स्नासुस्नातशुद्धदिशामुखा-

न्रजनिनिवहाँल्लीलाशीलोऽगमयत्कुमारः ॥ ८१ ॥

इत्थं सुत्थिअ-पुत्त-पोत्त-णिअरो वित्थिण्ण-कित्ति-च्छडा-

जोण्हापण्हुअ-वेरि-विक्कम-तमो-भासाविआसा-मुहो ।

आणन्दण्णव-पुण्णिमा-सस-हरो सव्वाणँ णिव्वाण-दो

देवो देवइ-णन्दणो दिसदु वो णिस्सेस-णिस्सेअसं ॥

इअ उसाणिरुद्धम्मि चउत्थो सग्गो ।

इत्थं सुस्थितपुत्रपौत्रनिकरो विस्तीर्णकीर्त्तिच्छटा-

ज्योत्स्नापह्नुतवैरिविक्रमतमोभासिताशामुखः ।

आनन्दार्णवपूर्णिमाशशधरः सर्वेषां निर्वाणदो

देवो देवकीनन्दनो दिशतु वो निःशेषनिःश्रेयसम् ॥ ८२ ॥

इत्युषानिरुद्धे चतुर्थः सर्गः ॥

सिरि-णाराअण-भट्ट-पाअ-गुरु-वाआणं णमो होदु ।

श्रीनारायणभट्टपादगुरुपादाभ्यां नमो भवतु ।

कव्वं पाअड-रूवं घडिअमिणं राम-पाणि-वाएण ।
पाअड-मग्गो गाहो जेण सुहं होज्ज बाळाणं ॥

काव्यं प्राकृतरूपं घटितमिदं रामपाणिवादेण ।
प्राकृतमार्गो गाधो येन सुखं भवेद्बालानाम् ॥ १ ॥

सुहगच्छमुसाणिरुद्ध-सण्णं महणिज्जं महु-सूअणाणुरोहा ।
विबुहा पणिभाळअन्तु कव्वं किमहो पेच्छह मच्छरेण कज्जं ॥

शुभगाच्छमुषानिरुद्धसंज्ञं महनीयं मधुसूदनानुरोधाः ।
विबुधाः प्रणिभालयन्तु काव्यं किमहो प्रेक्षध्वं मत्सरेण कार्यम् ॥ २

गुरूणँ चळणम्बुए हिअअ-दप्पणे बिम्बिए
सिरेण परिचुम्बिए बुह-जणेहिँ आळम्बिए ।
जसो-महिम-काळणे सु-कअ-ळद्ध-संसीळणे
णमामि मह पाळणे महिअ-रेणु-संमेळणे ॥

गुरूणां चरणाम्बुजे हृदयदर्पणे बिम्बिते
शिरसा परिचुम्बिते बुधजनैरालम्बिते ।
यशोमहिमकारणे सुकृतलब्धसंशीलने
नमामि मम पालने महितरेणुसंमेलने ॥ ३ ॥

कल्लाणं देउज मे णिच्चं कडक्खामअ-वारिही ।
गुरूणँ करुणा-जोण्हा-कल्लोलुल्लास-मंसलो ॥

उसाणिरुद्धं समत्तं ।

कल्याणं ददातु मे नित्यं कटाक्षामृतवारिधिः ।
गुरूणां करुणाज्योत्स्नाकल्लोलोल्लासमांसलः ॥ ४ ॥

उषानिरुद्धं समाप्तम् ॥

सिळोअसूई

सद्दकोसो

अं	अयम्	४. ६२
अंस	अंस	१. ५६
अंसु	अंशु	२. ५८
अंसुअ	अंशुक	४. ४९
अ	च	१. १३
अअं	अयम्	१. ३१
अइण	अजिन	२. २५
अइर	अचिर	२. ३४
अअ	अज	२. ६५
अक्क	अर्क	३. ५३
अक्कन्द	आक्रन्द	१. ७३
अक्ख	अक्ष	१. ६३
अक्खर	अक्षर	२. ७०
अग्ग	अग्र	२. १६
अग्गि	अग्नि	२. १७
अङ्किअ	अङ्कित	२. ६७
अङ्गअ	अङ्गद	३. ३
अङ्गणा	अङ्गना	२. १६
अच्चुअ	अच्युत	२. ४३
अच्छइळ्ळ	अविदग्ध	४. २५
अच्छेर	आश्चर्य	१. ४६
अज्ज	अद्य	३. १२
अञ्जण	अञ्जन	४. ७
अञ्जणाह	अञ्जनाभ	३. ३७
अञ्जळि	अञ्जलि	१. ५९
अण्णदा	अज्ञता	४. ६९
अण्ण	अन्य	३. ४५
,,	अर्ण	३. १४
अण्णव	अर्णव	३. १४
अण्णोण्ण	अन्योन्य	१. ४५
अणए	अनया	४. १६
अणङ्ग	अनङ्ग	२. २६
अणन्त	अनन्त	१. १२
अणिरुद्धो	अनिरुद्ध	१. ८
अणिळ	अनिल	२. ३१
अणुऊळ	अनुकूल	१. ५७
अणुअम्प	अनुकम्प	३. २५
अणुबन्ध	अनुबन्ध	१. ११
अणुरत्त	अनुरक्त	४. २६
अणुराअ	अनुराग	१. १७
अणुरूव	अनुरूप	१. ६३
अणुरोह	अनुरोध	२. ६४
अणुळिद्ध	अनुस्पृष्ट	१. ४१
अणुहिण्डिअ	अनुहिण्डित	२. ६०

अत्त	आत्मन्	२. ७१	अमुण	अमुना	२. ६१
,,	आर्त	४. १	अळ्ळिअ	आश्रित	३. ६१
अत्ति	अत्त्रि	४. ५६	अळं	अलम्	१. २८
अत्थ	अर्थ	१. ६	अळत्तअ	आलक्तक	४. ७
,,	अस्त्र	२. ३३	अळिअ	अलीक	३. ११
अद्दि	अद्रि	३. ४६	अवआस	अवकाश	४. ६
अदिवुत्त	अतिवृत्त	३. २६	अवच्च	अपत्य	३. २८
अदिसअ	अतिशय	३. ९	अवणि	अवनि	३. १०
अदो	अतः	३. ४८	अवत्था	अवस्था	४. ४
अद्ध	अर्ध	२. २४	अवरज्झ	अपराद्ध	३. ५१
अधिगच्छिअ	अधिगम्य	३. २९	अवरत्त	अपरक्त	४. २६
अन्तरिक्ख	अन्तरिक्ष	३. १६	अवराह	अपराध	१. ६७
अन्तेउर	अन्तःपुर	४. ४३	अवर	अपर	४. ७२
अप्पा	आत्मन्	४. ६८	अवसु	अव	३. ५९
अपङ्ग	अपाङ्ग	४. ४७	अवहरिअ	अपहृत	३. ३३
अपरद्ध	अपरार्ध	१. ४९	अवहूअ	अवधूत	३. ५
अपण्हुत	अपह्नुत	४. ८२	अवि	अपि	२. ५५
अब्भुअ	अद्भुत	४. ७१	अविअळ	अविकल	३. ४३
अबोह	अबोध	१. २	अविणअ	अविनय	३. ५२
अभिह	अभिध	१. ११	अविवेअ	अविवेक	२. ६२
अम्बुअ	अम्बुज	१. १९	अस्स	अस्त्र	२. १०
अम्भोइणी	अम्भोजिनी	१. ५३	अस्सासइ	आश्वासयत्	१. ७६
अम्भोहर	अम्भोधर	२. ४२	अस्सेस	आश्लेष	४. ३७
अम्मो	अहो	४. ६९	असणि	अशनि	३. ३१
अम्हक	अस्मादृश	४. २३	अह	अध	१. ४
अम्हकेरअ	अस्मदीय	२. ७१	अहके	अहम्	२. ६२
अम्हो	हंहो	२. ७२	अहिअ	अधिक	३. ५७
अमअ	अमृत	४. २	,,	अहित	२. १३
अमरावइ	अमरावति	३. ६३	अहिगअ	अधिगत	२. ७०
अमळ	अमल	१. ६३	अहिगन्तूण	अभिगम्य	२. ३५

अहिट्ठिअ	अधिष्ठित	३. ४२
अहिधावइ	अभ्यधावत्	२. ४६
अहिरोहइ	अधिरुरोह	२. २७
अहिरामा	अभिरामा	१. १३
अहिळास	अभिलाष	१. ५४
अहिसारिआ	अभिसारिका	४. ७७
अहीस	अधीश	२. ३६

आ

आअद	आगत	४. २०
आअक्ख	आचक्ष्व	१. २४
आअच्छिअ	आगत्य	२. ५१
आअण्णिअ	आकर्ण्य	१. ६२
आअर	आदर	२. ८
आअवत्त	आतपत्र	३. ४
आउह	आयुध	२. ४९
आकई	आकृतिः	२. ५२
आकड्ढण	आकर्षण	३. ८
आकड्ढिअ	आकृष्ट	२. ४६
आठिअ	आस्थित	४. ४८
आडिअ	आदृत	४. ६८
आणन्द	आनन्द	४. ८२
आणासि	जानासि	१. ६५
आतवत्त	आतपत्र	४. ८०
आमुच्चिअ	आमोच्य	४. ५
आमोएदुं	आमोक्तुम्	४. ६
आरुअन्ति	आरुदती	४. ७५
आरुहन्ति	आरोहन्	४. १२
आरोवअन्तो	आरोपयन्	३. ६१
आळअ	आलय	२. २०
आळिङ्गइ	आलिङ्गत्	१. १७
आळित्त	आलिप्त	४. ८
आविज्झइ	आविध्यत्	२. ३२
आविसेइ	आविशत्	३. ६३
आसण	आसन	३. ६
आसाअ	आस्वाद	१. २०
आसामुह	आशामुख	४. ८२
आसासअन्ती	आश्वासयन्ती	१. ३९
आसुअ	आशुग	२. ४१
आसुसुक्खणि	आशुशुक्षणि	२. ४२
आहइ	आहति	२. १८
आहरिअ	आहृत	३. ११
आहिअ	आहित	२. ३३

इ

इअ	इति	१. ३९
इक्ख	ईक्ष्	३. ६
इट्ठ	इष्ट	३. ५९
इणं	इदम् ; इमम्	२. ७२ ; २. १३
इत्थं	इत्थम्	४. ८२
इत्थिआ	स्त्री ; योषित्	३. ५४ ; ४. ३
इदाणिं	इदानीम्	३. ५३
इदं	इदम्	१. २५
इदो	इतः	१. ५२
इन्दआल	इन्द्रजाल	१. ४७
इन्ध	चिह्न	१. ५९
इमस्सिं	अस्मिन्	४. ५७
इमाए	अनया	१. ५२

इमाअं	अस्याम्	१. ५३
इमादो	अस्मात्	४. ६०
इमेहिं	अमीभिः	३. १०
इर	चिर	१. ६४
इसि	ईषत्	२. २३
	ई	
ईक्खण	ईक्षण	२. २६
ईहइ	ईहते	२. ५८
ईसर	ईश्वर	२. १२
ईस	ईश	२. ६४
	उ	
उ	तु	१. ७
उइद	उचित	२. ८
उक्कड	उत्कट	२. ३१
उक्खिअ	उक्षित	१. ५
उक्खिवेइ	उदक्षिपत्	१. ७१
उग्गअ	उद्गत	४. ५४
उग्घोसिअ	उद्घोषित	२. ३
उच्चलिद	उच्चलित	२. १६
उच्छिट्ठ	उच्छिष्ट	४. ७
उच्छूण	उच्छून	४. ५१
उज्जळ	उज्ज्वल	३. ६०
उज्जोअ	उद्योत	४. ७१
उज्झर	निर्झर	२. ५०
उण्ह	उष्ण	२. ६४
उण	पुनः	१. ६
उत्ताळ	उत्ताल	२. ५२
उत्तिण्ण	उत्तीर्ण	४. ४७
उत्तरिज्ज	उत्तरीय	४. १७
उदअ	उदय	४. ७४
उदिअ	उदित	२. २.
उद्धअ	उद्धत	२. ४५
उद्धण्ण	मूर्धन्य	४. ७२
उद्धिअ	उद्धृत	२. ३१
उप्पत्ति	उत्पत्ति	४. ६५
उप्पळ	उत्पल	१. ७७
उपविट्ठ	उपविष्ट	४. ४४
उप्फुळ्ळ	उत्फुल्ल	४. २१
उप्फुस	उन्मृष्ट	२. ४
उम्भ	कुम्भ	२. १६
उम्ह	ऊष्मन्	३. ४३
उम्माअ	उन्माद	१. २३
अम्मि	ऊर्मि	४. ४०
उम्मुह	उन्मुख	१. ५३
उम्मोइअ	उन्मोच्य	२. २४
उर	पुर	२. ३५
अळ्ळिअ	प्रेरित ; आर्द्र	२. ३ ; २. ७०
उव	पश्य	२. १६
उवअरन्ति	अपचरन्ति	१. ६
उवक्कम	उपक्रम	३. १३
उवगदुअ	उपगम्य	३. २४
उवट्ठिओ	उपस्थित	२. ५१
उवणिअ	उपनीत	३. ६१
उवणिस	उपनिषत्	३. २७
उवणेइ	उपानयत्	३. ५७
उवरि	उपरि	३. ४
उवळ	उपल	३. २३

उववण्ण	उपपन्न	१. २९
उव्वाह	उद्वाह	४. ४६
उवागअ	उपागत	२. ११
उवाळहामि	उपालभे	१. ७४
उवेक्ख	उपेक्ष	२. १३
उवेक्खिद	उपेक्षित	३. ४७
उहअ	उभय	३. ५
उहव	,,	४. ४२
उसा	उषा	१. ८

ऊ

ऊढिअङ्गणा	ऊढाङ्गना	४. ३१
ऊसव	उत्सव	४. ४४
ऊसुअ	उत्सुक	४. २
ऊसुसन्ति	उदश्वसन्	४. १

ए

एअं	एतत्	१. ४६
,,	एतम्	३. ५९
,,	एषः	१. ४७
एक्क	एक	१. ३
एण्हिं	इदानीम्	४. ७६
एणाणं	एनयोः	४. २२
एदस्स	एतस्य	४. ६५
एदस्सिं	एतस्मिन्	४. ६६
एदेसु	एतेषु	१. ३४
एव्वं	एवम्	१. २२
एव्व	एव	२. ५५
एसो	एषः	१. २४
एहिँ	एभिः	३. ९

ओ

ओट्ठ	ओष्ठ	१. ५७
ओणि	योनि	१. ४८
ओदरन्ति	अवातरन्	२. १९
ओसहि	ओषधि	१. ११
ओह	ओघ	२. १६

क

कअ	कृत	१. ६७
,,	कच	३. ८
कआ	कदा	१. १६
कअन्त	कृतान्त	१. ३१
कक्कस	कर्कश	१. ६६
कज्ज	कार्य	३. १५
कञ्ची	काञ्ची	४. ४
कञ्ज	कञ्ज	४. ६९
कडक्ख	कटाक्ष	४. २९
कडप्प	समूह	२. १७
कडाअ	कटक	३. २०
कडाह	कटाह	२. ६८
कडीअड	कटीतट	४. १०
कडु	कटु	२. ५२
कड्ढसि	कर्षसि	४. ३४
कड्ढिअ	कृष्ट	३. २
,,	कर्षित	२. १०
कड्ढेइ	आकृष्ट	१. ४१
,,	चकर्ष	४. ४९
कढोर	कठोर	१. २७
कण्ड	काण्ड	२. ४७
कण्डअ	कण्टक	२. ५५

कण्णसळ्ळ	कर्णशल्य	१. ६२	कमणि	कमनि	४. ७९
कण्हउर	कृष्णपुर	१. ३९	कमणीअ	कमनीय	१. ३३
कण्हसार	कृष्णसार	१. ३८	कमळणाह	कमलनाभ	३. ५१
कण्ह	कृष्ण	१. ३३	कमळच्छ	कमलाक्ष	३. ३०
कण्हिमा	कृष्णिमा	४. ५७	कमळाअदच्छी	कमलायताक्षी	१. ४०
कण्ण	कर्ण	३. १९	कम	क्रम	४. ४१
कणअ	कनक	३. २०	करग्ग	कराग्र	१. ७२
कण्णा	कन्या	१. १८	करन्ती	कुर्वती	१. ५२
कण्णूसव	कर्णोत्सव	१. ४२	करिबम्ह	करिबृंह	२. २०
कत्तण	कर्तन	३. ३४	करिस्सं	करिष्यामि	१. ५२
कत्तविज्ज	कार्तवीर्य	३. ३४	,,	करिष्ये	२. १२
कत्थूरी	कस्तूरी	४. ५१	करेइ	अकरोत्	१. ११
कदम	कतम	३. २३	,,	करोति	४. ७५
कन्त	कान्त	१. ४१	करेमि	करोमि	३. ४७
कन्ति	कान्ति	२. ६८	करेसि	करोषि	१. २४
कन्दार	कान्तार	४. २५	करेहिं	कराभ्याम्	१. २२
कन्दोट्ट	इन्दीवर	१. १६	कळ्ळ	कल्य	४. ३८
कप्प	कल्प	३. १	कळ	कल	४. ८०
कप्पअन्तो	कल्पयन्	२. ७३	कळङ्क	कलङ्क	४. १४
कप्पअरु	कल्पतरु	३. २१	कळणा	कलना	४. ७३
कपद्द	कपर्द	३. ४५	कळस	कलश	४. ४२
कपाळ	कपाल	३. ४५	कळधोअ	कलधौत	१. ४९
कपिस	कपिश	३. ४५	कळ्ळाणि	कल्याणि	१. ३६
कपोळ	कपोल	४. ५१	कळा	कला	१. ५८
कम्पइ	अकम्पत	३. १७	कळिअ	कलित ; कलयित्वा	^०
कम्पमाण	कम्पमान	१. ६२			१. ५९ ३. ३०
कम्म	कर्म	१. ६६	कळिऊण	कृत्वा	१. ७३
कम्मठ	कर्मठ	४. ७७	कळुस	कलुष	४. ७४
कम्मुअ	कार्मुक	२. ३०	कळ्ळोळ	कल्लोल	पृ० ८१
कमठअणु	कमठतनु	२. ३०	कव्व	काव्य	१. २

कस्स	कस्मै	२. ६६	किलिकिञ्चिअ	किलिकिञ्चित	१. ४३
कसण	कृष्ण	३. ४	किसिरिअ	किशोरिक	४. ४७
कसाइ	कषाय	२. ४२	कीळिअ	क्रीडित	३. २८
कहं	कथम्	१. २०	कुऊहळ	कुतूहल	१. ४३
कहंचण	कथंचन	४. १२	कुक्खिम्भर	कुक्षिंभर	२. ३६
कहइस्सं	कथयिष्यामि	३. ३२	कुडिळ	कुटिल	३. १
कहा	कथा	४. ४१	कुडिळीकुणइ	कुटिलीचकार	२. २६
कहिं	क्व	२. ७	कुण्डळी	कुण्डलिन्	२ २४
कहिअ	कथयित्वा	३. ५६	कुण	कृ(कुरु)	१. २४
काअण	काचन	४. १८	कुणन्ति	कुर्वन्	२. २०
काए	कया	४. ९	,,	अकुरुताम्	२. ३०
काणण	कानन	२. ४७	,,	अकुर्वन्	२. ३४
कामइ	कामयते	१. ४०	कुणन्तो	कुर्वन्	२. ७३
कामणिज्जं	काम्यम्	१. ४०	कुणम्ह	कुर्मः	३. २९
कामसत्थ	कामशास्त्र	४. २४	कुणसि	अकरोः	३. २९
कामुअ	कामुक	४. ७७	कुदुअ	कुतुक	३. १
कारिस्सि	करिष्यसि	३. १३	कुदो	कुतः	४. ५९
कारुण्ण	कारुण्य	१. ५	कुम्भण्ड	कुम्भाण्ड	१. २२
कारुणिअ	कारुणिक	३. २५	कुमरी	कुमारी	१. ३४
काळऊड	कालकूट	३. ४३	कुमारअ	कुमार	४. ८१
काळण	कारण	१. २२	कुमारिआ	कुमारिका	१. १६
काळहर	कालहर	२. ५६	कुमाळ	कुमार	२. ५
काळिअ	कालिय	३. ३९	कुळिस	कुलिश	२. ४५
कास	काश	३. ५	कुळीण	कुलीन	३. ४८
किंचण	किंचन	१. ११	कुविअ	कुपित	२. ४३
किंचि	किंचित्	४. ४९	कुसळ	कुशल	४. २४
कित्तिच्छडा	कीर्तिच्छटा	४. ८२	कुसुमञ्जळि	कुसुमाञ्जलि	४. ५२
किब्बिस	किल्बिष	२. ४	कुसुमाउह	कुसुमायुध	१. १५
किर	किल	२. १०	कुह	क्रुध्	२. २६
किरीड	किरीट	२. ६८	कूअण्ड	कोदण्ड	१. १३

केऊर	केयूर	१. २६
केदु	केतु	३. ५०
केण	केन	१. ४२
केडह	कैटभ	२. ३६
केरव	कैरव	४. ६७
केरविणी	कैरविणी	४. ७५
केस	केश	३. १४
केसव	केशव	२. ३
केहिं	कैः	१. ५९
को	कः	१. ६
कोइळ	कोकिल	४. ३९
कोउहळ्ळ	कौतूहल	१. ३५
कोक्क	कस्क	१. ६६
कोड्ड	कौतूहल	२. ४३
कोडर	कोटर	३. ५३
कोडीर	कोटीर	४. ५७
कोत्थुह	कौस्तुभ	२. ६८
कोमुई	कौमुदी	४. २५
कोरअ	कोरक	१. ५५
कोह	क्रोध	१. ६४
क्खिदि	क्षिति	२. १६

ख

खअ	क्षय	२. ५४
,,	क्षत	२. ५०
खण्डइ	अखण्डयत्	२. ४७
खण्डएइ	,,	३. ३५
खण्डिअपाअ	खण्डितप्राय	३. २४
खण्डिअ	खण्डित	२. ६०
खण	क्षण	१. २०
खणद्ध	क्षणार्ध	१. १९
खत्तिअ	क्षत्रिय	३. ३४
खम्भइ	स्तभ्नोति	४. २४
खमा	क्षमा	३. २३
खमसु	क्षमस्व	३. ५१
खळ	खल	३. ४७
खवअसि	क्षपयसि	३. १
खविअ	क्षपित	३. ४३
खादिमन्त	ख्यातिमन्त	१. ६७
खाळइ	अक्षालयत्	४. ८
खिप्पइ	अक्षिपत्	२. ४३
खु	खलु	१. ८
खुडिअ	त्रुटित	२. २६
खुद्ध	क्षुब्ध	३. ३०
खुर	क्षुर	३. २
खुहिअ	क्षुभित	२. ४९
खेमआर	क्षेमकार	४. ६६
खेम	क्षेम	३. ४४
खेळण	खेलन	४. ३७
खोणि	क्षोणि	२. ५९
गअ	गत	१. २३
,,	गज	२. ४५
गअण	गगन	३. १४
गअणअळ	गगनतल	३. १८

ग

गआ	गदा	१. ६९
गच्छेहि	गच्छ	१. ६७
गज्जिअ	गर्जित	२. १७
गज्झ	ग्राह्य	४. ६२

गण्ठि	ग्रन्थिन्	३. ८	गुत्त	गुप्त	१. ६६
गण्हिअ	गृहीत	२. २८	गुम्भ	गुम्भ	१. २
गण्हित्त	ग्रहीतृ	४. ६२	गुरु	गुरु	१. ५
गण्हन्तो	गृह्णन्ती	४. ११	गेण्हइ (ग्रह्)	अगृह्णात्	१. ५४
गणेंस	गणेश	१. १	,,	जग्राह	२. ४८
गत्तअ	गात्र	३. ४९	गोअर	गोचर	३. २७
गत्त	,,	१. ३	गोण	गौण	१. ६
गद	गत	१. ७	गोरव	गौरव	२. ७०
गन्तूण	गत्वा	१. ५९	गोविअ	गोपित	४. १७
गन्धव्व	गन्धर्व	१. ३२	गोविआ	गोपिक	३. ७
गब्भ	गर्भ	१. ५४			
गरिट्ठ	गरिष्ठ	२. २५		घ	
गमेइ	अगमयत्	४. ८१			
गळन्तो	गलत्	४. ७५	घग्घर	घर्घर	२. २७
गळिअ	गलित	२. ५०	घडिअ	घटित	१. ५७
गवक्ख	गवाक्ष	४. १३	घण	घन	१. १६
गव्विअ	गर्वित	२. २८	घणङ्गअ	घनाङ्गज	४. ८२
गव्विराण	गर्वशील	१. ७०	घडअ	घटय	२. ५७
गहण	ग्रहण	१. ५७	घडेइ	जघटे	२. ३३
गहिर	गभीर	२. ८	घम्म	घर्म	४. ५०
गहिरिम	गम्भीरिम	३. ३०	घर	गृह	१. ४२
गाढावऊढ	गाढोपगूढ	१. ५४	घुसुण	घुसृण	४. ५०
गावा	ग्रावा	४. ७२	घेत्तूण	गृहीत्वा	१. २२
गाहइ	अगाहत	२. १४	घेप्पइ	जग्राह	२. ४९
गाहिए	गाहते	३. ५३	घेप्पन्ती	गृह्यमाणा	४. ८
गाहन्त	अगाहेताम्	४. ५२	घोप्पमाणा	गृह्णती	१. १७
गाहन्ति	अगाहेताम्	४. ४२	घोळन्ती	घूर्णमाना	
गिम्ह	ग्रीष्म	३. ४३			१. ७२. २. ६१
गीअ	गीत	१. ३८	घोळि	घूर्णनशील	४. १८
गुणणिहि	गुणनिधि	३. ५५	घोस	घोष	३. १८

च

चअत्थि	चकास्ति	१. ४७
चउब्भुज	चतुर्भुज	२. ५३
चओर	चकोर	४. ७२
चक्क	चक्र	२. ४१
चङ्ग	सौन्दर्य	१. १६
चच्चिअ	चर्चित	२. ५०
चन्दअन्त	चन्द्रकान्त	४. ५३
चन्द	चन्द्र	१. ९
चन्दाणण	चन्द्रानन	४. ५४
चन्दिर	चन्द्र	४. ७०
चरिद	चरित	३. ४०
चरिदत्थ	चरितार्थ	४. ६४
चळण	चरण	२. ४
चव्विअ	चर्वित	२. ३९
चादअ	चातक	४. १
चावळ	चापल	१. २३
चास	चाष	४. २७
च्चिअ	इव	१. ३८
च्चिअ	एव	२. १९
चिइच्छा	चिकित्सा	४. २४
चिइच्छिउं	चिकित्सितुम्	२. ५५
चिट्ठइ	तिष्ठति	२. ९
,,	अतिष्ठत्	४. ११
चित्तळेहा	चित्रलेखा	१. २२
चित्त	चित्र	१. ३०
चिन्तअन्ती	चिन्तयन्ती	१. ४०
चुम्बइ	अचुम्बत्	१. ५६
चुम्बउ	चुम्बतु	४. ३८
चुलुअ	चुलुक	४. ७६
चुम्बिअ	चुम्बित	१. ५
चूद	चूत	१. ३७
चेअ	एव	३. ३३
चेअणत्तण	चैतन्य	२. ६५
चेअण	चेतन	४. ७१
चेअस	चेतस्	४. ६
चेट्ठाओ	चेष्टा	४. १२
चेदण	चेतन	४. ७१
चोद्दह	चतुर्दश	३. १२
चोर	चोर	१. ३०

छ

छइळ्ळ	छेक	१. ५८
छडा	छटा	२. ३६
छत्त	छत्र	३. ५८
छळ	छल	४. ७५
छाआ	छाया	४. ३२
छादेइ	छादयामास	४. १८
छिणइ	अच्छिनत्	३. ३२
छुरिअ	छुरिक	२. ४८
छेअ	छेद	३. २१

ज

जं	तत्	३. ३९
,,	यत्	१. ३
जंवा	यद्वा	१. ४०
जअ	जय	३. ५०
,,	जगत्	१. ९
जइ	यदि	३. ५२
जक्ख	यक्ष	१. ३२

जड्डिअ	जाड्डिक	१. १९	जळहि	जलधि	१. ९
जडाभर	जटाभार	२. २३	जह	यथा	४. ३३
जणइ (जन्)	अजायत	३. १६	जहा	,,	२. ७२
जणएइ ,,	अजनयत्	१. १४	जहिं	यस्मिन्	१. ८
जणअ	जनक	३. ११	जहिच्छ	यथेच्छ	१. ६३
जणणी	जननी	२. ५१	जहिट्ठ	यथेष्ट	१. ३४
जणद्दण	जनार्दन	२. ३५	जहिन्तो	यस्मात्	१. १०
जणिअ (जन्)	जात	२. ५९	जस	यश	१. ९
,, ,,	जनित	४. ७८	जाअइ	अजायत	२. ५०
जणिऊण	जनित्वा	१. ९	जाइँ	यानि	१. ७१
जणेइ ,,	अजनयत्	१. ९	जाउ	जातु	४. २६
जदा	यदा	२. ५३	जाणह	जानीथ	४. २८
जदीअ	यदीय	४. ७६	जाणिअ	ज्ञात्वा	२. १७
जदुणाह	यदुनाथ	१. ८	जाळ	ज्वाल	२. ३२
जदु	यदु	३. १८	जिग्घ	जिघ्र	३. ६२
जदो	यतः	१. ५२	जिणइ	जयति	२. ६७
जम्प	जल्प	१. २३	जिस्से	यस्याः	१. २
जम्पइ	अजल्पत्	१. २५	जीअ	ज्या	३. २२
जम्पमाणा	जल्पन्ती	४. ४१	,,	जीव	४. २३
जम्भिअ	जृम्भित	३. ८	जीवइ	जीवति	२. ९
जम्म	जन्म	१. ७५	जीविदुं	जीवितुम्	१. ६७
जमुणा	यमुना	३. ५	जुअळ	युगल	१. ४८
जम	यम	१. ६९	जुअळ्ळ	आश्रय	३. ५०
जर	ज्वर	२. ६०	जुउच्छा	जुगुप्सा	१. ७५
[illegible]	जल	१. २५	जुउहण	युयुधान	२. ३३
जळअ	जलद	३. २	जुग्ग	युग्म	१. ४८
जळणिहि	जलनिध	३. ४३	जुट्ठ	जुष्ट	१. ५९
जळण	ज्वलन	२. ३२	जुज्जइ	युज्यते	३. १३
जळन्तो	ज्वलन्	२. ७३	जुज्झेहि	युध्यस्व	१. ६७
जळ	जड	२. ५८	जुज्झ		२. ११

जुत्त	युक्त	१. ४५
जुवा	युवा	१. २४
जुवर	ज्वर	२. ५२
जुहि	युधि	२. ३४
जेउं	जेतुम्	१. ६८
जेणं	येन	१. २९
जेण	येन	१. १२
जे	ये	१. २
जो	यः	३. ५८
जोअअ	यौतक	४. ३६
जोग्ग	योग्य	१. ४
जोण्हा	ज्योत्स्ना	३. १०
जोह	योध	१. १
	झ	
झणक्कारि	झणत्कारी	४. ५
झत्ति	झटिति	१. २७
(णि) झाअ	(ध्यै) ध्याय	१. ५१
,, झाअन्ती	,, ध्यायन्ती	४. २०
	ठ	
ठाणे	स्थाने	१. ३६
ठावर	स्थावर	२. ६५
ठाविआ	स्थापिता	४. ८
ठिअं	स्थितम्	१. ३
ठिआ	स्थिताः	४. ६०
ठिई	स्थितिः	२. ६३
	ड	
डज्झमाण	दह्यमान	१. ६२

डज्झामि	दह्ये	१. २७
ढिळ्ळ	शिथिल	४. ११
ढुलुक्किअ	वञ्चित	३. ३३
	ण	
णं	एनम्	१. ४१
,,	ननु	१. २४
ण	न	३. २७
णअण	नयनं	३. ४१
णअर	नगर	२. १५
णअन्ती	नयन्ती	१. ४२
णई	नदी	४. ४०
णच्चइ	अनृत्यत्	३. १७
,,	नृत्यति	२. ६६
णच्चई	नर्तकी	२. ६६
णच्च	नृत्य	४. ५२
णट्ठ	नष्ट	१. १९
णडण	नटन	३. ९
णत्थि	नास्ति	४. ६०
णद्द	नर्द	१. ७
णन्दसुअ	नन्दसुत	२. ५१
णन्दिअ	नन्दित	२. २२
णन्दिणी	नन्दिनी	४. ५०
णन्दी	नन्दी	२. २२
णमइ	अनमत्	३. १७
णमन्तो	नमन्	३. ६०
णमामि	नमामि	१. ३
णमिअ	नमित	३. ६१
णमिमो	नमामः	३. ४५
णमेइ	अनमत्	१. ३५

णमो	नमः	३. ५०	णिआम	निकाम	४. ७४
णरअ	नरक	३. ७	णिएद	निकेत	१. ६२
णर	नर	२. ६	णिक्खित्त	निक्षिप्त	४. ४२
णळिणी	नलिनी	४. ३३	णिग्गद	निर्गत	१. २१
णवर	केवल	१. ७	णिग्गम	निर्गम	२. १४
णवरिअ	अनन्तर	३. १६	णिग्गिण्ण	निगीर्ण	३. ४३
णहोअर	नभश्चर	१. ३०	णिगूढ	णिगूढ	१. ५८
णह	नभस्	२. ५९	णिग्घिण	निघृण	१. २१
,,	नख	२. ५९	णिग्घोस	निर्घोष	२. २७
णाअ	ज्ञात	४. ९	णिच्च	नित्य	२. १
,,	नाग	३. ५८	णिच्चळ	निश्चल	१. ५०
,,	नाद	२. ५९	णिज्ज	मुनि	३. २७
णाअत्थ	नागास्त्र	१. ७३	णिज्जिअ	निर्जित	२. ६२
णाइधम्म	ज्ञातिधर्म	४. ६५	णिट्ठुर	निष्ठुर	२. २४
णाडिअ	नाटयित्वा	४. १७	णिडिळ	निटिल	२. २६
णामअ	नामक	२. २४	णिण्णअ	निम्नग	२. २३
णाम	नाम	२. ६६	णिणअ	निनद	३. १९
णारअ	नारद	२. १	णिण्णाविअ	निर्णीत	१. ६०
णाराअण	नारायण	४. १	णिण्णाह	निर्नाथ	१. ६५
णारी	नारी	१. ४७	णिण्हुअ	निह्नुत	२. ३०
णाविअ	नाविक	४. ४७	णिद्दा	निद्रा	१. ४१
णासकारअ	नाशकारक	२. ६३	णिद्दीसइ	निरदिशत्	१. ४३
णाहिअ	नाभिज	४. ६८	णिन्त	निर्यत्	२. ४०
णिअ	निज	३. १०	णिन्दन्ती	निन्दन्ती	४. १८
णिअट्ठ	निकृष्ट	४. ६९	णिप्पडिक्किअ	निष्प्रतिक्रिय	२. ४३
णिअद	नियत	२. ९	णिप्पह	निष्प्रभ	२. ३४
णिकाअ	निकाय	४. ७८	णिप्फळ	निष्फल	४. २५
णिअन्तण	नियन्त्रण	४. ८१	णिबज्झ	निबद्ध	१. ८
णिअम	निगम	३. ३८	णिबज्झन्ती	निबध्नती	४. १०
णिअर	निकर	४. ४२	णिब्भअ	निर्भय	२. २९

तणअ	तनय	१. १५
तणुभिअ	तनुभृत	३. ४४
तणूअ	तनूज	३. ७
तत्थ	तत्र	१. ६
तदो	ततः	१. १८
तन्त	तन्त्र	१. ४५
तप्परिज्ज	तात्पर्य	३. २७
तप्पि	तृप्ति	१. ८
तम्बाहर	ताम्राधर	१. ५६
तमाळपत्त	तमालपत्र	४. ७९
तमाळ	तमाल	१. २५
तरट्टिआ	विदग्धा	३. ८
तरट्टि	,,	४. २४
तरिऊण	तीर्त्वा	२. १८
तस्स	तस्य	४. ६५
तह	तथा	२. ६६
तहिन्तो	तस्मात्	३. ११
तहिं	तस्मिन्	१. ६३
ता	तस्मात्	२. ७१
,,	तर्हि	२. ५८
ताअं	तस्मात्	१. १४
ताइ	तानि	१. ७१
ताणं	तयोः	१. ७०
,,	तासां	४. ४
ताअ	तात	१. ७४
तारअ	तारक	२. ३४
तारिक्ख	तादृक्ष	४. २०
तारिसी	तादृशी	४. १६
ताळद्दुम	तालद्रुम	२. ४७
ताहिँ	ताभिः	४. ४१
त्ति	इति	१. ८
तिअस	त्रिदश	२. ३७
तिक्ख	तीक्ष्ण	२. २७
तिगुण	त्रिगुण	३. २६
तिदअ	त्रितय	१. २९
तिमिर	तिमिर	२. ५८
तिळ	तिल	२. ६५
तिवुर	त्रिपुर	२. ३५
तिस्से	तस्याः	१. ११
तिसिर	त्रिशिर	२. ५२
तिहिँ	त्रिभिः	३. ३३
तिहुवण	त्रिभुवन	२. ७२
तीअ	तस्याः	२. १०
तीए	तया	४. ८
तुइत्तो	त्वत्तः	२. ७२
तुए	त्वया	१. ३४
तुज्झ	तव	२. ६२
तुट्ठ	तुष्ट	४. ४४
तुम्हाणँ	युवयोः	१. ४५
तुण्हिक्क	तूष्णीक	४. ३९
तुमइ	त्वयि	३. ५१
तुमए	त्वया	१. ७५
तुमे	तव	२. ६८
तुरअ	तुरग	२. १६
तुरङ्ग	तुरङ्ग	३. ५८
तुरिअं	त्वरितम्	२. १९
तुवं	त्वम्	१. २१
तुवरन्त	त्वरमाण	२. ४६
तुवरसि	त्वरसे	३. १४
तुह	तव	४. ३६

तुह	तुभ्यम्	१. ५१
,,	ते	१. २५
तूर	तूर्य	२. २०
ते	ते	१. ६
तेअ	तेज	१. १०
तेळ	तैल	२. ६५
तेसुं	तयोः	१. ५८
तो	ततः	१. २७
,,	तदा	२. २०
तोसोअहि	तोषोदधि	१. ५४
	थ	
थव	स्तव	२. ३
थगेइ	अस्थगयत्	३. १९
थद्ध	स्तब्ध	१. ६४
थण	स्तन	१. ५७
थविद	स्तुत	२. ६१
थाण	स्थान	४. २
थुअ	स्तुत	२. ७०
थुविअ	स्तुत्वा	३. २६
थोर	स्थूल	२. ४२
	द	
दंसअन्तं	दर्शयत्	१. ३
दंसण	दर्शन	१. २७
दंसणिज्ज	दर्शनीय	४. ६१
दआ	दया	३. ५१
दआमअ	दयामय	३. ५०
दक्खिद	दृष्ट	२. १०
दक्खी	दृष्टि	४. ४१

दक्खेज्ज	दृश्येत	१. ३०
दठ्ठुं	द्रष्टुम्	४. ३
दट्ठूण	दृष्ट्वा	४. १९
दणुअ	दनुज	१. ७७
दणुअवइ	दनुजपति	३. ५७
दणुआहिणाह	दनुजाधिनाथ	१. ५९
दद्दुर	दर्दुर	१. ७
दप्पण	दर्पण	८०. ३
दप्प	दर्प	२. ४९
दम्पई	दम्पती	४. ४२
दम्पच्च	दाम्पत्य	४. २२
दवइ	द्रवति	४. ७१
दसन्तर	दशान्तर	१. ५७
दहइ	अदहत्	३. ४२
दहरह	दशरथ	३. ३५
दहवअण	दशवदन	३. ३५
दाढा	दंष्ट्रा	२. ४५
दाण	दान	१. १
दाणव	दानव	१. ३०
दाणविन्द	दानवेन्द्र	३. १५
दाणिँ	इदानीम्	१. २४
दाव	दाव	२. ६७
दिइअ	दितिज	३. २४
दिक्खिअ	दीक्षित	२. ६७
दिगङ्गणा	दिगङ्गना	४. ७५
दिग्घ	दीर्घ	३. ६१
दिट्ठिआ	दृष्टया	१. ३६
दिट्ठिपाअ	दृष्टिपात	१. ५७
दिट्ठि	दृष्टि	१. ३५
दिट्ठ	दृष्ट	१. १६

दिढ	दृढ	१. ३५	दुवार	द्वार	३. ४६
दिण्ण	दत्त	१. ५१	दुवारपाळअ	द्वारपालक	२. १२
दिणन्त	दिनान्त	२. २३	दुवारवई	द्वारवती	२. १
दिप्पइ	दृप्यति	२. १२	दुवेणँ	द्वयोः	१. ४४
दिप्प	दीप्र	३. २	दुहइ	दोग्धि	२. ७२
दिव्वन्तं	दीव्यत्	१. ६३	दुहिआ	दुहिता	१. २०
दिव्व	दिव्य	१. ३	दूसह	दुःसह	१. १०
दिसदु	दिशतु	४. ८२	दूसेइ	दूषयति	१. ६०
दिसामुह	दिशामुख	४. ८१	दे	ते	१. २०
दिसावहू	दिशावधूः	४. ८०	,,	तान्	१. २९
दीणरक्ख	दीनरक्ष	३. ५०	,,	तौ	२. ३०
दीसइ	दृश्यते	२. ६	देच्च	दैत्य	१. ३२
दीह	दीर्घ	२. ६८	देच्चाहिवइ	दैत्याधिपति	१. ६३
दु	तु	२. ९	देच्चिन्द	दैत्येन्द्र	१. ४
दुअं	द्रुतम्	२. ५१	देज्ज	ददातु	पृ० ८१. ४
दुईअ	द्वितीय	३. ३६	देण	तेन	१. ५५
दुऊळ	दुकूल	१. २६	देव्व	दैव	१. २०
दुग्गह	दुर्ग्रह	२. ६६	देव	देव	१. ९
दुज्जअ	दुर्जय	२. १२	देवइणन्दण	देवकीनन्दन	४. ८२
दुट्ठ	दुष्ट	२. ९	देवई	देवकी	२. ४६
दुद्दिण	दुर्दिन	२. ३०	दोग्घट्ट	गज	२. १७
दुद्ध	दुग्ध	३. ३०	दोणी	द्रोणी	४. ४७
दुप्पसज्झ	दुष्प्रसह्य	३. २	दोस	दोष	३. ४७
दुप्पेच्छ	दुष्प्रेक्ष	२. ३७	दोह	द्रोह	३. ६२
दुब्भअ	दुर्भग	४. ३१	दोहिं	दोर्भिः	३. ९
दुम	द्रुम	३. ३			
दुळह	दुर्लभ	३. ९		**ध**	
दुवअ	द्रुय	४. ६७	धअ	ध्वज	३. २४
दुव्वा	दूर्वा	४. ४३	धणि	ध्वनि	२. १७
दुव्वार	दुर्वार	१. १०	धणुह	धनुस्	२. २०

धणेस	धनेश	१. ३०	पओट्ठ	प्रकोष्ठ	३. २२
धम्म	धर्म	१. ११	पक्क	पक्व	४. २८
धरउ (धृञ्)	ध्रियताम्	३. ४८	पक्कम	प्रक्रम	२. २२
धरेमि	ध्रिये	१. ७५	पक्ख	पक्ष	२. ३१
धरेसि	अधारयः	३. ३०	पक्खवाद	पक्षपात	४. ६३
धवळ	धवल	१. ९	पक्खिराअ	पक्षिराज	३. ५०
धाउमअ	धातुमय	२. ५०	पगम्मि	प्रगे	४. १३
धुज्जडि	धूर्जटि	२. ५२	पङ्कअ	पङ्कज	४. ६
धेर	धैर्य	१. २३	पच्चक्ख	प्रत्यक्ष	४. ७४
			पच्चहिण्णा	प्रत्यभिज्ञा	१. ३६
	प		पच्चिट्ठइ	प्रातिष्ठत	२. १५
पअ	पद	३. १०	पच्चुवट्ठन्ति	प्रत्युपतस्थुः	४. २
पअक्खिण	प्रदक्षिण	३. ६०	पच्छण्ण	प्रच्छन्न	४. ७
पअच्छदि	प्रयच्छति	४. ३२	पच्छा	पश्चात्	१. ६४
पअडअ	प्रकटय	३. १५	पच्छादण	प्रच्छादन	१. २४
पअब्भसि	प्रगल्भसे	३. ७	पज्जुण्ण	प्रद्युम्न	१. ३५
पअळइ	प्राचलत्	३. १	पञ्चसदी	पञ्चशती	२. ३३
पअळन्ति	प्रचेलुः	२. २८	पञ्चेसु	पञ्चेषुः	१. २७
पअवि	प्रजविन्	३. २	पट्ठइ	प्रातिष्ठत	४. ११
पअवी	पदवी	२. १९	पट्ठिअ	प्रस्थित	४. ७
पआण	प्रयाण	४. ११	पट्ठु	पृष्ठ	२. १६
पआर	प्रकार	१. ४५	पट्ठेइ	प्रतस्थे	३. ६१
पआव	प्रताप	३. ८	पड	पट	१. ३०
पआस	प्रकाश	१. ९	पडह	पटह	२. २२
पआसिअ	प्रकाशित	२. ४१	पडामि	अपतम्	३,५,२
पआसेइ	प्रकाशते	४. ५९	पडि	प्रति	४. ७७
पइदि	प्रकृति	२. ६४	पडिअ	पतित	२. ३८
पएद	प्रचेतस्	१. ३१	पडिघ	प्रतिघ	३. ६
पएस	प्रदेश	१. ४४	पडिच्छ	प्रतीच्छ	३. ५९
पओअ	प्रयोग	१. ३४	पडिट्ठा	प्रतिष्ठा	१. ३

पडिट्ठइ	प्रतिष्ठत	४. ५	पदुमणाह	पद्मनाभ	३. २५
पडिदिसो	प्रतिदिक्	२. ७२	पबळ	प्रबल	२. ४५
पडिभअ	प्रतिभय	३. ३१	पबुद्धा	प्रबुद्धा	१. २
पडिरुन्धई	प्रतिरुरोध	२. २१	पम्हळ	पक्ष्मल	१. ३५
पडिहार	प्रतिहार	२. २२	पमद	प्रमद	३. १७
पढम	प्रथम	२. २१	पमळिज्ज	प्रमर्द्यंत्	१. १८
पढिळ	प्रशिथिल	२. २३	पमह	प्रमथ	२. २२
पण्डर	पाण्डर	३. ४	पमाण	प्रमाण	३. २९
पण्डु	पाण्डु	२. २	पमुदिर	प्रमोदशील	३. ६२
पण्णअ	पन्नग	२. ३९	पमुह	प्रमुख	१. १०
पणअ	प्रणय	१. ४५	परप्फर	परस्पर	१. ५८
पणमन्त	प्रणमन्	२. ३	परंमुह	पराङ्मुख	१. ५८
पणमिअ	प्रणम्य	२. ४९	परसु	परशु	३. ४५
पणमिमो	प्रणमामः	२. ६८	पराअ	पराग	२. २१
पणआउळ	प्रणयाकुल	१. १९	परावट्ठिअ	परावर्तित	४. ३८
पणइजण	प्रणयिजन	४. ७८	पराहव	पराभव	२. ७
पणमिअ	प्रणम्य	३. ४९	परिखण्डइ	पर्यखण्डयत्	२. ४९
पणाद	प्रणाद	३. १८	परिच्चअन्तो	परित्यजन्	१. १९
पणामो	प्रणामः	४. ७४	परिणअन्तो	परिणयन्	४. २०
पणिहाळएइ	प्रण्यभालत्	१. ३९	परिद	परित	२. १६
पणिहिअ	प्रणिहित	३. २	परिधूअ	परिधूत	२. ३८
पणोइ	प्राणौत्	३. १७	परिमोएहि	परिमोचय	२. १३
पत्त	पात्र	२. ७१	परिरम्भिअ	परिरब्ध	१. ५६
,,	पत्र	४. ५१	परिरहिअ	परिरभ्य	३. ६०
पत्ताङ्कुर	पत्राङ्कुर	४. ८०	परिळिद्ध	परिसृष्ट	२. २
पत्थणिज्ज	पार्थनीय	४. २७	परिवारिद	परिवारित	२. २२
पत्थिअ	प्रार्थित	३. ४८	परिवुद	परिवृत	३. ६२
पन्थ	पान्थ	३. १९	परिवेढिअ	परिवेष्टित	४. ७९
पदाव	प्रताप	२. ६७	परिस्सत्त	परिष्वक्त	४. ५०
पदुम	पद्म	२. ७३	परिसिट्ठ	परिशिष्ट	३. ४९

परिहोइ	परिभवति	१. ४	पसज्झ	प्रसह्य	३. ४१
परिहोदुं	परिभवितुम्	२. ५४	पसण्ण	प्रसन्न	२. ७०
परिहोदूण	परिभूय	२. ३०	पसत्ति	प्रसरति	२. २६
परीअ	परीत	२. ६८	पसर	प्रसर	२. ३३
परुण्णा	प्ररुदिता	१. १८	पसाअ	प्रसादयन्	३. २५
परोह	प्ररोह	३. ४७	पसाद	प्रसाद	३. ९
परोहिद	प्ररूढ	३. ३५	पसाहिअ	प्रसाधिक	४. ८
पळ्ळङ्क	पल्यङ्क	४. ४८	पसिअ	प्रसीद	३. ५०
पळ्ळव	पल्लव	४. ४८	पसिद्ध	प्रसिद्ध	१. ६५
पळम्बकेसी	प्रलम्बकेशिन्	२. ४२	पसिद	प्रसृत	२. ३९
पळअ	प्रलय	२. ४२	पसुपइ	पशुपति	३. ४३
पळाअइ	पलायत	२. ४४	पसूण	प्रसून	३. २१
पळाव	प्रलाप	१. २३	पह	प्रभ	२. २५
पळित्त	प्रदीप्त	२. ३९	,,	पथ	३. ६
पळोइए	प्रलोक्यते	४. ७०	पहर	प्रहर	२. ६०
पळोएमि	प्रलोकयामि	१. २१	पहरिस	प्रहर्ष	३. ५६
पव्व	पर्व	२. २३	पहळाअ	प्रह्लाद	३. ४८
पव्वअ	पर्वत	२. २	पहव	प्रभव	४. ६७
पवट्टइ	प्रावर्तत	४. ४६	पहवेज्ज	प्रभवेत्	२. ६
पवट्टसे	प्रवर्तसे	१. ६८	पहाण	प्रधान	१. ६
पवण	पवन	१. ३१	पहा	प्रभा	२. ७०
पवण्णा	प्रपन्ना	१. ३९	,,	प्रथा	१. ६६
पवणासण	पवनाशन	१. ३०	पहाव	प्रभाव	१. ४१
पवाळ	प्रवाल	१. १४	पहूद	प्रभूत	१. ९
पवास	प्रवास	४. ३९	पाअड	प्राकृत	१. ६
पवाह	प्रवाह	३. ५	पाअम्बुज	पादाम्बुज	१. ५
पविट्ठ	प्रविष्ट	१. ६६	पाअव	पादप	२. १८
पविसइ	प्रविशति	३. ५३	पाआळ	पाताल	२. ६०
पविसन्ति	प्रविशन्	२. २९	पाउसो	प्रावृट्	२. १७
पसङ्ग	प्रसङ्ग	४. ८१	पाढत्त	प्रारब्ध	४. ३

पाण	पान	१. २०	पुङ्खिअ	पुङ्खित	२. ३९
पाणि	पाणि	४. ११	पुच्छइ	अपृच्छत्	१. २२
पाणिग्गह	पाणिग्रह	४. ४५	पुट्ठ	पुष्ट	४. ४४
पारिजाअ	पारिजात	४. ७३	पुड	पुट	२. ४२
पाळअ	पालक	२. २२	पुण्ण	पूर्ण	३. ५५
पाळण	पालन	पृ. ८०. ३	पुण्णअन्द	पूर्णचन्द्र	१. ५३
पाळम्ब	प्रालम्ब	४. १०	पुण्णिमा	पूर्णिमा	४. ८२
पावइ	प्रापयत्	१. ४१	पुत्त	पुत्र	१. ३९
पावअ	पावक	२. १४	पुत्ती	पुत्री	१. २५
पाव	पाप	२. ६७	पुदणा	पूतना	२. २१
पास	पार्श्व	३. ५	पुप्फ	पुष्प	३. ३
पासाअ	प्रासाद	४. १२	पुप्फसर	पुष्पशर	१. ६४
पि	अपि	१. ३	पुरिस	पुरुष	१. ४४
पिअ	प्रिय	१. १८	पुर	पुर	४. ८०
पिक्क	पक्क	१. ४८	पुळअ	पुलक	४. ४८
पिज्जन्ति	प्रीयन्ते	४. ७६	पुळअङ्कुर	पुलकाङ्कुर	१. ५५
पिट्ठ	पृष्ठ	३. ३०	पुळअञ्चिअ	पुलकाञ्चित	१. ३५
पिणज्झइ	पिननाह	२. २४	पुळइअ	प्रलोक्य	३. २४
पिणाअ	पिनाक	२. २४	पुळन्तो	प्रलोकयन्	१. ६४
पिणाइ	पिनाकी	१. १५	पुळोएहि	प्रलोक्य	४. ६१
पिदामह	पितामह	१. ७६	पुव्व	पूर्व	४. ४६
पिसङ्ग	पिशङ्ग	२. ६९	पुव्वाअळ	पूर्वाचल	४. ६०
पिहज्जण	पृथग्जन	२. १३	पूरिअ	पूरित	३. १६
पीअ	प्रीत	३. ३६	पेक्खअ (ईक्ष्)	प्रेक्षक	२. ६६
पीई	प्रीति	४. ७४	पेक्खइ	प्रैक्षत	१. ४६
पीणइ	प्रीणयति	१. १	पेच्छ (दृश्)	पश्य	४. ५४
पीण	पीन	१. ४९	पेच्छइ	अपश्यत्	१. ६३
पीणइए	प्रीणयति	४. ६३	,,	पश्यत	४. २९
पीद	पीत	१. २६	,,	प्रेक्षध्वम्	पृ. ८०. २
पुक्खर	पुष्कर	२. ७३	पेच्छन्तीओ	प्रेक्षमाणा	४. २१

पेच्छसु	पश्य	१. ३२
पेच्छिअ	प्रेक्षित	४. ४४
पेम्म	प्रेमा	१. ५३
पेम्माउळ	प्रेमाकुल	४. ७६
पेम्मोळ्ळ	प्रेमार्द्र	१. ५८
पेरन्त	पर्यन्त	४. ६०
पेरिअ	प्रेरित	२. ४२
पोढङ्गणा	प्रौढाङ्गना	१. ४३
पोढ	पौढ	४. ४५
पोत्त	पौत्र	१. ३८
पोर	पौर	४. १
पोरत्थ	पौरस्त्य	१. ५५
पोम्मराअ	पद्मराग	४. ३०

फ

फंसु	पांसु	३. ३५
फळ	फल	१. ५२
फळअ	,,	१. ४८
फळिअ	फलित	२. ४
फळिह	स्फटिक	२. २
फाळक्खि	फालाक्षि	१. ४२
फाळणळ	फालानल	४. ५७
फिड्डिअ	भ्रष्ट	२. २३
फुक्कार	फूत्कार	२. ३७
फुड	स्फुट	२. २५
फुडुप्पण्ण	स्फुटोत्पन्न	१. ५१
फुरइ	स्फुरति	४. ८०
फुरिअ	स्फुरित	२. ६८
फुळ्ळ	फुल्ल	३. ५६
फुळिङ्ग	स्फुलिङ्ग	२. ३२
फुसण	मार्जन	२. ६९

ब

बअ	बत	३. ५१
बज्झइ	बध्नाति	१. २
बज्झन्ति	अबध्नत्	४. १४
बन्दिग्गह	बन्दिग्रह	२. ६७
बन्धिअ	बद्ध	४. ९
बम्हण	ब्राह्मण	२. ७१
बम्हिअ	बृंहित	१. २०
बळ	बल	१. ३८
बळभद्द	बलभद्र	२. १५
बळाइअ	बलाकिक	१. ३७
बळामोडि	बलात्	४. ५०
बळिअं	बलवत्	२. २४
बहु	बहु	३. २३
बहुणो	बहवः	२. ३९
बहुस	बहुश	१. २२
बाळ	बाल	१. १७
बाळा	बाला	१. २४
बाह	बाष्प	२. ६१
बाहइ	अपाक्रामत्	२. १८
बाहा	बाधा	२. ७२
बाहिआ	बाधिता	४. १५
बिम्बाहर	बिम्बाधर	१. २०
बिम्बोट्ठि	बिम्बोष्ठी	४. १२
बीअ	बीज	१. ५
बुह	बुध	१. ६

भ

भअ	भव	२. २०

भअ	भय	३. १०	भवं	भवान्	२. ७१
भअवं	भगवन्	१. १	भवन्तो	भवन्	३. ३५
भआउळ	भयाकुल	३. १७	भवदो	भवतः	२. ६५
भक्कर	भास्कर	१. १०	भवेज्ज	भवेत्	१. १
भक्खिद	भक्षित	२. ३८	भवे	,,	४. ६२
भग्ग	भाग्य	१. १९	भवो	भवः	१. १५
भड	भट	१. १०	भाअ	भाग	२. ७३
भणइ	अभणत्	३. ५९	भामिणी	भामिनी	४. ५३
,,	बभाण	२. ७०	भामिर	भ्रमण	२. ४५
भणन्ति	भणन्ती	१. २२	भारई	भारती	१. २
भणन्तो	भणन्	१. ६०	भासइ	अभाषत	१. ५१
भणाइ	अभणत्	१. ३६	भासउ	भासतु	१. २
,,	बभाण	१. ५४	भासाविअ	भासित	४. ४२
भणादि	अभणत्	१. २८	भासिअ	भाषित्वा	१. २१
भणामो	भणामः	३. ४५	भिउडि	भ्रुकुटि	२. १४
भणिअ	भणित्वा	२. ७३	भिउवइ	भृगुपति	३. ३४
भणिज्जइ	भण्यते	४. २२	भिङ्ग	भृङ्ग	१. ३८
भणिमो	भणामः	२, १२	भिज्जन्ति	अभिद्यन्त	१. ७१
भणिस्स	भणिष्यामि	१. २५	भिज्जमाण	भिद्यमान	१. ४
भत्त	भक्त	३. २४	भिण्ण	भिन्न	४. ६२
भत्ति	भक्ति	१. १	भिस	भृश	१. १८
भद्द	भद्र	१. २	भीसण	भीषण	२. २७
भन्ति	भ्रान्ति	४. ७	भुअ	भुज	२. १२
भमन्तो	भ्रमन्	१. ७२	भुअअवइ	भुजगपति	२. ६७
भम	भ्रम	४. ६	भुअन्तर	भुजान्तर	१. ४
भमर	भ्रमर	४. १३	भुआवळि	भुजावलि	३. ५३
भमावह	भ्रमावह	२. २६	भुणन्ति	भुञ्जते	३. १०
भमेइ	अभ्राम्यत्	३. १७	भुवअ	भ्रू	२. २६
,,	बभ्राम	२. ५२	भुवण	भुवन	२. ४१
भर	भर	१. १०	भूअळ	भूतल	२. १८

महप्पा	महात्मा	३. ५२	म्हि	अस्मि	२. ७१
महराअ	महाराज	४. ८०	म्हिअ	स्मित	२. ७०
मह	मख	३. १०	मिहिर	मिहिर	२. ७
महामई	महामतिः	१. ७	मिहुण	मिथुन	१. ३
महिअ	महित	पृ० ८०. ३	मिहो	मिथः	१. ६३
महिन्द	महेन्द्र	१. ३१	मीळिअ	मीलित	२. ४४
महीहर	महीधर	३. २९	मुअन्ती	मुञ्चन्ती	४. ७५
महुमहण	मधुमथन	३. ६	मुउन्द	मुकुन्द	३. ५७
महुर	मधुर	२. ६८	मुक्कअण्ठ	मुक्तकण्ठ	१. ७३
महुव्वअ	मधुव्रत	१. १	मुग्गर	मुद्गर	२. ४८
महुवेरि	मधुवैरि	२. ३६	मुच्छा	मूर्च्छा	४. ३२
महुसूअण	मधुसूदन	१. ४०	मुच्छावई	अमूर्च्छयत्	२. ५३
महूसव	महोत्सव	१. ४४	मुञ्चउ	मुञ्चतु	२. ८१
महेस	महेश	१. ३०	मुणन्ति(ज्ञा)	जानन्ति	१. ३६
महेसर	महेश्वर	२. १२	मुणासि	जानासि	३. ५२
मा	मा	१. २१	मुणसु	जानीहि	३. ७
माअङ्ग	मातङ्ग	४. ७२	मुणिज्ज	ज्ञातव्य	३. २७
माअन्द	माकन्द	४. ३९	मुणी	मुनिः	३. २५
माआ	माया	१. ४७	मुत्त	मुक्त	३. २१
माणण	मानन	२. ७१	मुद्ध	मुग्ध	१. २१
माणव	मानव	१. ३०	मुद्धअन्द	मुग्धचन्द्र	३. ४५
माणस	मानस	३. ५१	मुह	मुख	१. १९
मारिस	मादृश	१. ७	मुहम्बुअ	मुखाम्बुज	३. ५६
मारुअ	मारुत	४. १८	मुहा	मुधा	२. ४०
माहव	माधव	२. २१	मूळ	मूल	३. ३८
माहि	माथिन्	३. १६	मे	मे	१. २४
मिअच्छी	मृगाक्षी	१. १३	मेइणी	मेदिनी	१. ११
मिअ	मृग	४. ५९	मेळउ	मिलतु	१. ३७
मिच्छा	मिथ्या	१. ७५	मेळिअ	मेलित	४. ३५
मिळाविअ	म्लापित	४. ७६	मेह	मेघ	१. ३७

मेहळ	मेखल	२. २५
मोअ	मोद	४. ८१
मोर	मयूर	४. २७
मोळि	मौलि	२. ४०
मोव्वी	मौर्वी	१. ४७
मोह	मयूख	२. २
मोहण	मोहन	२. ४३
	र	
रअ	रजस्	१. ५
रअण	रत्न	१. ४७
रअणी	रजनी	४. ५८
रअणीअर	रजनीकर	४. ५८
रई	रतिः	१. १५
रक्ख	रक्षस्	१. ३२
,,	रक्षी	२. ६७
रज्जइ	रज्यति	१. ३६
रज्जेसु	रज्यस्व	१. ३७
रञ्जइ	अरञ्जयत्	४. ७
रञ्जिअ	रक्त	४. ३०
रट्ठ	राष्ट्र	३. ५९
रण्ण	अरण्य	२. ६७
रण्णाअर	रत्नाकर	३. ४
रणङ्गण	रणाङ्गण	२. ५६
रणिअ	रणित	२. ३
रत्त	रक्त	४. २५
रत्ती	रात्रिः	१. ३९
रन्ध	रन्ध्र	३. ५३
रम्म	रम्य	१. ११
रमइ	अरमत	३. १७
रमन्त	रममाण	१. ५८
रमेहि	रमस्व	१. ५३
रव	रव	३. २
रस	रस	१. ३
रसण्ण	रसज्ञ	४. ७२
रसाळ	रसाळ	१. १७
रसोळ्ळ	रसार्द्र	४. ७६
रह	रथ	२. ३९
राअ	राज	१. १४
,,	राग	१. ४४
राअन्ध	रागान्ध	१. ६१
राअहंस	राजहंस	१. ५३
राआ	राका	१. ५३
रासी	राशिः	२. २१
रित्थअ	रिक्थक	३. ५८
रिवू	रिपुः	२. ६७
रीई	रीतिः	४. ३४
रुअ	रुज	२. ७२
रुअन्ती	रुदन्ती	१. २२
रुइअ	रुदित	१. २४
रुई	रुचिः	३. २३
रुक्ख	रूक्ष	३. १६
,,	वृक्ष	१. १७
रुग्ग	रुग्ण	३. २९
रुट्ठ	रुष्ट	२. २
रुद्द	रुद्र	२. ६१
रुन्धेइ	रुणद्धि	४. ७७
रुप्पिणी	रुक्मिणी	१. १३
रुहेइ	रुरोह	३. ३
रूव	रूप	४. २३

रेहइ	अराजत	३. ३
,,	राजति	४. ३३
,,	राजते	२. ७३
रेहन्ति	रेजुः	४. १३
रेहसि	राजसि	४. ३३
रोअइ	रोचते	४. २६
रोअण	रोदन	१. २२
रोइ	रोचिस्	२. ४१
रोप्पिणेअ	रौक्मिणेय	२. ९
रोविअ	रोपित	३. ६२
रोस	रोष	१. ६२

ळ

ळआ	लता	१. ५
ळक्ख	लक्ष्य	३. ३७
ळक्खिअ	लक्षित	१. ४७
ळक्खीकअ	लक्षीकृत	१. ५७
ळगउ	लगतु	१. ३७
ळगिअ	लग्न	२. ५५
ळङ्घण	लङ्घन	३. ११
ळच्छी	लक्ष्मीः	२. ६७
ळज्ज	लज्जस्व	१. २१
ळज्जन्ती	लज्जमाना	४. ४८
ळज्जा	लज्जा	४. ४७
ळज्जिअ	लज्जित	१. ४३
ळञ्छण	लाञ्छण	३. ९
ळट्ठी	यष्टिः	१. १३
ळडह	लटभ	३. ५५
ळद्ध	लब्ध	१. २०
ळदिअ	लतिक	२. ४७
ळम्बोअर	लम्बोदर	२. १२
ळम्भ	लाभ	३. ८
ळम्भिअ	लम्भित	१. ७४
,,	लब्ध	३. ९
ळव	लव	४. ५०
ळसए	अलसत्	३. ५
ळहन्ति	अलभन्त	१. १०
ळहेइ	अलभत	१. १५
ळहेज्ज	लभेत	२. ५७
ळहेसि	लभसे	२. ५६
ळहेहि	लभस्व	१. २३
ळहु	लघु	२. ४२
ळहुई	लघ्वी	३. ४०
ळहूकिद	लघूकृत	२. ७
ळाअ	लाज	४. ४३
ळाघव	लाघव	१. ७७
ळाह	लाभ	४. ४६
ळिद्ध	स्पृष्ट	१. ५५
ळिहिद	लिखित	१. ६४
ळिहिस्सं	लिखिष्यामि	१. ३०
ळिहेइ	अलिखत्	१. ३०
ळीळा	लीला	४. ७०
ळुअ	लून	१. ४८
ळुढन्ती	लुठन्ती	१. १८
ळुणइ	अलुनात्	३. २०
ळुम्पइ	लुम्पति	२. ७२
ळेवण	लेपन	१. ११
ळेहा	लेखा	४. ३६
ळेहिअ	लेखिक	२. २३
ळोअण	लोचन	१. २१

ळोअ	लोक	१. २
ळोळ	लोल	१. ४८
ळोह	लोह	४. २६
ळोहिअ	लोहित	१. ४

व

व्व	इव	१. ९
व	,,	१. १
,,	वा	३. ४४
वअण	वचन	१. २८
,,	वदन	१. ३५
वओ	व्रजः	२. ६९
,,	वयः	२. ५
वग्घ	व्याघ्र	२. २५
वच्चउ	व्रजतु	१. ४
वच्छ	वक्षस्	१. ५७
वच्छळिज्ज	वात्सल्य	४. ३४
वच्छोमी	वैदर्भी	४. ३४
वज्ज	वज्र	१. ६९
वज्जइ	अव्रजत्	२. १४
वज्झई	अबध्नात्	२. ११
वज्जिअ	वर्जित	१. ४३
वञ्चिअ	वञ्चित	१. २७
वञ्चअन्त	वञ्चयन्	१. २१
वञ्चिऊण	वञ्चित्वा	३. ११
वञ्छा	वाञ्छा	१. ६७
वञ्छेइ	वाञ्छति	१. ४०
वञ्ञाए	प्रज्ञा	१. ७
वट्टइ	अवर्तत	२. ३७
वड्ढण	वर्धन	२. ६
वड्ढन्त	वर्धमान	१. ४३
वड्ढन्तु	वर्धन्ताम्	१. ४३
वड्ड	वट्टु	३. ११
वण्हि	वह्नि	१. ३१
वण	वन	३. १२
वणत्थळी	वनस्थली	१. १४
वणमाळ	वनमाल	२. ६९
वणरोवण	व्रणरोपण	१. ११
वण्णिज्जइ	वर्ण्यते	१. ८
वणिआ	वनिता	४. ८१
वणीवअ	वनीपक	१. १
वत्त	वृत्त	४. ४५
,,	वक्त्र	३. ३२
वत्तबिम्ब	वक्त्रबिम्ब	१. ५६
वत्तम्बुज	वक्त्राम्बुज	४. ७९
वत्थु	वस्तु	२. ६५
वन्दसु	वन्दस्व	४. ७३
वम्म	वर्म	३. ६३
वम्मह	मन्मथ	१. ५१
वर	पर	१. ५२
वराई	वराकी	१. ५५
वरिट्ठ	वरिष्ठ	३. ४२
वरिडिज्ज	वर्षिष्य	४. ४३
वरिस	वर्ष	३. ६२
वळ्ळई	वल्लकी	२. ३
वळ्ळरी	वल्लरी	४. ३२
वळ्ळह	वल्लभ	१. २३
वळअ	वलय	२. २५
वळइअ	वलयित	३. ४२
वळिअ	वलित	४. ३८

वसइ	वसति	१. १४
वस	वश	१. २३
वह	वध	३. ४२
वहन्त	वहन्	१. ४८
वहेसि	वहसि	३. ३६
वा	वा	१. ६
वाअ	वाद	३. ९
वाउरा	वागुरा	३. ५२
वाउळ	व्याकुल	४. १२
वाडि	वाटि	३. २३
वाद	जात	१. ५५
वारइस्ससि	वारयिष्यसि	४. ४०
वारिअ	वारित	४. ४१
,,	वारिद	२. १७
वारिहि	वारिधि	पृ० ८१. ४
वारेज्ज	वार्यताम्	१. ६९
वाविर	व्यापनशीळ	३. ३८
वास	वास	३. ३६
,,	वासाः	१. २६
वासुदेव	वासुदेव	१. ८
वाहई	अपाक्रामत्	१. १८
वाहण	वाहन	२. ३०
वाहरन्ति	व्याहन्	४. २१
वि	अपि	१. ३०
विअ	इव	१. १०
,,	द्वितीय	१. १५
विअअसह	विजयसख	३. ३८
विअक्क	वितर्क	२. ६६
विअड	विकट	२. २५
विअड्ढ	विदग्घ	१. २८

विअत्थण	विकत्थन	१. ६८
विअब्भ	विदर्भ	१. १३
विअरइ	व्यतरत्	३. ५८
,,	वितरति	४. ७९
विअळ	विकल	२. ५२
विअळङ्क	विकलङ्क	१. ४८
विअस	विकस	४. ८१
विआर	विकार	१. ५१
,,	विचार	१. ४६
विइणिज्जइ	विचीयते	२. ६
विइत्त	विचित्र	३. ४१
विइरन्त	विकिरन्	४. ७८
विओअ	वियोग	१. १२
विओइ	वियोगिन्	४. ६४
विक्कम	विक्रम	४. ८२
विक्किअ	विक्रिय	२. ३७
विकड्ढिद	विकर्षित	१. ५२
विक्खण	वीक्षण	४. २९
विक्खमाण	वीक्षमाण	१. १८
विक्खद	विक्षत	२. १६
विक्खसु	वीक्षस्व	१. ३३
विग्गह	विग्रह	१. २
विगाहइ	व्यगाहत	१. ५१
विच्छिण्ण	विच्छिन्न	१. ४९
विज्जा	विद्या	१. ३८
विज्जाहर	विद्याधर	१. ३२
विजिअ	विजित्य	३. १२
विज्जुळा	विद्युत्	१. ५०
विज्जोइ	विद्योतते	४. ३५
विञ्झ	विन्ध्य	३. १

विड	विट	१. ६५
विडम्बण	विडम्बन	४. १०
विडव	विटप	४. ४०
विडवाळी	विटपालिः	३. ५३
विडवी	विटपिन्	३. १
विड्ढिरिळ्ळ	भयंकर	२. ४३
विण्हाविअ	विज्ञापित	१. ५९
विण्हि	वृष्णि	१. ३३
विण्हु	विष्णु	१. ३३
विणअ	विनत	२. ६७
विणास	विनाश	१. १०
विणिन्दइ	विनिन्दति	४. ६५
विणिवत्तिअ	विनिवर्तित	१. ५६
विणीद	विनीत	४. ३१
विणोद	विनोद	१. १२
वित्थरिज्ज	वीस्तीर्य	२. ६५
वित्थिण्ण	विस्तीर्ण	४. ४२
विदळिअ	विदलित	३. ३६
विदारइ	व्यदारयत्	२. ४५
विदिअ	विदित	२. ६३
विप्प	विप्र	२. १२
विप्फुरिअ	विस्फुरित	२. १७
विपुळ	विपुल	२. ६८
विबुह	विबुध	पृ० ८२
विभूसण	विभूषण	४. ४
विभूसिअ	विभूषित	१. २६
विभूसिउं	विभूषयितुम्	३. १४
विम्हअ	विस्मय	१. ६४
विम्हरिज्जइ	विस्मर्यमाण	१. ६४
विम्हारिअ	विस्मारित	४. ४१
विमट्ठ	विमृष्ट	३. ४०
विमळ	विमल	४. ५४
विमुञ्चिद	विमुक्त	२. ३३
विमुह	विमुख	२. ३१
विरहग्गि	विरहाग्नि	१. २७
विळअ	विलय	२. १
विळवेइ	व्यलपत्	१. १८
विळोअण	विलोचन	१. ५०
,,	विलोकन	२. ७
विवळाइ	विपलायत	२. ६०
विवहउ	विवहतु	३. ५४
विविण	विपिन	२. १८
विविह	विविध	२. ३४
विवेअ	विवेक	३. ५३
विस्स	विश्व	१. ७६
विस्सन्त	विश्रान्त	४. ४३
विस्सम्भ	विस्रम्भ	४. ७३
विस	विष	३. ३९
विसङ्किअ	विशङ्कित	४. २०
विसङ्खळ	विश्रृङ्खल	१. ४३
विसङ्गि	विषक्त	३. ३
विसज्जिज	विसृष्ट	२. ५२
विसजेहि	विसृज	२. ९
विसजेइ	विससर्ज	२. ३५
विसट्ट	विकसित	१. १६
विसण्ण	विषण्ण	१. १८
विसद	विशद	२. ७०
विसरेहि	विसर	२. ७२
विसळइ	व्यलसत्	३. २३
विसाण	विषाण	३. २९

विसाअ	विषाद	१. २८	वेढिअ	वेष्टित	२. ४७
विसाळ	विशाल	१. १६	वेज्ज	वैद्य	४. २४
विसिट्ठ	विसृष्ट	२. ४२	वेण्हव	वैष्णव	२. ५४
विसिह	विशिख	२. ३१	वेण्हु	विष्णु	२. ६०
विसुमारिअ	विस्मारित	३. ४६	वेर	वैर	१. ६४
विसेइ	विवेश	३. ६०	वेरग्ग	वैर	१. ६४
विस्सेस	विश्लेष	१. ५८	वेवइ	अवेपत	१. ५५
विसेस	विशेष	१. ६	वेवहु	वेपथु	४. १७
विसोसिअ	विशोषित	३. ४३	वेविर	वेपनशील	२. ६०
विहत्थिअ	विहस्तित	२. ३३	वेस	वेष	१. ३३
विहळ	विह्वल	१. २	वेहव	वैधव	२. ३५
विहळङ्ग	विकलाङ्ग	१. ४१	वो	वाम्	१. ४
विहाइ	विभाति	१. ४८		**स**	
,,	व्यभात्	३. ४	संकर	शंकर	१. ५८
विही	विधिः	१. ४५	संकामिअ	सांक्रामिक	२. ६४
विहु	विभु	२. ९	संकोइद	संकोचित	४. ४६
विहुर	विधुर	२. ६२	संखुहिअ	संक्षुभित	४. ७६
वीअ	बीज	३. ३१	संगअ	संगत	२. ३६
वीइहोत्त	वीतिहोत्र	१. १५	संचअ	संचय	१. ५८
वीरवत्ता	वीर्यवत्ता	३. ४०	संझा	संध्या	१. ४
वीळा	व्रीडा	१. ५६	संठिअ	संस्थित	२. ३७
वीसणाह	विश्वनाथ	३. ३८	संणिहिद	संनिहित	२. ६६
वीही	वीथी	३. १९	संतत्त	संतप्त	४. २६
वुड्ढ	वृद्धः	४. १९	संताण	संतान	१. ५
वुत्तत्त	वृत्तान्त	१. ६२	संतोस	संतोष	१. १४
वुन्द	बृन्द	२. ६७	संथुअ	संस्तुत	४. २४
वुसह	वृषभ	२. २७	संदाव	संताप	१. २४
वेअस	वेतस	४. ४०	संपआण	संप्रदान	३. ५४
वेउण्ठ	वैकुण्ठ	१. १२	संपअ	संपद	२. ५७
वेढइ	अवेष्टयत्	१. २५	संपइ	संप्रति	१. २३

संपइ	सांप्रतम्	२. ५४	सङ्ख	शङ्ख	२. ६७
संपज्जइ	समपद्यत	१. ७०	सङ्ग	सङ्ग	१. ६
संपत्त	संप्राप्त	४. १९	,,	शार्ङ्ग	२. ३६
संपहार	संप्रहार	१. ७०	सच्च	सत्य	१. २५
संपाइअ	संपादित	१. ७२	सच्चइ	सात्यकि	३. ६३
संभन्त	संभ्रान्त	२. २०	सच्चरण	षट्चरण	४. ७५
संभम	संभ्रम	१. ६१	सच्छद	स्वच्छता	४. ५९
संभाविअ	संभाव्य	१. ३	सच्छन्द	स्वच्छन्द	१. २
संभासण	संभाषण	२. ७२	सज्ज	सद्य	१. २०
संभिअ	संभृत	२. ८	सज्झ	साध्य	३. ४४
संभु	शंभु	२. ४२	सण्ड	षण्ड	३. २
संभूद	संभूत	२. ४१	सण्ण	संज्ञा	१. १४
संभोअ	संभोग	१. ३	सण	स्वन	२. २१
संमद्द	संमर्द	४. ४९	सणाअण	सनातन	२. ६३
संळाव	संलाप	४. ३९	सण्णिहाण	संनिधान	३. २६
संवळिअ	संवलित	४. ४३	सणिअं	शनैः	१. ५७
संवुद	संवृत	२. १५	सत्तगुण	सत्वगुण	३. १८
संसुणिद	संश्रुत	२. १४	सत्ति	शक्ति	१. ६९
संहरिज्जइ	समस्मर्यत	४. १९	सत्थ	शास्त्र	१. ७१
संहइ	संहति	२. ३४	सद्द	शब्द	१. ६
संहिद	संहित	२. ३५	सद्दावअ	शब्दापय	१. २४
सअ	स्वय	१. ३	सन्त	शान्त	२. ६१
सअण	शयन	१. १८	सन्द	सान्द्र	४. ५३
सअळ	सकल	२. ४	सन्दइ	स्यन्दते	४. ७१
सअहु	श्वयथु	३. ४७	सप्प	सर्प	२. २५
सइ	सति	१. २	सपह	शपथ	३. ४८
सक्कअ	संस्कृत	१. ६	सम्बर	शम्बर	२. ३२
सङ्का	शङ्का	१. ६१	सम्मळि	शाल्मलि	३. ३
सङ्किअ	शङ्कित्वा	१. ५९	सम्मुह	षण्मुख	२. ४४
सक्खी	साक्षि	१. ४४	समक्ख	समक्ष	३. १६

समग्ग	समग्र	१. ३७	सव्व	सर्व	१. ३०
समण्णिअ	समन्वित	४. ३	सव्वद	सर्वत	२. ६
समत्थ	समस्त	१. १४	सव्वाणँ	सर्वेषां	४. ८२
समत्थिअ	समर्थित	३. ५८	सवत्त	सपत्न	३. ४
समन्तद	समन्तत	४. १२	सस्स	सस्य	४. ७८
समळ्ळिअ	समाश्रित	३. २८	ससहर	शशधर	४. ८२
समादिअ	समादृत	४. ३४	ससिळेहा	शशिलेखा	२. ४४
समारोविअ	समारोप्य	१. ५६	सह	सह	३. २१
समाळिद्ध	संस्पृष्ट	४. ३३	सहअ	सहज	३. ५१
समिअ	शमित	३. ३९	सहरिअ	सभार्य	३. ५९
समुक्खाअइ	समुत्खनति	२. ५५	सहस्स	सहस्र	१. ६५
समुक्खाणिअ	समुत्खाय	१. ११	सहस	सहसा	१. १८
समुक्खिवेइ	समुदक्षिपत्	२. ३६	सहाव	स्वभाव	४. २३
समुज्जळ	समुज्ज्वल	१. ५०	सहि	सखि	१. २२
समुद्द	समुद्र	१. १२	सहिअ	सहित	२. २८
समुप्फुस	संस्पृश	१. ५	सहीअण	सखीजन	२. १०
समुवाहर	समुपाहर	१. ३८	सा	सा	१. २
समुह	संमुख	२. ३८	साअअ	सायक	२. ३४
समूढरूव	समूढरूप	१. ५०	साणुबन्ध	सानुबन्ध	१. ११
सर	स्वर	१. ६०	सामग्गि	सामग्री	४. २५
,,	शर	२. ३०	सामळ	श्यामल	१. १६
सरजम्म	शरजन्मा	१. २८	सावज्ज	सावद्य	४. ३१
सरण	शरण	३. ३९	साह	सार्ध	३. ६१
सरिच्छ	सदृक्ष	३. १	साहा	शाखा	१. १७
सरिस	सदृश	१. ३७	साहु	साधु	४. ३०
सरीर	शरीर	२. ६८	सि (अस्)	असि	१. १९
सरोअ	सरोज	४. ६७	सिआळ	शृगाल	१. ६८
सळ्ळ	शल्य	१. ११	सिङ्गार	शृङ्गार	१. ४८
सळह	शलभ	२. ५४	सिज्झ	सिद्ध	२. ७१
सळाअ	शलाक	४. ३०	सिञ्जा	शिञ्जा	१. ६१

सिङ्ग	सिंह	४. ६०	सुकअ	सुकृत	पृ. ८०. ३
सिञ्चेदि	सिञ्चति	१. ५०	सुच्चइ	सूच्यते	४. २९
सिट्ठ	सृष्ट	१. ४६	सुज्ज	सूर्य	४. ३
सिट्ठि	सृष्टि	२. ६१	सुण्ण	शून्य	४. ५
सिण्ण	शीर्ण	२. १८	सुण्हाअ	सुस्नात	४. ८१
सिणिद्ध	स्निग्ध	१. ४२	सुणन्त (श्रु)	शृण्वत	१. ८
सिद्धञ्जण	सिद्धाञ्जन	४. ७३	सुणसि	शृणोषि	३. ८
सिदिअण्ठ	शितिकण्ठ	२. ६३	सुणिऊण	श्रुत्वा	२. ८
सिर	शिर	२. ३७	सुणु	शृणु	२. ९
सिरिवच्छ	श्रीवत्स	३. ३७	सुत्त	सुप्त	१. ३९
सिळा	शिला	२. ५९	सुत्तहार	सूत्रधार	४. ५२
सिळाहणिज्ज	श्लाघनीय	१. २५	सुत्थिअ	सुस्थित	४. ८२
सिळाहिअ	श्लाघित	२. ३७	सुद्ध	शुद्ध	४. ८१
सिळिट्ठ	श्लिष्ट	२. २५	सुद	श्रुत	१. ८
सिळीमुह	शिलीमुख	२. ३२	सुन्देर	सौन्दर्य	१. ४७
सिव	शिव	२. ४२	सुब्भ	शुभ्र	२. २७
सिविण	स्वप्न	१. २४	सुभड	सुभट	२. ४३
सिसिर	शिशिर	४. ७८	सुभिक्ख	सुभिक्ष	४. ७८
सिहण्डि	शिखण्डिन्	२. ३०	सुरहि	सुरभि	३. १४
सिहर	शिखर	३. १	सुळह	सुलभ	२. ५४
सिहि	शिखिन्	२. २८	सुव्वइ (श्रु)	श्रूयते	१. ६१
सीअर	शीकर	२. ४२	सुवअं	स्वयं	२. ३३
सीद	शीत	४. ३२	सुवण्ण	सुवर्ण	१. ४९
सीळ	शील	१. २३	सुह	सुख	१. २०
सीस	शीर्ष	१. ५	सुहम्बुरासि	सुधाम्बुराशि	१. ५०
सुअ	सुत	१. २२	सुहा	सुधा	,, ,,
सुअम्म	सुजन्मन्	१. ३४	सुहाअर	सुधाकर	४. २
सुअन्धि	सुगन्धिन्	२. ६४	सुहिअ	सुहृद्	२. ७१
सुइहार	शुचिहार	४. ७९	सूणु	सूनु	२. ९
सुउमार	सुकुमार	१. ३९	सूद	सूत	३. ६१

सूर	शूर	३. १५	सोहइ (शुभ्)	अशोभत	२. १७
•सूळ	शूल	३. ४५	सोहग्ग	सौभाग्य	१. २९
सूळी	शूलिन्	४. ३६	सोहग	सौभग	३. ८
से	अस्याः	१. ५६	सोहा	शोभा	१. ४
,,	अस्य	२. ८	सोहि	शोभिन्	४. ४२
,,	अस्मै	३. ५८	सोहिअ	शोभित	३. ५७
सेअ	स्वेद	४. १६	हं	अहम्	३. ४८
सेउ	सेतु	२. १८	हअ	हय	३. २
सेण्ण	सैन्य	,, ,,	हणिस्सं	हनिष्यामि	३. ४७
सेणि	श्रेणि	४. ७८	हत्थ	हस्त	१. १३
सेणिअ	सैनिक	२. १९	हद	हत	१. ६०
सेर	स्वैर	३. ६१	हम्मि	हर्म्य	४. १२
सेळ	शैल	३. १	हरइ (हृ)	हरति	३. ३७
सेवण	सेवन	४. २	हरिच्चन्द	हरिश्चन्द्र	१. १९
सेहर	शेखर	४. ५६	हरिस्ससि	हरिष्यसि	४. ३९
सोअ	शोक	१. ६२	हरिस	हर्ष	२. २७
सोअदूमिअ	शोकदून	२. १	हळ	हल	२. ४५
सोअर	सोदर	४. ७२	हळब्बोळा	कोलाहला	४. ४
सोउमळ्ळ	सौकुमार्य	१. ६३	हव्व	हव्य	३. १०
• सोऊण (श्रु)	श्रुत्वा	४. १	हसन्ती	हसन्ती	१. ३६
सोक्ख	सौख्य	१. ७५	हसिऊण (हस्)	हसित्वा	२. ८
सोण्डीर	शौर्य	२. ५६	हिअअ	हृदय	२. १४
सोण्हा	स्नुषा	२. ११	हिअअब्भम	हृदयभ्रम	१. ४७
सोणिअ	शोणित	२. ३६	हिज्जइ (हा)	हीयते	४. ६३
सोणिअक्ख	शोणिताक्ष	१. ४१	हिडिअ	भ्रंशित	१. २०
सोरह	सौरभ	१. ३८	हिरि	ह्रीः	३. ६१
सोरि	शौरि	२. १४	हीरमाण	ह्रियमाण	४. ७६
सोसइ (शुष्)	अशोषयत्	२. ४२	हु	खलु	२. २१
सोह	सौध	३. २२	हुअ	हुत	१. १५
सोह	शोभ	३. ५५	हुत्त	अभिमुख	३. ५९

हुवेज्ज (भू)	भवेत्	२. ५५	होन्ति (भू)	भवन्ति	२. ५
हो	भोः	२. ५४	होदु ,,	भवतु	३. ५५
होइ ,,	भवति	४. ३१	होस्सइ ,,	भविष्यति	१. ७
होज्ज ,,	भवेत्	३. ५७	होसि ,,	भवसि	२. ६५
,,	अभूत्	४. ५८	होहिइ ,,	भविष्यति	१. २८

APPENDIX

[*Printed text compared with palm-leaf manuscript*]

2. *b.* संवबुद्धे ; *c.* गुंफं ; *d.* भासइ.

5. *c.* First written पाअंजअ. Then ज deleted with a stroke above and बु written below.

6. *a.* अत्थोवबोहस्मि ; *c.* First written सक्कखआ. Then ख deleted with a stroke above ;

7. *d.* अद्दन्ति.

8. *a.* उसाणिरुद्धं ति ; *b.* णाहव्वं.

9. *a.* जळहिप्पहूहूदे. Then the first हू scored off ; *d.* चंदव्व.

11. *b.* किंचणसाआणुबंधं. Then आ after सा scored off.

12. In वेउंठ something started after वे, perhaps ण and scored off. विओण for विओअ ; *d.* णिम्माविआअं. Then आ before अं deleted with a stroke above.

13. *b.* ळट्ठीव्व *c.* मिअच्छि.

14. *a.* मणओ.

15. *a.* After क्कोअणवीइ, some letter started and scored off ; *b.* हअस्स.

16. *a.* कंदोट्ट.

17. *c.* रुक्ख *d.* तमाळिंगइइ. Then the first इ deleted with a stroke above.

18. *c.* चिरवरुण्णा. ळुठंती ; *d.* भिस. In विळवेइ some letter started after वे and scored off.

19. *a.* कहिं वि हा ; *d.* उरं ख णट्ठं.

20. *c.* दव्वेरु.

21. *a*. First written माळज्जं. Then Anusvāra scored off; *c*. In भासिअ some letter started after भासि and scored off; *d*. कहिं.

22 *a*. रुपंतिं; *d*. In पुच्छइ there is a circle between पु and छ to note the doubling of छ and there is also च्छ.

24 *b*. हविअं; *c*. सिविणं. किमेअं.

25. *d*. In तमाळ the letter ळ is deleted with a stroke above and new ळ written below the line between मा and the deleted ळ.

26. *c*. ळोअणे.

27. *c*. कठोरो.

28. *a*. अहे.

29. *c*. पटे; *d*. दक्खेज.

31. Lines *b*. and *c*. missing. Evidently the एसो of *d*. mistaken for एसो of *b*. and continued.

32. *a*. रक्खे; *d*. Looks more like दीसतु. तु and इ are rather similar in Grantha script. Here it is definitely not इ.

35. *b*. In तण्ह there is a circle after त, which usually notes the doubling of the following consonant; here it has no scope.

37. After णोमाळिआ the letter ण written and deleted with a stroke above; *b*. In मेळउ first इ written after मे and scored. Then ळ and what follows is इ and not उ.

38. *a*. देचकणे; *b*. वोतं समत्राहरिस्सं; *c*. सोरंहणं; *d*. गोइप्पओण्ण.

39. *b*. In कुम्भण्ड there is both anusvāra and also ण्ड following. *d*. पणिदाळएइ.

40. *a*. राणेळसा; *b*. कामस. कमळअदच्छी; *c*. महुस्तअणादो; *d*. अण्णं ति.

41. *a*. मत्तप्पहावेण; *b*. विहळंगअतं; *c*. In अळक्खिआ, the letter ळ deleted with a stroke above and a new ळ written below the line between अ and the deleted ळ.

42. *b*. वणद्धं. In Grantha script व and ख are rather similar. Here it is definitely not ख.

43. *a*. एअमि; *b*. In वड्ढन्तु, after व and the circle to note the doubling of the following consonant, a letter started and completely scored off, then follous ढंतु. It is वड्ढंतु in ms. and not वडढंतु; *c*. तिळि-

कीचिआइं. After ति a letter written and scored off. In many cases it is very difficult whether, as in कीचि, what is written is the long or short इ with anusvāra

44. *a*. णिम्मक्खिआ ; there are two circles after णि to note the doubling of the following म. The first is scored off ; *c*. मह्रूसवे सो.

45. *b*. जंपइ. For doubling, the circle is put after and for anusvāra it is put above the letter : *c*. बद्धापण. What follows द्ध is not a circle indicating doubling, but the mark for आ ; *d*. विवाहस्यबतंतो. Then स्यब deleted with strokes above.

46. *c*. अच्छेमच्छेरमहो. In किमेअं, first क written after मे ; then it is scored off and अं written afterwards ; *d*. In सिट्ठं a letter written after सि and the circle to mark doubling and scored and ठं follows. There is no circle to mark the doubling of ति after सिट्ठं.

47. *c*. After णिवासभूमी the words जं दाणि written again and deleted by enclosing within brackets and then the last line begins.

49. *c*. घेअ ; *d*. हंभो. In अपरद्धगुणं there is an anusvāra above र.

50. *c*. राइस्स ; *d*. After सुहाहि there is an ए mark which is scored off. सिचेइ.

51. *a*. In प्फुडुप्पण्ण after a circle following प्प there are two ण letters and the second is scored off ; *d*. तुन.

54. *d*. समागण्हइ.

55. After कोरए a letter started and completely scored off ; then हिं follows.

56. *b*. Missing in ms. Evidently आए at the end of the first mistaken for आए at the end of the second line and writing continued ; *c*. विणिवट्टिअं.

57. *a*. After घटिअ there is a circle to mark doubling ; then there is थ with त written above it ; *c*. the final ट्ठ in जहिट्ठमोट्ठ missing.

58. *a*. पेम्मोळ *b*. परंमुहेसुं ; *c*. कळाछळ्ळेसु. णिगूढे ; *d*. तेसुं ; then one written and scored and another र written after this. वेरेसुं.

59. *b*. कण्णघरं *c*. गट्ठुण्ण.

60. *c.* मंसळेणं *d.* In पुरिसो one ए mark written after पु and scored off; then रि follows.

61. *c.* In मणिआणुविद्धो, the last syllable written as द्धा and the ए mark to make it द्धो written between the circle to mark the doubling of ध and the ध; *d.* In कण्णाघरे a letter written after the circle following क and scored off. Then णा follows. भेत.

62. *a.* कण्णाग्गअं.

63. जहिह्हं. There is a circle after हि to mark the doubling of the following ह; *b.* In पेच्छेइ (written वेच्छेइ) the ए mark inserted later between the circle to mark doubling and छ below the line; *c.* कमणिज्जसोहं (In *c.* the sanskrit too is शोभं and not रूपं); *d.* In रूपामळ (written रूवामळ), ळ looks more like उ. से उमाळं. Here after म some letter, which looks like तु, written and deleted with a stroke above; then ळं follows.

64. *a.* विंम्हअ. After रिज्ज some letter started and scored off; *b.* उद्दम्मवेरो; *d.* कोवो. भणादि.

65. *a.* कण्णारिड; *c.* Before सहस्स some letter started and scored off.

66. *c.* After कम्म a letter started and scored off; then कारी follows; *d.* गुतं.

67. *a.* जीविदुं ते; *b.* जज्झोहि.

68. *a.* पजुण्णिणा; *b.* विअत्थणेणं; *c.* In पोत्तं there is पो; then a circle to mark the doubling of the following consonant and त्तिं follows instead of तं.

69. *d.* एसा.

71. *a.* जाइं. Then anusvāra above इ scored off; *c.* गआअ एक्काअ.

72. *d.* खेत्तूण.

73. *b.* बाणासुरो. णित्रत्तमोणे. Then the ए mark in मो deleted with a stroke above. The manuscript has त्त instead of ट्ट; *c.* written हा णासह. Then स deleted with a stroke above; *d.* कण्ण सक्कंदइ.

74. *a.* After हदा something written and scored off; looks like ऐ. Then ए follows; *b.* इ is missing in संपइ. Then there is a small circle, perhaps meant as इ; *d.* कण्णं.

75. *b*. In सचं the letter चं is missing as the leaf is damaged. Only a part of the next letter जु seen. After this a letter written and scored off and उच्छामि follows; *c*. किण्णम. तुहिए. दे for मे. *d*. दुक्ख-स्स. Then the first part of प seen. There is a break in the leaf. The रामि is seen, so it must have been धरामि and not धरेमि.

76. *c*. चिरस्सणाहो.

77. *b*. वसर (it is व and not प in MS.); then स written and scored off. Then विमट्ट follows. विलोअणुप्पणो *d*. अगणअ.

II

1. *a*. अहवेचळस्स. Evidently the scribe confused the two च after पे and व and missed two letters; *c*. दुवालोरखई. Then लो deleted with a stroke above; it is ख and not व; *d*. सई for वई.

2. After फ a letter written and completely scored off; then ळिहा follows. In पण्ड what is written is व followed by a circle and not with a circle above; thus it is वड्डु and not पंड. (It is व and not प). After this a letter is eaten up by white ants. The circle to mark the doubling of ग is intact; only व is missing; *c*. Something written and completely scored off before उद्दिआरण. First written मेह. Then आ mark inserted below the line between म and ह. *d*. परि-ळिढ्ढं partly worm-eaten.

3. *a*. After पव something written and completely scored off; then णु follows; *c*. In पूजिअमासण the letters मा and ण completely broken off.

4. *b*. जमंर for जम्मन्तर; *d*. There is a circle above कि and not after to mark doubling of ब. So it is किंबिस. After मु and the circle to mark doubling of प (it is प and not फ) a letter written and scored off.

5. *a*. मा in विसाअ worm-eaten.

6. *a*. विणइणिज्जइ. Then ण after वि deleted with a stroke above. *d*. It looks more like रिं than री. There is no circle to mark doubling म in म्मि. वहिम्मि.

7. *a*. भरे. ळ looks more like इ. There are many places where इ and ळ are confused. Both are nearly alike in Grantha script; *b*. भ in भअनं is more like द. There are many places where the two letters are confused on account of the similarity of the two in Grantha script; *c*. मिहिरस्स. After र there is a circle to mark doubling of the next consonant; मि is omitted and then स written.

8. *b*. In वअणं something written and scored off between व and अ; *c*. णिहअ; *d*. जप्पइ is written जंवइ, with a circle above ज and not after. It is व and not प. Between व and इ something written and scored off.

9. *c*. सुण. चिट्ठ; then two letters written and scored off. Then follows उ and not इ.

10. *b*. दक्खिभो.

11. *c*. Not clear if it is उअ or इअ; looks more like उ than इ.

12. The whole of *b* missing. ओ at the end of *a* mistaken for ओ at the end of *b* and the matter between missed.

13. *b*. वइं looks more like वळं; *d*. After णेक्कारमि what follows is the end of the Sanskrit छाया—समुपेक्षसे. Thus the last five syllables and the whole of the Sanskrit except the last five syllables missing. Evidently the scribe confused मि in the text and मि in the Sanskrit and missed the middle portion.

16. *b*. पट्ठुच्छळिदेहि; *c*. हरिदज्ञणग्घण.

17. *a*. विप्फुरिअग्गि; *b*. between च and ळ a letter written and scored off. कज्ञडप्प. Thus ज्ञ deleted with a stroke above; *c*. पडहस्सणि; *d*. पापुसोपमा.

18. *c*. शिण्ण; *d*. खोळ्ळ for बाहइ.

19. *c*. ओ in ओदरन्ति looks more like म; *d*. First written सेणिणा. Then णा deleted with a stroke above and आ written below it.

20. *a*. धनुह. स्र.

21. In पढमं something written and scored off after ढ and then मं follows. त for तं; *b*. In सेणुत्थ the letter अ written and scored off; and णु follows; *c*. पडिरुंभइ; *d*. पच्छा is written as प; then a circle to mark the doubling of the following consonant; then छ with श below.

22. *b*. In परिपारिदो (written परिवारिदो) there is ह written and deleted with a stroke above, between रि and दो; *d*. ळबोअणन्दिणन्दओ.

23. *a*. उसि; *d*. बज्झइ. जडभरं.

24. *d*. कतमुम्मोइअ.

25. ससुळट्ठ. Here ठ is not complete; only a semi-circle. In णिट्ठुर some letter written and scored off between ट्ठु and र; *b*. प्फड.

26. *b*. After संभम in *a*, there is the circle to mark the doubling of the following and then some letter, perhaps स, written and scored off. Then खु follows; *d*. भुमआणं.

27. *c*. फणळिभहाअळ. Then ण and भ deleted with strokes above.

28. *a*. करगहिअ; *c*. सनिआ; *d*. रणसज्जा; then पअति; then some blank space for one letter; then गपिआ.

29. *b*. तुरउत्तज्ञ; *c*. बळमाहव; then a letter written and scored; then गाह; again a letter written and scored and then भीसणं.

30. *d*. परिहोदूणण्णं कुणन्ति दे.

31. *b*. त followed by the circle to mark doubling and खणु; then another circle to mark doubling; then कड and a circle to mark doubling written and enclosed in brackets (the two letters are not legible; look like कड); then धुआ (not धिआ).

32. *b*. पुळिङ्ग; *d*. गुहमारिज्झइ. Looks more like हप्पिणिं सुओ.

33. धनु.

34. *b*. बाणासुबाण; then र inserted below the line between सु and बा.

35. *b*. वेहरी; *c*. संसिदे; *d*. अभिगरइण. The ऊ mark in Grantha is very similar to इ. But there is no anusvāra above ग and the next letter is distinctly र and not त. The छाया of this verse ends with the first half of the last line on a page and the rest of the line left blank; perhaps the leaf is bad for writing.

36. *b.* सिळंम्मुहे (there is a circle to mark doubling after ळं); *c.* संधिदे; *d.* महुवैरी.

37. सट्ठिअ. There is a circle to mark doubling after स and not anusvāra above; after ठि there is a letter, perhaps ण, written and scored off and then अ.

38. हरिसड्ढ. Here after the circle that follows स to mark doubling, a letter is written and scored off and then ढ; *c.* समहोपडिआ.

39. *b.* पिसपुक्कार (it is not विस); *c.* बहुणे; *d.* वंभिआ for चन्त्रिआ.

40. *a.* कसअळिळआ; *b.* It is not णि in णिन्तुज्जलिआ; it looks like यि; *c.* पर; then leaf slightly broken; ए mark of मे in tact; मे half broken, but can be made out; next two letters completely gone; but from the small bit below, the second letter looks like ह, which alone and not र has a downward stroke at the end. After writing the whole pāda there is परमेसहमोळिणिण्णआ repeated.

42. *a.* नरिपेरिअ; *b.* प्पळअम्मे; *c.* सोसउ; *d.* पुडसुमुक्खणी.

44. *a.* धणमोह *d.* णित्रहे.

45. *c.* चित्तमद्धअं; *d.* जहि.

46. *c.* अहिधावळ.

47. *a.* ळअकणण; *b.* वेढिहि. In the छाया read मौर्वी and वेष्टितान्.

48. *a-* ळएसु; *b.* In तइ a letter written and scored between त and इ; *c.* गण्हइ; *d.* सत्तिअआसि.

49. *a.* स उ जाजु; *d.* महुवैरी. लह.

50. *b.* गळिअस्सोड्डर.

52. *b.* विअडुत्ताळ.

53. *b.* In परिमुच्छावइ, there is the circle after मु to mark doubling and yet the double च्छा is written (this is how च्छ is written.)

55. *b.* दवेइ for हुवेज्ज; *c.* चळणमि; *d.* समुक्खाणइ.

56. In सोण्डीर (written सोडीर) the आ mark of सो inserted later below the line between से and डी.

57. *b.* सुण. The whole of *b* is rspeated; in the repetition पि in पिअं is omitted.

58. *a.* Only त for कहँ.

60. *c*. कसिरो.

61. The whole of *b* omitted. Evidently the scribe confused ट्ठिणा in *a* and *b*.

63. *a*. मअ for मए ; *b*. अज for जअ.

64. *b*. दअवं.

65. *c*. चेअणक्कणं ; *d*. तेळळप. ते is followed by the circle to mark doubling and there is no anusvāra above ळ. व written as प.

66. *a*. सण्णिह्दिंमि. The circle comes after स to mark the doubling and not above to mark anusvāra. *b*. In विविहं, ख started after the first वि ; then scord off and second वि written. णच्चइव्व. इ is followed by a circle ; *c*. अवित्थ for विअक्क.

67. *c*. ळच्छि ; *d*. भावो.

68. *c*. इर. कच्चि ; *d*. कडार.

70. उअस्सुओमन्तमर्रिवुज्जरेण. There is a circle to mark doubling after म and before रि ; *b*. पसण्णम. समसि. जणप्पणो ; *c*. णंपहा for रदप्पहा. विसभ.

71. *a*. अम्हो written more like आंसो than अंहो. जरादो अणुं ; then अ deleted with a stroke above ; *d*. In गच्छेहि there is both a circle to mark doubling after ग and छशे.

72. *b*. भरन्ताणं for म्हरन्ताणं.

73. *b*. Before समर some letter started and scored off. रेह for रेहए.

III

1. *a*. ळए for भुए ; *b*. घणु वहन्ते ; *c*. कु omitted in कुदुओ ; *d*. कःपो. After क it is not a circle to mark doubling but a visarga.

2. *a*. कुसिडिळ then सि deleted with a stroke above. In Malayalam ड and स rather similar ; slightly so is it in grantha : *c*. तुअवि ; *d*. In गहीर, the letter ह looks more like भ or rather ग. There is some similarly among these letters ; and it has only short इ and not long ई.

3. *c.* विळपग्ग.

4. *a.* गतस्सोहे. The circle to mark doubling is after त and not after ग.

5. *a.* अहिअमवह, *b.* In चामरावहूओ, the letter हू is repeated and the first of the two deleted with a stroke above. *c.* कासग्गुच्छो.

6. *b.* णिरक्खमाणं ; *d.* महुरहमिक्खइ.

7. *c.* णरआ छि. Written केंसो and ए of के struck off.

8. त्रिदश for तिअस. तराटिआ. After र it is not a circle to mark doubling, but आ mark ; *c.* घण ; *d.* सि omitted in सुणसि. ण भुआणँ omitted.

9. *b.* महम्मि अंगवाए ; *d.* दुळफ.

10. *b.* पळमहण. णिळिंसज्जोहा ; *c.* हप्पदअं, then आ mark inserted after द (it is not भ) below the line.

12. After दिट्ठिआमे a letter written and scored off and भुअ follows ; *b.* In पविट्ठं the circle after वि to mark doubling first written as something else and then corrected into a circle.

13. *a.* पडिदणइ ; *b.* जुज्जळ ; *c.* जळतुवि. भंगो written as भंग्ग ; there is a circle above भ for anusvāra and another after to mark doubling ; there is no ओ mark ; *d.* कानिसि.

14. *b.* हगन्तुं.

15. *a.* जंविएण ; the circle is above ज to mark anusvāra and not after to mark doubling ; *d.* तिहुव repeated and enclosed in brackets before the pāda begins.

16. *b.* रह there is an anusvāra above र, then a little blank space and ह follows ; *c.* रहचळणु repeated and enclosed in brackets before the pāda begins.

17. *a.* णचळब्भमे ; there a letter written and scored and इ follows ; *b.* the whole pāda is omitted. Evidently the इ at the end of the two pādas confused.

18. *b.* परिबिंहिअ ; *c.* दुन्दहिप्पणाअं.

19. *a.* कण्णहिंहिं ; *b.* Final द omitted in वदावद ; *c.* मोण्ति.

21. *b.* बहुच्छेओ.

22. *b*. किणंकिअप्पओट्ठ. After the circle following ओ to mark doubling there is a line as a downward stroke, then another similar circle and ठ and another similar line. In a छाया read शुरासनज्या.

23. *a*. णिवडिएनि ; *b*. तोहिदोहिं ; *d*. the last letter is not quite clear, perhaps it is डीं.

24. *a*. अहसुसह. भत्तमेणें ; *b*. In संडं after सं a letter written and scored off and डं follows ; *c*. After उप a letter written and scored off ; then गदुअ follows.

25. *a*. पसिअदीणळेए ; *b*. After कारुणिओ there is मणिओ extra ; then मणीह (not हि) follows.

26. *b*. A letter written and scored after कहाप and then ह follows.

27. *c*. मणाण. In the छाया read मुनि in *b*.

28. *a*. तुहणे for तुहउण. उ is written as an ए mark with a stroke below and the scribe has omitted this stroke. After की a letter written and scored and ळिआइं follows ; *b*. सज्झ for सत्त ; *d*. र omitted in मुर.

29. *b*. तुवरम ; *d*. कक्खरं.

30. *a*. पट्ठं ; *b*. A letter written and scored off after कमठअ and before णुं. कमउच्छ ; *c*. Initial ग omitted in गहिरिम.

31. *a*, *b*. read दाढंकुर ; *d*. विम्हय written with a circle to mark doubling after वि and then म्ह. संभुरामो.

32. *a*. The first letter in खुडिअ looks more like लु than खु ; *b*. Before छुरण and after the preceding circle to mark doubling, a letter is written and scored off ; *d*. कहतुंस in the MS.

33. *a*. व in वपुणा omitted, and only ण for णा. दुलुक्किदाआ ; *b*. अंस for अस्स ; the circle is above and not after अ ; *c*. तिथि for तिहिं ; *d*. ळमेए for तुमए ; रमाअ for रमाएँ.

34. *b*. ज्जणुभुअ ; *c*. वंसा.

35. *b*. षंस for फंस.

36. *b*. अवमिहआवळ for णवमेहावळि ; *d*. विंद for पीअ.

37. *d*. कं for किं.

39. *d.* between पिसजे (it is पि for वि) and हि a little over one inch left blank ; perhaps the leaf is bad.

40. *a.* पसंण. The circle is above स and not after ; *d.* अदितुहुई.

41. *b.* Read प्पसज्झा. This is the MS. reading. In the छाया read विचित्रम् in *d.*

42. *b.* वळळअ ; *c.* रहसहट्ठिअस्स ; *d.* In ठई there is one circle extra. ई is written with र having a small circle on each side. Here there are two before and one after.

43. *d.* किण्णु for किंण. णिगण्णं.

44. *a.* जंविएण for जम्पिएण. The circle is above ज and not after ; there is वि and not पि ; *c.* तण.

46. *a.* अथह ; *c.* उवदवविसुमारिअंदि ; *d.* असुदु (र is omitted) ; then a letter written and scored and वार follows.

47. *a.* इह खु ण वळिदणं हणंस्सं. There is a circle above णं and also after to mark doubling of स ; *d.* इपरि for उवरि.

48. *a.* one पह omitted in सपहपहळाअ. त्वत्थिओ for पत्थिओ ; *b.* a letter written and scored between ण and हु ; *c.* दोनि for दोहिँ ; *d.* तज्झ.

49. *b.* प omitted in परिवेविर.

50. *c.* After तुह च a letter written and scored before ळण ; *d.* There is a circle after ज्झं as if प in the beginning is to be doubled.

51. *b.* सअ for वअ ; *d.* माणसेणं.

52. *b.* Before तुह a letter written and scored. सिद्धिं ; *c.* मुणारि.

53. *b.* मोहे ; *d.* After मिदाणि (there is no anunāsika) the letter स written and scored and खु follows.

54. *a.* For उसेत्ति what is written is ळसरिर . There is a circle after स and रि follows, which is to be doubled ; *c.* संपाणं for संपआणं ; *d.* किळळत्थिआ. In the छाया read स्त्रीजनस्य in *d.*

55. *b.* सिंळं ; *d.* रदि for रइ. In सोहो the आ mark in हो looks more like र so that the word appears as सोहेर.

56. *b.* कुमारिं ; *d.* द्धहरिस for प्पहरिस. पुळ्ळ for फुळ्ळ.

57. *a.* ळोहो ; *b.* अरअळ. गण्हिअ ; *c.* उसाहि.

58. *d.* In से सो the ए mark of से written under the line between the preceding च and स.

59. *a.* In पडिच्छ after the circle following डि a letter written and scored and छ follows ; *d.* सुबन्धु.

60. *a.* The आ mark of णो in पअक्खिणो written under the line between णे and ण of णमन्तो.

61. *a.* दिट्ठि ; *b.* सींस for सीस ; *c.* मारोबअंको ; *d.* सहं.

62. *a.* कामिर्णी ; *b.* Only हिरक्खुसो for रिवुदोहणिरङ्कुसो ; *d.* रेहतु.

63. *a.* After क a letter written and scored ; then अवम्म follows ; *b.* विंण्हि. णवहहि ; *d.* अमरावळं.

IV

1. *a.* अन सोदूण तं पारा ; *b.* In णाराअण the letter रा looks more like श.

2. *a.* ट्ठाण for त्थाण ; *b.* सेवऊसुणा.

3. *a.* उसाए स उस. Then स after उसाए deleted with a stroke above ; *b.* पिव for विअ ; *c.* In अणिरूद्धं there is no द्धं. After अणिरु there is only ध. There is no circle before it to mark its doubling ; there is the anusvāra above.

4. *a.* ताणं च ; *c.* कळकंचि.

5. *a.* अमुंचिअ ; *a, b.* झणक्कारमेक्क ; *d.* सिब्बं for सिग्घं. In the छया *d.* has प्रतिष्ठिता. The verse is not numbered.

6. *d.* ति for त्ति.

7. *b.* णग्गेण for णट्ठेण ; *c.* पीडाळत्तअ.

8. *a.* पसाहिअए घेप्पेन्ति ; *c.* तिंए ; *d.* खळइ.

10. *d.* सवत्तिणं.

11. *a.* पआणपढिळं ; *b.* गण्हन्ती ; *c.* रूणंति.

12. *a.* गवग्घ ; *b.* कडग्घा. णिग्गआ ; *d.* भसळा विअ.

14. *b.* मुहअंदेसु ; *c.* After ळच्छि the letter ख written and scc:ed and बज्झन्ति follows.

15. *d.* हआस ; letter ए is omitted.

16. *b.* चुबिणा ; *d.* In णिण्हुआ after णि some letter written and scored and ण्हु follows. विंदुणो.

18. *a.* घोळ for घोळि ; *b.* काणअण for काअण ; *d.* दक्खिणाणिइं.

19. *d.* संभरिज्जइ.

20. *a.* णिज्झाअंतिंहि.

22. *b.* The second इत्थिया written as ळत्थिआ.

23. *a.* वअरूत्र ; *b.* विरुद्धाण ; *c.* अट्ठकाणं.

24. *c.* कुसळे.

25. *b.* अच्छळळळम्मि. In वळ्ळहे there is a circle after व to mark doubling ; but what follows is इ and not ळ.

26. *b.* णणोहं.

27. *a.* After मोर a letter written and scored and पक्ख follows ; *c.* तासच्छद.

28. *c.* अदिण्णो.

29. *c.* कडक्खखंइपंथेहिं. In खंइ there is anusvāra above and a circle after ख.

30. *c.* After सळाअ the letter हि written and deleted with a stoke above and ए follows ; *d.* कणअम्मिव.

31. *d.* दुब्भएणेढिअंगणा.

32. *b.* चंद ; then ळ written and scored and ण follows ; *d.* पअच्छइ.

33. *a.* पज्जुणिणा ; *b.* समाढिआ ; *c.* सुंगारेणव ; *d.* कंत्रण.

34. *c.* विज्जुकेच्चिअ.

35. *a.* सोण्हासुळ्चेअ ; *c.* After उ a letter written and scored and इदो follows ; *d.* After कपद्दो and the circle to mark the doubling one letter (looks like च) written and scored and चेअ follows.

36. *a.* णिखट्टिओ. First written किंवि. Then वि scored and चि follows ; *c.* पिढमस्सेसो ; *d.* ह्मेउ.

37. *a.* चंबउ. तंसोट्ठं ; *c.* भिंगो व.

38. *a*. Read सँळ्ळावं. The MS. does not note anunāsika; *c*. between इ and ळं a letter (looks like उ) written and scored. पिव for विव; *d*. मअंद.

39. णींवींहुंत्तं च से This verse is not numbered nor the previous.

40. *d*. दक्खिअ. This is numbered 41 and the wrong number continues.

41. *a*. अवहो for उहवो; *c*. राअमंगेण. The circle is above म and not after म.

42. *c* Before ळएहि a letter (perhaps ह) written and scored off; *d*. After विस्सं a letter written and scored off; then ता follows.

43. जहर्राणो After ह and the circle to mark doubling the letter is रा and not ठा; *c*. After रामदा the letter ह written and deleted with a stroke above and मो follows. दामोहरेहिं. ते for दे; *d*. पेच्छिआ.

44. महारंभे. There is a anusvāra above र and a circle after it also.

45. *a*. Read ळाहादो.

46. *a*. अपंगदेणिमारूढा. The आ mark inserted below the line after दे to make it दो. There is no circle to mark doubling of णि.

47. *c*. इज्जन्तीं; *d*. First written अंकेह. Then क inserted below the line between के and ह.

48. *a*. Before पुळ some letter written and completely scored off.

49. *b*. घणंथणी. The circle is above ण and not after; *c*. बळामोसि. परिस्सत्था.

51. *d*. सुतधारो.

52. *c*. कामि; *d*. सेरब्भासइ. The circle is after र and not above. This verse is not numbered.

53. *c*. First written विमेळेण; then ए mark of मे scored off. This verse too is not numbered.

54. *b*. इंछिओ; *c*. कहिं च. This is marked as 55 and the mistake continues.

55. *a*. Before अत्ति some letter written and scored off; *b*. तिणेत; *c*. First written णिवासा. Then ए mark inserted between वा and सा

and the letter becomes सो; *d.* वसही. Here one letter (perhaps ह) written and scored between व and स.

56. *a.* After फ a letter written and scored off and ळा follows. It is written फळाणळ; *c.* इमंसिं. The circle is above म and not after.

60. *a.* जउ; *c.* चेरत्ता. The circle is after र and not above. This is not numbered.

61. *a.* Before जह there is written अअओ and the letters are deleted with strokes above; *c.* इमादे. This is numbered 61.

62. *a.* आण भेदेण.

63. *c.* सव्वाळं; *d.* पिणएइ.

64. *a.* सप्पेहि.

65. *b.* पदुमोणं.

66. *b.* वेरं ति; *c.* कुमुअंक्खेम.

67. *a.* पहवो जं व; *b.* आअरे.

68. The second half completely omitted. Evidently the similarity between णाहिओ at the end of the first half and णाडिओ at the end of the second half confused the scribe.

69. *a.* महन्तस्स्य; *b.* विडंबण.

70. Only the first half written. Space left blank about a line and half for the second half.

71. This verse and its Chāyā appears partially after 72.

72. *b.* णावधा. After this there is वापिजं संद which is a part of the second half of 71. Then space left blank. संद begins a line; the whole of this line and space for another line is so left blank and the leaf ends. In the next leaf, there is the Chāyā of 71 and 73 begins. The second half of 72 and its whole Chāyā missing.

73. *a.* इच्छीकोत्थुह; *b.* रजा for जो in the beginning. रोहिणीं; *d.* संदरंगि. This is marked 74 and the mistake continues.

74. *a.* दक्खिअ; *b.* वेराग्ग. विमाणिणिं णं; *d.* There is a circle before चि in the beginning as if च is to be doubled; there is also anusvāra above म in the end of *c.*

75. *c.* is left off. Evidently माऊअंतिं in *b* and मुअंतिं in *c* confused; *d.* Written पसंणं.

76. *a.* After व and the circle to mark doubling, म written near the string hole and scored; then म written after the hole; *d.* Before जदीअ a letter (with an ई mark above, perhaps दी) written and scored off.

77. The entire second half omitted. Evidently आओ at the end of the two halves confused.

78. *a.* जणिअमणअण. Then ण between म and अ scored; *c. d.* From विइरन्तो up to पणइ omitted. Evidently इ in the two places confused; *d.* विंकबिंबाहरणं.

79. *a.* सु; then a circle and then इ; *b.* After जो a letter written and scored and ण्हा follows; *d.* After वत्तं two letters written and scored and बुअं follows.

80. *a.* कोळ्ळापळिह; *b.* धवळमाद्वत्तं; *c.* दिसवहू; *d.* हिस for एस.

81. *a.* णिअंणो for णिअंतणा; *b.* संभाभंग.

82. *d.* दिसउ.

After the Chāyā of 82 there is इअ उसाणिरुद्धे चउत्थो सग्गो. इति उषानरुद्धे चतुर्थः सर्गः (It is only न and not नि). उषानिरुद्धः समाप्तः। The page ends. On the next page begins सरि गुरुपादाणं णमो। सुहं होदु. The first two of the concluding verses follow and there is written सिरिणा-राअणभट्टपाअगुरुत्ताआणं णमो होदु. The last two verses then follow. In the 3rd verse, in *c.* till संसीळ it is right. Then there is found only बिए-जसे; the next is not at all clear, looks like स्त्य. Then मकाळणे सुकअ-ळ्ढसंसीळणे repeated. Perhaps what appears as य in the indistinct स्त्य is the bracket to delete that extra portion. But there is no bracket in the beginning of this extra. At the end of the 4th verse there is हरिः ओं. There is no Chāyā for these four verses.

शोधनम्

पृ०	५. १८	बाळ
,,	१४.	णिम्माण ५२
,,	२७. २८	महेसर
,,	४४.	तिओ
,,	४५.	,,
,,	४७.	,,
,,	५४. ५४	स्त्रीजनस्य
,,	६१.	१३
,,	६६. ७२	Correct numbers 33-58 into 34-59
,,	७४. ६७	काळण
,,	७७. ७५	क्रिर
,,	९२ line १९	उळळिअ